

HRVATSKI VOJNIK

Broj 412 • 4. siječnja 2012. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

RAZGOVOR

časnički namjesnik
Davor PETEK,
prvi dočasnik GS OSRH

OBLJETNICA HVU-A

**INTELEKTUALNA
OKOSNICA OSRH VEĆ
21 GODINU**

RUŽA LUCIĆ
**DEVET SINOVA
NA BRANIKU
DOMOVINE**

BOJNIK VLADIMIR PLEČKO
ISKUSNI VOJNI PROMATRAČ
I PREDANI MIROTVORAC

PROTURAKETNI OBRAMBENI SUSTAV

IRON DOME
ŽELJEZNI KIŠOBRAN

SADRŽAJ

- 4 RAZGOVOR**
 časnički namjesnik Davor Petek,
 prvi dočasnik GS OSRH
- 7 VIJESTI MORH**
 Predsjednik RH i ministar obrane čestitali Novu godinu
 pripadnicima HRVCON-a
- 8 PREDSTAVLJAMO**
 Devet sinova na braniku domovine
- 10 OBLJEVNICA HVU-a**
 Intelektualna okosnica OSRH već 21 godinu

- 12 PREDSTAVLJAMO**
 Iskusni vojni promatrač i predani mirovovorac
- 14 RAZGOVOR**
 brigadni general Jürgen Beyer, ravnatelj Verifikacijskog
 središta njemačkih Oružanih snaga
- 16 MISIJA ISAF**
 Dan u ophodnji
- 18 REPORTAŽA**
 Uspjesi BSD-ovih strijelaca
- 19 VIJESTI OSRH**
 21. obljetnica 91. zb HRZ-a i PZO-a

2013. GODINA VOJNIKA I DOČASNIKA

Časnički namjesnik Davor PETEK, prvi dočasnik GS OSRH

Knjiga dočasnika GS OSRH. Časnički namjesnik Davor PETEK je u poslovnoj i vojnoj karijeri obilježio brojne uspjehe. Želimo mu sreću u novoj godini i u svim poslovima.

Časnički namjesnik Davor PETEK, prvi dočasnik GS OSRH

Knjiga dočasnika GS OSRH. Časnički namjesnik Davor PETEK je u poslovnoj i vojnoj karijeri obilježio brojne uspjehe. Želimo mu sreću u novoj godini i u svim poslovima.

Časnički namjesnik Davor PETEK, prvi dočasnik GS OSRH

**DEVET SINOVA
NA BRANIKU DOMOVINE**

9. obljetnica 91. zb HRZ-a i PZO-a

OBDRENICA HVU-a

GDJE JE SMO

BRANDT HRVATSKA

ORDEN REDA ĐANIĆE HRVATSKOG S LIKOM KATARINE ZINKE

Nakladnik:

**MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTV
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik:

Zamjenica glavnog urednika:
Zamjenik glavnog urednika za internet:

Urednici i novinari:

Urednik fotografije:

Fotografi:

Grafička redakcija:

Marketing i financije:

Tiskarica:

Adresa uredništva:

Naklada:

Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morph.hr)

Vesna Pintarić (vpintar@morph.hr)

Toma Vlašić (toma.vlasic@morph.hr)

Leida Parlov (leida.parlov@morph.hr),

Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com),

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Tomislav Brandt

Josip Kopi, Davor Kirin

Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Damir Bebek, Predrag Belušić

Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tiskara Zelina d.d., Sv. I. Zelina, K. Krizmanić 1

Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@morph.hr

4000 primjeraka

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
 Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2013.
 Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

20 MORH I OSRH U 2012.

Godina pune integracije u NATO

22 NATO U 2012.

NATO 2012. - U znaku samita u Chicagu

24 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE

Nove narudžbe za Paveway IV

28 VOJNE ORGANIZACIJE

Najviši vojni činovi (I. dio)

32 VOJNA TEHNIKA

Iron Dome - željezni kišobran

36 VOJSKE SVIJETA

Ratna mornarica Republike Venezuele

42 PODLISTAK

Norveški put prema neovisnosti

47 VEKSIFOLOGIJA

Nacionalni identitet u vojnim zastavama u srednjem vijeku

48 MULTIMEDIJA

Redizajnirani Magic Remote

50 DUHOVNOST

Bog je stvorio obitelj

10 OBLETINICA HVU+

11 Svečano otvorenje novog zgrada

21 GODINU

INTELKTUALNA OKOŠNICA OSRH VEĆ

21 GODINU

PROMOCIJA INTELKTUALKE DILJATLJIVOSTI HVU-a

12 PREDSTAVLJAMO

KAD JE HRVATSKA ODLUČILA U SVOD POSTALI SVOJE PRVE UN PROMATRAČE 1999. GODINE, BOŠNIK VLADIMIR PLEČKO JE KAO PRVIČANIN OSRH OTISKAO POMAGAĆU U SVETSKOJ VOJNOJ PROMATRAČKOJ MREŽI. UZ POMAGAĆU, PREDSTAVLJAJUĆU HRVATSKU, ŽEĐAN 10 HRVATSKIH ČASNIKA KODU SU OTISKLA U MISIJI UNAMSIL U SUDERA U DRŽAVI SUDAN. UZ SUDAN, SUDJELOVALI SU I PREDSTAVLJAJUĆI HRVATSKA, NAKON TOGA, OPET JE PRVI OTISKAO U MEDIJU UNIJE SRBIJE U KROUZU I PFKVATZAL. GOŠE JE GORADIO DVA MANDATA, A PRDE NEKOLIKO MJESEĆI VJATKO VJATKO U SIRIJE.

13

PODNEBLJE

ISKUSNI VOJNI PROMATRAČ I PREDANI MIROTVOVARAC

SUDAR NEGRANČIĆ

SRPSKI PREDSTAVLJAC

SRPSKI PREDSTAVLJAC

UVODNIK

Poštovani čitatelji,

redakcija Hrvatskog vojnika u prvom ovogodišnjem broju želi vam u godini koja je pred nama mnogo profesionalnog i osobnog uspjeha.

Prvi dočasnik OSRH časnički namjesnik Davor Petek ističe da je ovo godina dočasnika i vojnika pa se nadamo kako ćemo tijekom cijele ove godine na svojim stranicama imati mnoštvo događaja u kojima će sudjelovati upravo vojnici i dočasnici i tako na najbolji način prezentirati njihovo znanje i vještine kao i profesionalni pristup zadaćama.

Svakoj majci koja je u Domovinskom ratu imala sinove i kćeri sigurno nije bilo lako osluškivati vijesti s bojišta, stoga majka čijih je devet sinova sudjelovalo u Domovinskom ratu, od kojih su dvojica bila ranjena, sigurno zasluzu posebnu pozornost. U broju koji je pred vama pročitajte priču o majci Ruži Lucić koju je potkraj prošle godine odlikovao predsjednik Ivo Josipović. Gotovo da nema vojnika, dočasnika i časnika koji nije prošao neki oblik školovanja na HVU "Petar Zrinski" te tako obnovio postojeća ili stekao nova znanja. Stoga je 21. obljetnica Hrvatskog vojnog učilišta zaslužila pozornost pa prenosimo atmosferu s njezina obilježavanja.

Sudjelovanje u čak četiri mirovne misije bio je povod za razgovor s bojnikom Vladimirom Plečkom čija će iskustva iz mirovnih misija sigurno pomoći svima onima koji se za misiju tek pripremaju.

Kako biste na jednom mjestu imali kratak pregled najvažnijih događaja u Ministarstvu obrane i OSRH, te događaja značajnih za NATO savez čiji smo i mi ponosni član, u ovom vam broju donosimo kronologiju događaja u protekloj godini.

Uredništvo

RAZGOVOR

SIGURAN SAM DA ĆEMO TIJEKOM SLJEDEĆE GODINE KROZ SVE PLANIRANE AKTIVNOSTI DOČASNIČKOG ZBORA OSRH OMOGUĆITI NAŠIM VOJNICIMA I DOČASNICIMA JOŠ KVALitetniji profesionalni razvoj, poboljšati kvalitetu obuke i sposobljenosti, a našim časnicima i zapovjednicima pružiti svu potporu i ponovo pokazati značenje i ulogu dočasnika na svim razinama vođenja i zapovijedanja

2013.

**časnički namjesnik Davor PETEK,
prvi dočasnik GS OSRH**

Kao prvi dočasnik GS OSRH, časnički namjesnik Petek smatra da je nadolazeće razdoblje ključno za potpunu afirmaciju uloge dočasnika u modernim Oružanim snagama RH. Aktivnosti Dočasničkog zbora i Dočasničkog lanca potpore bit će potpuno usmjerene na razvoj i poboljšanje života, rada, obuke i sposobljenosti vojnika i dočasnika. Iza njega je dvadeset

Naš veliki plus bilo je iskustvo iz Domovinskog rata. Ubuduće je bitno da stariji dočasnici s iskustvom iz rata i dalje sudjeluju u pripremama vojnika i mladih poručnika

godina službe u Oružanim snagama RH, a karijeru je počeo u 1. gardijskoj brigadi Tigrovi, u kojoj je tijekom deset godina od vojnika napredovao do prvog dočasnika brigade. Kasniji put obilježen mu je visokim dočasničkim funkcijama u raznim postrojbama kopnene vojske, te u NATO-ovu zapovjedništvu u Brunsuui i operaciji ISAF.

Razvoj Dočasničkog zbora počeo je krajem 1999. godine. Koliko je postignuto do danas?
Pomak je očit, kad smo počeli nove su nam dužnosti bile nepoznate, nitko iza sebe nije imao klasični razvojni put do prvih dočasnika zapovjedništava ili grana, škole koje su pratile te dužnosti, ili NATO-ove tečajeve i literaturu koji bi

Želimo razviti shvaćanje da su dočasnici ljudi koji drže vojsku na okupu. Najviše želimo afirmirati razinu skupnika, prijelaz iz vojnika u dočasnika, iz vođenog u vođu. Važno je da ti ljudi shvate da preuzimaju veliku odgovornost za nečiji život u ratu, te profesionalni razvoj i karijeru u miru

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

nam pomogli. No, sve je unatoč tome funkcionalo dobro. Sada, tijekom svih ovih godina, dobili smo iskustvo, sve potrebne razine vojnih izobrazbi te pristup "vanjskim" izvorima. Međunarodne aktivnosti daju nam mogućnost usporedbe sa saveznicima i partnerima. Primjer je suradnja s američkim oružanim snagama, čiji smo sustav u načelu i preuzeли s MPRI-om. Danas smo na vrlo visokoj razini, no uvijek ima prostora za poboljšanje i na tome ćemo i dalje raditi.

Koje će aktivnosti u 2013. obilježiti Dočasnički zbor i lanac potpore?

U suradnji s načelnikom GS OSRH i njegovim zamjenicima razmišljali smo o dalnjim oblicima motivacije za dočasnike, ponajprije one na nižim ustrojbenim mjestima, te vojnike. Prvi put u povijesti OSRH godina će biti službeno proglašena Godinom vojnika i dočasnika! Na tu smo ideju došli kako bi se još više podigla osobna razina njihove sposobnosti i obavljanja zadaća. Pripreme su već krenule. Prve će ključne aktivnosti u sklopu inicijative biti mjeseca proglašenja najboljeg vojnika i dočasnika OSRH, te dodjeljivanje simboličnih nagrada.

nam, bilo mi je dragoo kako su ga mediji popratili u Gašincima. Pokazalo je što sve ljudi mogu, što od njih sustav traži, kako izgleda vojnički život... naročito na razinama vojnika i dočasnika. Dakle, ono uspješno promovira Oružane snage, naročito ljudima koji imaju namjeru ući u sustav.

Pobjedio je dočasnik, desetnik Dominik Kuček...

To mi je dragoo iz dva razloga. Kao prvom dočasniku, dragoo mi je što je Kuček dočasnik, a bitno je i što je riječ o čovjeku od 38 godina, koji je dugo u Oružanim snagama. Pokazao je da je ta kategorija vojnika vrlo spremna te da i dalje mogu doprinijeti sustavu u cijelini. Nadalje, dragoo mi je što su među deset prvoplaširanih bili vojnici, dočasnici i časnici, pripadnici svih grana. Važno je da se vidjela kohezija, da svi radimo skupa i da smo važni sustavu.

Nakon svečanosti potpisivanja Deklaracije o završetku integracije OSRH u NATO, zamjenik zapovjednika ACT-a rekao je da su ljudi bili faktor presudan za brzu integraciju. Koliko su zaslužni dočasnici?

Prvi put u povijesti OSRH, godina će biti službeno proglašena Godinom vojnika i dočasnika! Na tu smo ideju došli kako bi se još više podigla osobna razina njihove sposobljenosti i obavljanja zadaća. Pripreme su već krenule. Prve će ključne aktivnosti u sklopu inicijative biti mjeseca proglašenja najboljeg vojnika i dočasnika OSRH, te dodjeljivanje simboličnih nagrada

Dočasnici su učinili sve što se od njih očekivalo. Naprimjer, kad gledamo povijest sudjelovanja OSRH u međunarodnim vojnim operacijama, 90 posto rada na terenu, u pripremama i obuci, bilo je na vojnicima i dočasnicima. U misijama smo pokazali da smo ravнопravni sudionici, a u nekim stvarima i bolji u odnosu na oružane snage država koje su financijski moćnije od nas. Naš veliki plus bilo je iskustvo iz Domovinskog rata. Ubuduće je bitno da stariji dočasnici s iskustvom iz rata i dalje sudjeluju u pripremama vojnika i mlađih poručnika. Nadalje, naši su se dočasnici pokazali i u zapovjedništvo i stožerima NATO-a. Bili su na odgovornim dužnostima i svojim su se radom izborili za još više hrvatske pozicije u budućnosti. Bitan su pokazatelj bile i međunarodne vježbe, hrvatski vojnici, dočasnici i časnici ne zaostaju niti po kojem kriteriju za svojim stranim kolegama.

Kad govorimo o misiji ISAF, najzapaženiji je učinak naše Vojne policije, ali i mentorskih timova za obuku u kojima su znatno angažirani upravo dočasnici?

Istina! Većinu posla održaju prvi dočasnici vodova ili zapovjednici desetina i na njima je velika odgovornost. Ako

GODINA VOJNIKA I DOČASNICKA

Nadalje, u povodu Dana OSRH ponovo će biti održano Natjecanje za najspremnijeg pripadnika. Konačno, u vježbama, tečajevima i obuci dat ćemo veći naglasak na važnost vojnika i nižih dočasnika, koji su zapravo ključni dio vojske.

Prošlogodišnje natjecanje za najspremnijeg vojnika imalo je iznimno pozitivan odjek u javnosti. Sada pripremate i poboljšanje?

Natjecanje će se održati u suorganizaciji Bojne za specijalna djelovanja u Delnicama. Povećat ćemo broj sudionika na stotinu, a među njima će biti i pripadnici MUP-a. Natjecanje će tražiti visoku razinu temeljne vojničke spremnosti, vještina i sposobnosti. Točno je, imalo je pozitivan odjek i izvan susta-

Foto: Tomislav BRANDT

“Ministar inzistira na OS koje su opremljene te fizički i psihički spremne izvršiti sve postavljene zadaće. Ja sam prvi zagovornik takvog sustava, tako misli i načelnik GS OSRH, a vjerujem i svi pripadnici OSRH”

RAZGOVOR

oni ne znaju što treba raditi, sve pada u vodu. Srećom, imamo velik broj dočasnika s iskustvom, znanjem i obukom koji su to mogli i mogu raditi. Onde se, u praksi, najbolje pokazuju vrijedi li zaista ono što prolazite u Hrvatskoj. U ISAF-u je potvrđeno da je obuka kvalitetna općenito, a ne samo ona za Afganistan. Može biti uporabljiva u bilo kojoj NATO-ovoj operaciji.

U razvoju Dočasničkog zbora uvi-jek ste imali američku potporu. Tko su vam drugi bitni partneri?

U samom startu, negdje 1994. i 1995., pomoći je stizala putem programa MPRI, a dalje putem UŠ EUCOM-a, Američkog zapovjedništva za Europu, zapravo 7. ar-

Ulaskom u NATO otvo-reна su nam vrata svih saveznika, škole, tečajevi, mobilni timovi... razmatramo što možemo iskoristi-ti, ali i što možemo ponuditi

mije. I danas su SAD među najvažnijim partnerima, pomažu u razvoju, vježbama i obuci. Suradnja može biti samo još opsežnija, ali oni nisu i naš jedini partner pa su u školovanju dočasnika to i zemlje iz regije, primjerice Slovenija, BiH, Makedonija, Crna Gora. Ulaskom u NATO otvorena su nam vrata svih saveznika, škole, tečajevi, mobilni timovi... razmatramo što možemo iskoristiti, ali i što možemo ponuditi. Tu je i Dočasnički forum jugoistočne Europe u kojem je petnaestak država i koji pruža razne mogućnosti.

Je li Visoka dočasnicička škola HVU-a postala svojevrsni hrvatski brend?

Ona je jedina takva škola, ne u užoj, nego i u široj regiji. Puno zemalja iz regije sudjeluje u njoj, po naraštaju imamo četiri-pet stranih polaznika. Siguran sam, kad bi nastava jednoga dana bila na engleskom jeziku, te kad bi kapaciteti bili veći, bilo bi mnogo više zainteresiranih država. Školu treba zadržati. Ona je važna ne samo za Oružane snage RH niti i za međunarodnu suradnju.

U dogledno vrijeme u OSRH više neće biti mnogo dočasnika s isku-stvom iz Domovinskog rata. Hoće li to biti nenadoknadivo?

Mislim da kvaliteta neće pasti. Puno je kvalitetnih kadrova iz rata još u OS i nadam se da će dugo ostati. Oni svoja znanja dobro prenose svih ovih godina. Tu su i oni koji nisu bili u ratu, ali su sudjelovali u međunarodnim vojnim misijama i operacijama. Sve to iskustvo će se kvalitetnim sustavom školovanja i obuke, uspješno prenijeti na one koji će ih sutra naslijediti.

Ministar Kotromanović često na-glašava veliku važnost vojničkih vježbi i obuke. Odnosi li se to i na dočasnike?

Ministar inzistira na OS koje su opremljene te fizički i psihički spremne izvršiti sve postavljene zadaće. Ja sam prvi zagovornik takvog sustava, tako misli i načelnik GS OSRH, a vjerujem i svi pripadnici OSRH. Moramo poraditi na sustavu, koji uvijek može biti bolji. Planski dio će učiniti časnici, ali provedbeni će biti na zapovjednicima vodova, prvim dočasniciima vodova i zapovjednicima desetina. Veliki dio posla već je na nama, no morat ćemo "stisnuti" još i više, što uključuje cijeli dočasnički lanac potpore. Siguran sam da ćemo tijekom

godine kroz sve planirane aktivnosti dočasničkog zbora OSRH omogućiti našim vojnicima i dočasnicima još kvalitetniji profesionalni razvoj, poboljšati kvalitetu obuke i osposobljenosti, a svim našim časnicima i zapovjednicima pružiti svu potporu i ponovno pokazati značenje i ulogu dočasnika na svim razinama vođenja i zapovijedanja.

Vidljivo je da se u posljednje vrijeme više radi na afirmaci-jji važnosti i časti dočasničkog poziva: stjecanje čina skupnika i časničkog namjesnika sada se obilježava ceremonijalno...

Želimo razviti shvaćanje da su dočasnici ljudi koji drže vojsku na okupu. Najviše želimo afirmirati razinu skupnika, prijelaz iz vojnika u dočasnika, iz vođenog u vođu. Važno je da ti ljudi shvate da preuzimaju veliku odgovornost za nečiji život u ratu, te profesionalni razvoj i karijeru u miru. Tijekom ceremonije dodjele čina skupnika, treba razmišljati da više nisi odgovoran samo za sebe i svoju opremu, te osobnu zadaću. Dužan si pratiti i razvijati sve što se događa "ispod" tebe, nagradjavati i pohvaljivati, ali i kažnjavati. Najvažnije je da vlastitim primjerom pokažeš kakav bi vojnik trebao biti. Zapravo, to se ne odnosi samo na nove skupnike, nego na sve nas dočasnike. Ako mi nismo najspremniji, najobučeniji, najboljeg vojničkog izgleda i ponašanja...onda sustav neće funkcionirati. Svi vojnici trebaju težiti da jednog dana postanu dočasnici, ali to će se postići samo ako dočasnici budu na potrebnoj razini.

Koliko se uloga dočasnika u su-vremenim vojnim doktrinama promijenila u proteklih dvade-set godina?

Drastično, i postaje sve važnija i važnija. Konvencionalnih ratova velikih vojski više nema, većina se operacija provodi na nižim razinama, govorimo o skupinama, desetinama, vodovima koje u 99 posto slučajeva vode mlađi časnici i dočasnici. Donose odluke koje su nekada donosili generali. Poznat je američki izraz "strateški kaplar", koji govorci da odluka na najnižoj razini donesena u pet sekundi može imati strateško značenje. To su prepoznale SAD i druge članice NATO-a u zadnjih desetak godina, najviše u ratu u Iraku i Afganistanu. Dakle, najniža razina mora biti i najosposobljenija i prema njima treba biti maksimalno usmjerena. ■

Foto: Tomislav BRANDT

PREDsjEDNIK RH I MINISTAR OBRANE ČESTITALI NOVU GODINU PRIPADNICIMA HRVCON-a

Foto: Tomislav BRANDT

Predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Ivo Josipović 1. siječnja čestitao je videolinkom iz Zapovjedno-operativnog središta GS OSRH-a Novu godinu pripadnicima OSRH-a koji se nalaze u operacijama ISAF u Afganistanu, UNDOF na Golanskoj visoravni i KFOR na Kosovu. Čestitke su im uputili i ministar obrane Ante Kotromanović te načelnik GS OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić. Predsjednik Josipović je kazao kako su pripadnicima Oružanih snaga RH koji se nalaze u međunarodnim operacijama, od kojih neki rade u opasnim okolnostima, poželjeli sretan povratak, te obećali da će učiniti sve što se može kako bi bili sigurni. Prije svega se to odnosi na razmjenu podataka, opremanje i obuku da bi što uspješnije i sigurnije obavljali zadaće u operacijama u kojima sudjeluju.

Ministar Kotromanović je rekao kako je u protekloj godini sve ono što je planirano i realizirano. Očekuje da će se u ovoj godini, koja će biti zahtjevna i izazovna, krenuti s realizacijom nekih od planova opremanja i modernizacije kao što je obalni ophodni brod, remont helikoptera i aviona, kupnja novih pušaka... Istaknuo je i kako će se i dalje raditi na preustroju i smanjivanju administracije. "Posla ima dosta. Napravili smo godišnji plan rada i znamo što nam je činiti," istaknuo je. Predsjednik Josipović također očekuje da će se ostvariti plan nabave za OSRH, ali i ono što je, istaknuo je, najvažnije, nastaviti i dalje raditi na kvalitetnoj obuci naših vojnika, dočasnika i časnika.

L. PARLOV

MONSINJOR JEZERINAC BLAGOSLOVIO SJEDIŠTE MORH-a

Foto: Tomislav BRANDT

U sjedištu Ministarstva obrane i Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske 2. siječnja 2013. vojni biskup monsinjor Juraj Jezerinac tradicionalno je blagoslovio prostore i djelatnike koji u njima djeluju. Ceremonijalnom blagoslovu uz ministra obrane Antu Kotromanovića i načelnika GS OSRH general-pukovnika Dragu Lovrića, nazočili su i pomoćnici ministra, zamjenici načelnika GS-a, vojni kapelan MORH-a i GS OSRH fra Marko Medo te ostali dužnosnici i djelatnici MORH-a i OSRH-a.

Prigodom blagoslovne molitve monsinjor Jezerinac čestitajući Božić i Novu godinu podsjetio je na kršćansko vjerovanje i smisao blagoslova kojim se u Božiću obnavljamo kao ljudi, te Zahvaljujemo na daru Svetog duha. U molitvi je citirao i hrvatskog pjesnika A. G. Matoša "... i teško duši u kojoj nije Bog..." kojim je iskazao nadu kako osnaženi vjerom svi zajedno možemo još odgovornije i uspješnije obavljati svakodnevne zadaće. Na kraju blagoslova pozvao je sve djelatnike na međusobno razumijevanje i potporu koju kao kršćani trebamo iskazivati jedni prema drugima.

S.M.

 PREDSTAVLJAMO

**RUŽU LUCIĆ, DANAS PONOSNU
77-GODIŠNJKINJU, PREDSEDNIK
REPUBLIKE IVO JOSIPOVIĆ ODLIKOVAO JE
ORDENOM REDA DANICE S LIKOM
KATARINE ZRINSKE. SVOJEVRSNO JE TO
PRIZNANJE OVOJ HRABROJ ŽENI I MAJCI
ZA SAV STRAH, PATNJU I NEIZVJESNOST
PROŽIVLJENU DOK JOJ JE DEVET SINOVA
BRANILO HRVATSKU...**

Gospođa Ruža Lucić dočekala nas je u svom toplom domu u Gunji. U svojoj je kući na kraju sela ohranila desetoro djece od kojih devet sinova koji su svi bili hrvatski branitelji. Za to je majku Ružu, danas ponosnu 77-godišnjakinju predsjednik Republike Ivo Josipović odlikovao Ordenom Reda Danice s likom Katarine Zrinske. Svojevrsno je to priznanje ovoj hrabroj ženi, prije svega majci, za sav strah, patnju, neizvjesnost ali i sreću što su joj sinovi koji su branili Hrvatsku ostali živi.

DEVET SINOVA NA BRANIKU DOMOVINE

Bili su na gotovo svim ratištima, sudjelovali u Bljesku i Oluji. Svi osim najstarijeg sina koji je bio u Zagrebu, bili su u Gunji. Zdravko je bio ranjen u Mirkovcima, Stjepan je prošao sva ratišta, Franjo je bio u okruženju u Bogdanovcima i za njega nisu znali 42 dana. Bila su to 42 dana agonije, strepnje, straha, neizvjesnosti kad se svaka vijest slušala s grčem. Jedan od Ružinih sinova, Franjo, kad je sve upućivalo na to da je rat neizbjeglan služio je vojni rok u JNA. Filip je 1992. godine naletio na minu. Stradala mu je peta ali hvala Bogu i to je dobro prošlo. "Joj kad se toga sjetim. Prvo sam iz dvorišta ispratila Zdravka. Tri puta se osvrtao," prisje-

**Velika mi je čast što me
Predsjednik odlikovao.
Bilo me malo strah hoće
li se snaći, hoću li moći
reći ono što sam željela.
Ali, hvala Bogu jesam.
Trema je brzo prošla,
kaže nam kroz smijeh
gospoda Ruža." Kod
Predsjednika mi je bilo
jako lijepo. Oko srca
sam osjećala ugodu.
Osjećala sam se nekako
mladom"**

ća se Ruža ratnih dana, "Nisam im mogla reći da ne idu. Da su i mene odredili i ja bih išla."

Svo to vrijeme Ruži je snagu davala molitva i vjera u Boga. "Vjerovala sam i vjerujem u Boga On mi je dao snagu, jakost, moć. Moje je srce prostrano za cijeli svijet. Uvijek sam se molila: Bože sačuvaj svu djecu a moju nemoj zaboraviti. Molila sam se i za druge i za svoje."

Dok su sinovi bili na ratištu, odlazili, vraćali se, nekad na samo jednu noć, Ruži je cijelo vrijeme rata, a i danas potpora bila njezina kći jedinica Anica Kustura čiji je muž također bio hrvatski branitelj. Nastojala je u svakom trenutku znati gdje su joj

braća. No, prisjeća se Anica nije to baš bilo uvijek lako. S terena su dolazile različite informacije, cijelo se vrijeme strahovalo. U isto vrijeme dok su sinovi branili svoje domove, domovinu, Ružina je kuća bila puna izbjeglica. I o njima je brinula. Svoj dom nije napuštala ni kad bi se oglasile sirene za uzbunu. "Negdje tamo na sredini sela jedan od susjeda je imao podrum. Ali ko bi trčao do tamo. Bila sam stalno u svojoj kući pa što bude. U ulici je bilo samo nas šest žena." Ni u jednom trenutku nije joj palo napamet da napusti svoju kuću, svoje sinove, ode u izbjeglištvo, iako su u strahu za njezin život to djeca od nje tražila. "Raspnite me,

Foto: FAH/Dario GRZELJ

radije to nego da idem iz svoje kuće", kazala sam im. Iako su djeca krila od nje što se sve događa, nisu je uspjevali zavarati. Majčini osjećaji, predosjećaji, povezanost s djecom, jači su od svega. Znala je ona, kaže, mnogo toga iako su oni mislili kako su od nje nešto uspjeli sakriti. Pored svega što je prošla, u ovoj vitalnoj ženi kojoj su

sjećanja na te sada već davne ratne dane itekako svježa, nema ni malo mržnje ni gorčine. Kuća je puna uspomena, raznih odličja i spomenica koje su sinovi dobili u ratu. "Bilo je straha, neizvjesnosti ali i ponosa. Jedna sekunda sreće vrijedi više neko sav teret i patnja koju smo podnjeli. Velika je sreća imati takvu majku", kaže Anica, ali i dodaje kako tek sada kad se prisjećaju tih dana shvaćaju u kakvoj su opasnosti bili. "Onda toga uopće nismo bili svjesni." Majka Ruža mnogo je puta pokazala kako se zna nositi sa životnim problemima. Vrlo rano ostala je bez supruga. Umro je 1988. godine. Trebalo je othraniti i odškolovati desetero djece od kojih je njih nekoliko bilo maloljetno. No, kažu, nikad nisu tražili bilo kakvu pomoći. Primanje socijalne pomoći za njih bi bila sramota i ponuženje. To im je ostalo od oca. "Nije bilo lako. Radilo se u polju. Ja prva, djeca za mnom. Išla sam i na nadnlice, sve kako bi prehranila i odškolovala djecu. Bili su dobri, slušali su me", kaže Ruža ponosna na svoju djecu kojoj je uvijek govorila

ORDEN REDA DANICE HRVATSKE S LIKOM KATARINE ZRINSKE

Orden Reda Danice hrvatske s likom Katarine Zrinske dodjeljuje se za osobite zasluge za zdravstvo, socijalnu skrb i promicanje moralnih i društvenih vrijednosti. Inače Odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske dodjeljuju se hrvatskim i stranim državljanima i pravnim osobama te postrojbama i drugim ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova: za zasluge i doprinose u uspostavljanju, održavanju i promicanju samostalne, neovisne i suverene Republike Hrvatske, za zasluge i doprinose u oživotvorenju hrvatske državotvorene ideje, za razvitak i izgradnju Republike Hrvatske te za doprinose na određenom području ili djelatnosti, za iznimnu hrabrost i junački čin u ratu, izravnoj ratnoj opasnosti ili u posebnim okolnostima u miru te za iznimno doprinos u stvaranju ratne strategije i vojne doktrine, zasluge u izgradnji Oružanih snaga i osobite uspjehe u vođenju i zapovijedanju postrojbama i drugim ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova. Dodjeljuje ih predsjednik Republike Hrvatske na temelju ustavnih ovlasti, a iznimno ih dodjeljuje Hrvatski sabor, i to predsjedniku Republike.

da svoje vole, tuđe poštuju i nikad nikome ne naprave zlo.

Iako kriza i teški život, tri nezaposlena sina, nažalost nisu zaobišli ni njezinu obitelj, majka Ruža se ne žali. "Najavažnije je da su svi živi i zdravi. Sve drugo će se već nekako riješiti." Sretna je, kaže. "Imam zdravu djecu. Nitko nije bolestan. Ja sam se borila do sada da im osiguram sve što im je potrebno, da izrastu u poštene ljude. Sad je red na njima. I sada svaki dan zahvaljujem Bogu što su ostali živi." ■

OBLJETNICA HVU-A

Osvrćući se na povijest Učilišta, ravnatelj HVU-a general-pukovnik Slavko Barić zahvalio je svima koji su dali doprinos njegovu razvoju, od Domovinskog rata i Časničkog centra, pa sve do danas, kad je broj ljudi koji su završili neki oblik školovanja prešao 30 tisuća

INTELEKTUALNA OKOSNICA OSRH VEĆ

U Časničkom domu vojarne "Petar Zrinski" 21. prosinca svečano je obilježena 21. obljetnica ustrojavanja i djelovanja Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski".

Uz djelatnike HVU-a i polaznike svih razina izobrazbe, svečanosti su načeličili izaslanik Predsjednika RH i načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić, izaslanica i zamjenica ministra obrane Višnja Tafra, čelnici i zapovjednici ustrojenih cjelina MORH-a i OSRH, dužnosnici MUP-a, predstavnici sveučilišne i znanstvene zajednice i Vojnodiplomatskog zborna,

Nakon svečanog dijela programa nazočni su obišli izložbu vojnostručne literature

21 **GODINU**

bivši zapovjednici i djelatnici HVU-a i drugi gosti.

U prigodnom govoru general Lovrić je naglasio da "HVU već dvadeset i jednu godinu predstavlja intelektualnu okosnicu Oružanih snaga". Znanje koje je HVU pružao polaznicima dalo je znatan doprinos izgradnji pobjedničke Hrvatske vojske u Domovinskom ratu, ali i pobjedničke vojske u procesima integracije i prilagodbe standardima NATO-a. Obraćajući se nastavnicima, general Lovrić je rekao kako uvažava činjenicu intelektualnog potencijala kojim raspolaže, stoga traži da nastavnim planovima i programima iskazuju inventivnost i kreativnost te potrebnu fleskibilnost, odbacujući dogmatski pristup vojnoj misli. "Izgrađujte naše časnike koji su sposobni integrati se ne samo prema gore, već i prema dolje, jer suvremene operacije zahtijevaju multinacionalni pristup u djelovanju već na razini posade, tima i desetine", rekao je general Lovrić. Zamjenica ministra obrane Tafra rekla je da je ljudski potencijal

najvažniji čimbenik i pokretač razvoja OSRH, stoga ga treba razvijati i usavršavati. Tu do izražaja dolazi Hrvatsko vojno učilište, krovna vojoobrazovna institucija, međunarodno prepoznata od saveznika i partnera. "Gledajući prema naprijed, najvažniji projekt HVU-a jest snažnije uvezivanje s civilnim obrazovnim sustavom. Svima nam je želja da izobrazba na HVU-u bude priznata prema civilnim standardima. Uspješnom realizacijom tog projekta kvalitetu našeg obrambenog sustava dovest ćemo na još višu razinu. Stoga je na svima vama velika

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Uručivanje nagrada i pohvala najistaknutijim djelatnicima HVU-a

vede dobru transformaciju i u okviru sveučilišne zajednice akreditira sve programe izobrazbe. Transformacija će tražiti dodatne napore, zaključio je general Barić, pozvavši čelnike drugih ustrojbenih cjelina iz sustava da daju svoj doprinos.

Nakon prigodnih govora uslijedilo je uručivanje nagrada i pohvala najistaknutijim djelatnicima HVU-a, a potom kulturno-umjetnički dio programa, s glazbenim nastupom Orkestra OSRH i prikazivanjem tri-nastominsutnoga filma o HVU-u, autora Miljenka Majnarića i Anele Stubičar.

Nakon svečanog dijela programa nazočni su obišli izložbu vojnostručne literature i izložbu "U službi čovjeka i mira", postavljenu povodom 15 godina Vojne biskupije i 20 godina hodočašća u Lurd i Mariju Bistrigu. ■

HVU VEĆ DVADESET I JEDNU GODINU PREDSTAVLJA INTELEKTUALNU OKOSNICU ORUŽANIH SNAGA, KAZAO JE U PRIGODI OBLJEVNICE GENERAL DRAGO LOVRIĆ DODAVŠI KAKO JE ZNANJE KOJE JE HVU PRUŽAO POLAZNICIMA DALO ZNATAN DOPRINOS IZGRADNJI POBJEDNIČKE HRVATSKE VOJSKE U DOMOVINSKOM RATU, ALI I POBJEDNIČKE VOJSKE U PROCESIMA INTEGRACIJE I PRILAGODBE STANDARDIMA NATO-a

odgovornost", rekla je Tafra. U dostizanju tog cilja će HVU imati punu potporu MORH-a, stoga su za sljedeći godinu osigurana sredstva namijenjena rješavanju pitanja adekvatnog smještaja polaznika, istaknula je zamjenica ministra.

Osvrćući se na povijest Učilišta, ravnatelj HVU-a general-pukovnik Slavko Barić zahvalio je svima koji su dali doprinos njegovu razvoju, od Domovinskog rata i Časničkog centra, pa sve do danas, kad je broj ljudi koji su završili neki oblik školovanja prešao 30 tisuća. Danas je HVU moderna institucija, u vremenu u kojem su vojnim zapovjednicima potrebna nova znanja i uvid u najsvremenija vojna kretanja. Prijenos tih saznanja i kretanja na polaznike temeljna je zadaća Učilišta. "U središtu interesa bit će polaznik, nastavni planovi i programi, edukacija i usavršavanje nastavnika i instruktora, te poboljšavanje standarda učenja i izvođenja nastave", rekao je general Barić, dodavši da HVU ima sve uvjete da pro-

PROMOCIJA IZDAVAČKE DJELATNOSTI HVU-a

U sklopu svečanog obilježavanja 21. obljetnice Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski", 13. prosinca održana je promocija vojnoizdavačke djelatnosti HVU-a. Promocija je uključivala monografiju "Hrvatsko vojno učilište Petar Zrinski - Od Domovinskog rata do NATO saveza", čiji je glavni urednik brigadir Milan Maleš i tri naslova vojnostručne literature: "Vojna topografija I i II" autora pukovnika Mladena Pahernika, te "Kutovi i mjerne jedinice kutova u topništvu" i „Balistika navođenih projektila“ autora umirovljenog natporučnika Zdenka Kuftineca.

Između ostalih, promociji su nazočili ravnatelj HVU-a general-pukovnik Slavko Barić, zapovjednik ZzP-a general bojnik Mate Ostović, zapovjednik HKoV-a general-bojnik Dragutin Repinc, ravnateljica Hrvatskog instituta za povijest Jasna Turkalj, ravnatelj Hrvatskog memorijalnog dokumentacijskog centra Domovinskog rata Ante Nazor te nastavnici i polaznici škola HVU-a.

Uz autore, svaku knjigu su predstavili i recenzenti, koji su se pohvalno izrazili o djelima, njihovoj stručnosti, konцепciji i suvremenosti. Neki od stručnih naslova već se koriste u nastavi u Časničkoj školi HVU-a. S druge strane, monografija HVU-a izrazito je opsežno djelo, podijeljeno u dvije cjeline i 12 poglavlja. Na 330 stranica, pomoću 580 fotografija, detaljno su predstavljeni povjesnica, razvoj, ustroj, zadaće i aktivnosti HVU-a. Projekt je realiziran s osloncem na resurse HVU-a, uz minimalne troškove, a djelo je predstavljeno kao prigodno, čitljivo i pristupačno, sa zadaćom slanja poruke o HVU-u kao instituciji bogate povijesti, ali okrenute modernim trendovima. U prigodnom obraćanju na početku promocije, general Barić označio je izdavanje literature vrlo bitnim za Učilište, te izrazio želju da se u nadolazećoj godini objavi još više naslova.

Foto: Davor KIRIN

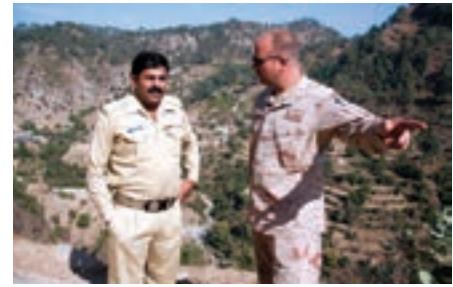

Nije sve jedno doći u neku zemlju različite kulture i svjetonazora.
Treba znati što se smije, a što ne, gdje su granice

PREDSTAVLJAMO

KAD JE HRVATSKA ODLUČILA U SVIJET POSLATI SVOJE PRVE UN PROMATRAČE 1999. GODINE, BOJNIK VLADIMIR PLEČKO JE KAO Pripadnik OSRH ODMAH OTIŠAO POMAGATI USPOSTAVI MIRA U DRUGIM ZEMLJAMA SVIJETA. DOSAD JE BIO U ČETIRI UN MISIJE. BIO JE JEDAN OD PRVIH 10 HRVATSKIH ČASNIKA KOJI SU OTIŠLI U MISIЈU UNAMSIL U SIJERA LEONE, PRVU UN MISIЈU U KOJOJ JE SUDJELOVALA REPUBLIKA HRVATSKA . NAKON TOGA, OPET JE PRVI OTIŠAO U MISIЈU UNMOGIP U INDIJU I PAKISTAN, GDJE JE ODRADIO DVA MANDATA, A PRIJE NEKOLIKO MJESECI VRATIO SE IZ SIRIJE....

Kad je s nepune 22 godine bojnik Vlado Plečko iz rodne Kanade došao u Hrvatsku, nije ni slutio da će ga kao časnika OSRH-a put odvesti u Afriku, Aziju, Bliski istok. Iz mirne Kanade u ratom pogodenu Hrvatsku došao je početkom rata, čim je čuo o događanjima u Hrvatskoj i stavio se na raspolaganje Hrvatskoj vojsci. "Kad sam video da je u Hrvatskoj rat odlučio sam se vratiti. Nisam razmišljao kako će se moja karijera razvijati. Jednostavno sam došao i rekao da me rasporede gdje misle da sam najpotrebniji."

ISKUSNI VOJNI I PREDANI M

Kad je Hrvatska odlučila u svijet poslati svoje prve UN promatrače 1999. godine, Plečko je kao pripadnik OSRH odmah otišao pomagati uspostavi mira u drugim zemljama svijeta. Dosad je bio u četiri UN misije. Tako je bio jedan od prvih 10 hrvatskih časnika koji su otišli u misiju UNAMSIL u Sijera Leone, prvu UN misiju u kojoj je sudjelovala Republika Hrvatska . Nakon toga, opet prvi otišao je u misiju UNMOGIP u Indiju i Pakistan sa satnikom Miroslavom Vagnerom gdje je odradio dva mandata, a prije nekoliko se mjeseci vratio iz Sirije. Ondje je bio prvi i jedan od dva časnik OSRH u misiji UN-a UNSMIS. Nažalost, kaže, misija u Siriji trebala je trajati duže, ali zbog sigurnosnih razloga mandat joj nije produžen.

TRI PUTA PRVI

Biti prvi u nekoj novoj sredini za njega je veći izazov nego ići negdje gdje je već sve uhodano. "Odgovara mi to snalaženje u

novoj sredini. Veliki je izazov i dobar osjećaj kad vidiš da si uspio". Prilagodba mu nikad nije teško padala jer je i u Kanadi odrastao i živio u multinacionalnoj sredini. Sudjelovanje u misijama prilika je naučiti nešto novo. Iako nije za odlazak u istu misiju više puta ipak je dva puta bio u misiji u Indiji i Pakistanu. Jednostavno se tako poklopio. Časnik koji je trebao ići razbolio se i trebalo je u roku od tjedan dana naći zamjenu. Kako je već bio u misiji UNMOGIP nije trebao dodatne pripreme i tako je otišao. U svakom je trenutku, u najkraćem mogućem vremenu, kaže, spremar ići. Stvari su uvijek spremne. Velika mu je prednost što mu je egleski materinji jezik.

Iako su temeljna načela rada vojnih promatrača u misijama UN-a više manje ista, ipak je svaka misija drukčija. Da bi se dobro odradio posao bitno je upoznati se sa situacijom u državi u koju se ide, povijesu, običajima, kulturom zemlje. "Kako sam bio prvi u tri misije nisam imao informacije od nekog s terena. Pripremao sam se, skupljao informacije.

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Nije svejedno doći u neku zemlju različite kulture i svjetonazora. Treba znati što se smije, a što ne, gdje su granice. Svaka misija je drukčija, sukobi su različiti. Vojni promatrači svoj rad moraju prilagoditi zahtjevima i situaciji zemlje u koju su došli¹. No do sada negativnih iskustava nije imao iako Sijera Leone i Sirija nisu bile mirne misije. No osim dobrog poznавanja engleskog, za profesionalno održivanje zadaća mirotvorca potrebne su i druge vještine i znanja. "Biti promatrač nije uvijek lako. Misije NATO-a, one u kojima su vojnici naoružani nisu nužno i teže. Vojniku je prirodno nositi oružje i braniti se ako treba. Kad radiš kao vojni promatrač uz znanje, iskustvo i poznavanje jezika moraš vladati i diplomatskim vještinama, znati balansirati između sukobljenih strana. Svaka strana ima svoje želje i zahtjeve koje žele nametnuti drugima, Treba naći kompromis. Nije uvijek

realnošću. Prvih su se tjedana upoznivali s mandatom, rezolucijom misije, pravilima, sukobljenim stranama. Raspoređen je na mjesto časnika za odnose s javnošću u Zapovjedništvu misije, a kasnije je radio na sigurnosnim procjenama za Damask, Alepo i Daraa. "Bilo je i pucnjave, autobombi, ali smo bili u blindiranim vozilima tako da je sve bilo u redu." Prema njegovu sudu bila je to jedna od najopasnijih UN misija. Iako kaže ni u Sijera Leonu nije bilo lako.

"U Sijera Leoneu struje je bilo 20 minuta tijedno. Morali smo se na godinu dana odvuknuti od nekih normalnih stvari na koje smo naviknuti kao što je struja, topla voda. Ali Freetownom smo mogli slobodno i bez straha prolaziti, za razliku od Sirije gdje nijedan odlazak u grad nije bio siguran i stalno smo morali biti na oprezu". No i Siriju je uspješno odradio. Sudjelovanje u međunarodnim misija-

Zadnja misija u kojoj je boravio...

I Povratak je stres

Kao iskusni vojni promatrač upozorio je i na još jednu važnu dimenziju sudjelovanja u međunarodnim misijama i operacijama. Povratak iz misije jednak je stresan kao i odlazak i zahtjeva pripremu i to ne samo vojnika koji je bio u misiji nego i cijele obitelji. Povratak čak nekad zna biti i stresniji. Treba se priviknuti na realnost i svakodnevne probleme, različite od onih s kojima ste se nosili godinu dana u nekoj stranoj, ratovali pogodenom zemljom. "Vidli se mnogo toga. Patnje ljudi, djece pogodene ratnim strahotama, bijedu. U svim tim situacijama ne možete isključiti emocije-strah, suočavanje, potrebu da napravite što više možete i osjećaj da ste mogli napraviti još više. Sve to teško je zaboraviti, ali mora se filtrirati, kako bi se moglo nastaviti dalje. Svaka situacija nosi sa sobom posljedice. Upravo zato je priprema za povratak kako nas vojnih promatrača tako i naših obitelji nužna."

"I što dalje?", zanima nas.

Želio bih naravno ponovno u neku od misija ili posao u nekom od zapovjedništava UN-a, NATO-a ili veleposlanstvu. No, ja sam časnik Hrvatske vojske i radit ću ono što sustav smatra da je potrebno."

Danas kada dosta mladih iz Hrvatske odlazi upravo u Kanadu za nekim boljim životom, bojniku Plečku povratak nije ni u primisli. "Nek im je sa srećom ali ni tamo nije lagano, kaže Plečko i zaključuje" Vjerujem da čovjek može uspjeti u bilo kojoj državi samo ako to želi. Ovo je ipak moja domovina i ostajem." ■

PROMATRAČ MIROTVORAC

lako jer se stalno mora imati na umu kako su u svakoj situaciji u igri životi. U određenim situacijama često nam je najveće oružje upravo to što nemamo oružje. Bez oružja nismo prijetnja. Mogu nas zarobiti i prijetiti ali znaju da nismo naoružani. Loših iskustava nisam imao". Na sve gleda pozitivno pa tako i na malariju koju je dobio tijedan dana prije završetka misije u Sijera Leoneu. To je pripisao tuzi zbog povratka. "Želja mi je bila ostati duže, ali kako je to bila misija u kojoj je OSRH sudjelovalo prvi put nije se znalo kako to napraviti". Tada su mu iz UN-a ponudili i da prijeđe raditi u UN. Ali, odbio je.

SUROVA REALNOST U SIRIJI

Zadnja misija u kojoj je boravio bila je u Siriji. Kad je s kolegom pukovnikom Goranom Božićem stigao u Damask u prvi tren nije imao osjećaj da je u ratnoj zoni. "Bila je večer, sve je radilo, na ulicama je bilo živo". Bio im je to šok, a onda je uslijedio još jedan kad su se vrlo brzo upoznali se sa surovom

ma veliki je benefit. Iz svake se čovjek vrati bogatiji i s novim iskustvom. "Upoznati ljude iz cijelog svijeta, druge kulture, običaje, različite načine razmišljanja, bogato je i neprocjenjivo iskustvo. Nitko nije savršen, nijedan sustav nije savršen i od svakog se nešto može naučiti."

Na tim svojim mirotvorskim pohodima po svijetu uvjerio se kako su Hrvatska i njezini vojnici i časnici cijenjeni u međunarodnoj zajednici. "Kad dođu hrvatski časnici ljudi su sretni jer znaju da imamo znanja, sposobni smo i vrlo se brzo možemo prilagoditi svakoj situaciji."

Značajan dio svoje vojne karijere proveo je u međunarodnom okruženju, tako je radio i u RACVIAC-u. Drži kako neprekidno treba raditi na sebi, usavršavati se, učiti. Tako je odlučio učiti i arapski. Tko zna možda se ponovno kao promatrač ili u nekoj drugoj funkciji vrati u taj dio svijeta. Kako mu je fotografija strast uskoro možemo očekivati i izložbu njegovih fotografija kojima će ispričati svoju priču vojnog promatrača.

...bila je u Siriji gdje je bio časnik za odnose s javnošću u Zapovjedništvu misije, a kasnije je radio na sigurnosnim procjenama za Damask, Alepo i Daraa

RAZGOVOR

Tijekom nedavne aktivnosti u RACVIAC-u – Središtu za sigurnosnu suradnju gdje je u suradnji s Ministarstvom obrane Republike Austrije, njemačkim Verifikacijskim središtem i američkom Agencijom za smanjenje obrambenih prijetnji (DTRA), održan tečaj o sigurnosti i upravljanju zalihamama oružja imali smo prigode razgovarati sa ravnateljem Verifikacijskog središta njemačkih OS brigadnim generalom Jürgenom Beyerom. Viškovi oružja predstavljaju problem ne samo u skladištenju i čuvanju, nego su i opasnost za lokalnu, regionalnu i globalnu sigurnost ističe naš sugovornik napominjući kako će Njemačka nastaviti podupirati sve aktivnosti u kontroli naoružanja, pridonoseći time sigurnosti i stabilnosti u regiji jugoistočne Europe. Inače, brigadni general Jürgen Beyer ravnatelj je njemačkog Verifikacijskog središta od srpnja 2010. i dosad je obnašao niz odgovornih dužnosti u njemačkim OS.

KONTROLA NAORUŽANJA

Kontrola naoružanja je prije svega političko pitanje. Potrebne su nam dobre ideje koje ćemo predložiti za raspravu i za koje ćemo pronaći konsenzus s drugim zemljama. Tu je potrebno puno inicijativa, energije i vremena. Ono što nam je potrebno u sadašnjoj situaciji jest spremnost svih zemalja da sjednu zajedno za stol i da bezrezervno rasprave relevantne prijedloge...

Koja je važnost kontrole naoružanja unutar obrambene politike općenito govoreći?

Gledano iz njemačke perspektive, kontrola naoružanja je bila i još uvek je jedna od značajnijih dijelova sigurnosne i obrambene politike. U zadnjih dvadeset godina, kontrola naoružanja dokazala je sve veću važnost za bolju transparentnost i povjerenje u Europu i njezinu sigurnost. Ova priča o uspjehu je trenutačno jedna od najjačih priznanja kontrole naoružanja u našem društву. Dosad je uništeno više od sto tisuća dijelova (oružja) koja su ograničena CFE ugovorom (Ugovor o konvencionalnim oružanim snagama u Europi). Brojnost oružanih

Njemačka je prepoznala da je kontrola naoružanja od jednakе važnosti kao bilo koje ulaganje u same oružane snage. U izravnoj usporedbi, kontrola naoružanja puno je učinkovitija od bilo kojeg oružja. Saznanje o količini vojne opreme, ustroju snaga i vojnoj doktrini pružaju značajan uvid u mogućnosti bilo kojih vojnih snaga

snaga značajnije je smanjena i stoga se velik broj ljudi pitao trebamo li nastaviti s kontrolom naoružanja i jesmo li dosegnuli zadovoljavajući stupanj. Moj odgovor je ne, nismo ga dosegnuli, zato što kontrola naoružanja može puno pridonijeti u razvoju stabilnosti vodeći se principima transparentnosti, suradnje, izgradnje povjerenja i prava na verifikaciju.

Što se trenutačno nastoji postići u unapređivanju tema kao što su razoružanje, kontrola naoružanja i zabranjenje oružja?

Trenutačno radimo na daljnjem razvoju Bečkog dokumenta (Vienna Docu-

ment). Vjerujemo da su Bečkom dokumentu, kao i CFE Ugovoru (Ugovor o konvencionalnim oružanim snagama u Europi), potrebi neki amandmani, jer su rađeni u vrijeme kad je vojna situacija bila drugačija nego danas. Današnji scenarij ne uklapa se u te ugovore. Prošle godine dodani su neki marginalni amandmani Bečkom dokumentu. Ako pogledate, na primjer, aktivnosti vezane za obuku, gdje ćete danas naći vježbu u koju je uključeno više od 9000 vojnika? To je nešto što se više neće ponoviti. S druge strane, postoji velik broj vojnih postrojbi koje nisu dio ugovora. Samo da vam dam primjer iz Bundeswehra: središte za obuku osoblja u oklopništvu ima više

Marija ČIČAK, snimio Tomislav BRANDT, prijevod Milena PROŠIĆ

Prioritet njemačke vanjske politike je razoružanje. Koje je buduće stavove Njemačka usvojila u kontroli naoružanja?

Njemačka je prepoznala da je kontrola naoružanja od jednake važnosti kao bilo koje ulaganje u same oružane snage. U izravnoj usporedbi, kontrola naoružanja puno je učinkovitija od bilo kojeg oružja. Saznanje o količini vojne opreme, ustroju snaga i vojnoj doktrini pružaju značajan uvid u mogućnosti bilo kojih vojnih snaga. Temeljem tih činjenica, Njemačkoj je u interesu zadržati, pa čak i podupirati i promovirati postojeće sustave kontrole naoružanja.

Smatram da je regija napravila značajan korak unaprijed u stabilnosti i RACVIAC je dobar primjer kako je to postignuto. Izgleda obećavajuće i smatram da ako pratite isti obrazac dalje, sve će biti dobro i u budućnosti

DOPRINOS RAZVOJU STABILNOSTI

tenkova nego jedna oklopna brigada, ali to središte nije pokriveno Bečkim dokumentom. Stoga, ako želimo ostati relevantni, moramo prilagoditi dokument trenutačnim potrebama i situaciji.

Njemačka pruža dobar model kad je riječ o provedbi sporazuma o kontroli naoružanja i pouzdan je partner ostalim zemljama. Koji su izazovi u provedbi kontrole naoružanja i mjerama izgradnje povjerenja?

Kao što sam već rekao, moramo nadopuniti ugovore i to je sada vrlo visoko na našoj listi prioriteta. Razmjena informacija mora biti provedena na ispravan način – to je nešto za što smo odgovorni. Ono što možemo primijetiti kao jedan od većih problema jest različito shvaćanje kontrole naoružanja među zemljama sudionicama i ponekad je jako teško složiti se.

Jedno od pitanja s kojim se bavi njemačko Verifikacijsko središte jest i politika ograničenog izvoza oružja. Što je s propisima u trgovini oružjem? Započelo se s pregovorima o takozvanom ugovoru o trgovanim. Koliko je daleko stigla ta inicijativa?

Nažalost moram reći da smo završili u slijepoj ulici, kada pokušate predložiti raspravu o kontroli naoružanja imate dvije opcije: ili da se postigne zajednički dogovor s vrlo malim rezultatom ili da težite maksimalnom rezultatu. Problem je u tome što se s time ne slažu sve zemlje sudionice. To je bio slučaj i s ugovorom o trgovini oružjem. U bližoj budućnosti ne očekujem nikakav značajniji pomak, jer kao i sva druga pitanja vezana za kontrolu naoružanja, potrebno je duže vrijeme kako bi se postigao uspješan dogovor.

Kako ocjenjujete opće stanje sigurnosti u regiji jugoistočne Europe u kontroli naoružanja?

Smatram da je regija napravila značajan korak unaprijed u stabilnosti i RACVIAC je dobar primjer kako je to postignuto. Izgleda obećavajuće i smatram da ako pratite isti obrazac dalje, sve će biti dobro i u budućnosti. Tome se nadam!

Kako biste ocijenili njemački doprinos kontroli naoružanja u regiji i suradnju s RACVIAC-om?

Uspostava RACVIAC-a bilo je ulaganje u regiju i bilo je potrebno. Danas, nakon više od deset godina uspješnog rada, Njemačka je uvjerenja da su zemlje u regiji sposobne same voditi ovu instituciju. Što se tiče regionalnog vlasništva nad Središtem, preporka iz Njemačke jest da bi zemlje jugoistočne regije trebale preuzimati sve više i više odgovornosti. Unatoč tome Njemačka će i u budućnosti nastaviti biti pouzdan partner u daljnjoj suradnji.

Koji su glavni ciljevi i metode daljnog razvoja kontrole naoružanja? Kako se ono može dalje unaprijediti?

Kontrola naoružanja je prije svega političko pitanje. Potrebe su nam dobre ideje koje ćemo predložiti za raspravu i za koje ćemo pronaći konsenzus s drugim zemljama. To nije jednostavno pitanje. Tu je potrebno puno inicijativa, energije i vremena. Ono što nam je potrebno u sadašnjoj situaciji jest spremnost svih zemalja da sjednu zajedno za stol i da bezrezervno rasprave relevantne prijedloge.

Kako biste ocijenili suradnju njemačkog i hrvatskog verifikacijskog središta?

Suradnja dvaju središta konsolidirana je činjenicom da je Hrvatska u međuvremenu postala NATO članica. Unatoč tome redovito izmjenjujemo goste inspektore na području Bečkog dokumenta. ■

MISIJA ISAF

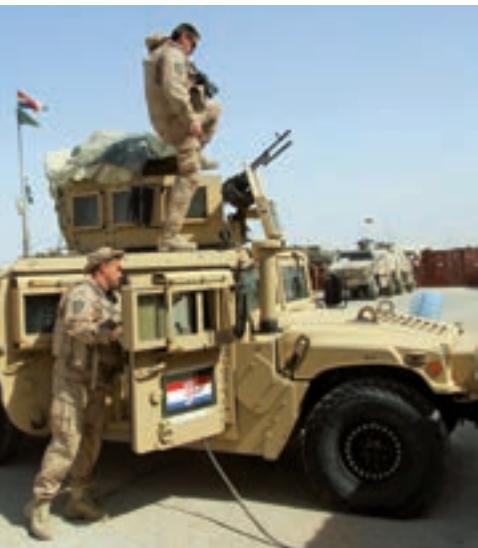
U obilasku sastavnica smještenih na sjeveru Afganistana, u već svima dobro znanom (nekima po čuvenju, nekim po boravku) kampu Marmal u blizini grada Mazar-e-Sharifa, gdje obitava i naša pješačka satnija, iskoristili smo priliku te se s dečkima uputili u ophodnju. One traju i po sedam sati, provode se neprekidno i u svim vremenskim uvjetima. Prvi dočasnik patrolirao je noću na jugu, a kao punopravni član ophodnje priključila sam se popodnevnoj smjeni na sjeveru.

Prvo što je "odrađeno" bila je temeljita priprema svih sudionika ophodnje. Zapovjednik, desetnik Davor Brkljačić, mladi je vojnik. Ne bi se reklo po njegovu stavu i stručnosti. Iznio je plan puta po točkama te ih je pokazao na karti. Pokazuje i gdje ćemo stati. "Prvo

DAN U OPI

OPHODNJE TRAJU PO SEDAM SATI, PROVODE SE NEPREKIDNO I U SVIM VREMENSKIM UVJETIMA. NA JUGU SU MNOGO ZAHTJEVNIJE, DUZE I 80-AK KILOMETARA, A UVJETI I PROHODNOST NA CESTAMA KUDIKAMO SU TEŽI NEGO NA SJEVERU. KOGA GOD SMO OD LOKALNOG STANOVNIŠTVA SRELI NA PUTU, SVATKO JE ZNAO NEKOLIKO RIJEČI NA HRVATSKOM JEZIKU...

Usred ničega, u dolini Seh Tappeh, nailazimo na dokaz da nismo prvi Hrvati na tome mjestu - kamenjem su neki od hrabrih prethodnika ispisali MI HRVATI i u tom mi je trenutku srce bilo veliko kao cijeli svijet

stajanje bit će kod dalekovoda, malo ćemo odmoriti, a zatim nastavljamo. Drugo stajanje bit će kod pružnog prijelaza, ondje je mala uzvisina pa je područje u cijelosti pregledno." Dečki su već iskusni, poznaju rutu i znaju o čemu zapovjednik govori. Na moja beskrajna pitanja desetnik strpljivo odgovara.

Ruta je duga 40-ak kilometara. Nije to najduža, a niti najteža ruta. Ophodnje na jugu mnogo su zahtjevниje, znaju biti i po 80-ak kilometara, a uvjeti i prohodnost na cestama kudikamo su teži nego na sjeveru. No, dečki kažu, na jugu je puno zanimljivije.

Neposredno prije polaska zapovjednik provjerava imamo li sve što je potrebno: jesu li vozila naoružana, imamo li signalni pištolj, dimne bombe, RBG, dovoljno vode i suhe obroke. Odgovori

na sva pitanja potvrđni su. Slijedi zadnja zapovijed – napunite naoružanje. Sjedamo u vozila i krećemo na, barem meni, put u nepoznato.

Na izlazu iz kampa priključuje nam se i prevoditelj. Mlad čovjek po imenu Saber, vrlo srdačan i susretljiv. Pitam ga za neke osnovne fraze na dariju, što će mi, vjerujem, tijekom boravka u Afganistanu i te kako dobro doći. Inače, po zanimanju je diplomirani ekonomist, ali kao prevoditelj ima bolja primanja, a treba prehraniti ženu i dvoje djece, kaže.

USVAKOM SELU DOČEK NA HRVATSKOM

Naša prva prolazna stanica je selo Aliabad. Čim su se naša dva vozila pojavila na vidiku, djeca trče prema nama. Imaju i pokoja djevojčica, no mahom su

Silvia FILOŠEVIĆ

naših Oružanih snaga koji svugdje ostavljaju svoj prepoznatljivi pečat. I tako malo po malo, spušta se i sumrak. Pitam vojnika Kosa, kojemu je ovo drugo sudjelovanje u operaciji ISAF, kako je raditi s vojnicima koji su prvi put ovdje. Kaže, suradnja je vrlo dobra, svi su se odlično snašli, a zapovjednik je izvrstan. Lijepo je to čuti, bude ti nekako toplo oko srca. Zapovjednik potvrđuje ono što i sama vidim, da su svi izvrsno pripremljeni, smireni i koncentrirani, a i njemu je puno lakše jer ima nekoga s iskustvom. Kaže da je najteže vozačima, na njima je velika odgovornost. Ostali se s vremena na vrijeme mijenjaju na svojim pozicijama ne bi li si tako barem malo olakšali ovu tešku zadaću, jer, kaže, obuka je bila izvrsna, prošli su sve i odlično su pripremljeni na sve izazove. Još su dva sela na našem putu, Camp Sahki i Gur-e-Mar, u svakom djeca

Čim su se naša dva vozila pojavila na vidištu, djeca trče prema nama. Ima tu i pokoja djevojčica, no mahom su dječaci. Raduju se Hrvatima, znaju, bit će sitnih, ali njima itekako vrijednih darova - vode i slatkiša. Na besprijeckom hrvatskom zapitkuju kako si, već su štošta naučili od naših vojnika

HODNJI

dječaci. Raduju se Hrvatima, znaju, bit će sitnih, ali njima itekako vrijednih darova - vode i slatkiša. Na besprijeckom hrvatskom zapitkuju kako si, već su štošta naučili od naših vojnika.

Idemo dalje. Sljedeća točka je pružni prijelaz. Ispred njega je mala uzvisina s koje je najbolja preglednost. Poštivajući sve propisane procedure, izlazimo iz vozila pošto smo se uvjerili da je sve sigurno. Provjerava se okolina, dečki pozorno promatraju što se zbiva, a najbolji pregled imaju gunneri. Oni s vozila ne silaze. Našla se tu i termosica s kavom, za okrepnu. Već smo prešli pola zadane rute.

Vozimo dalje, i na sljedećoj točki, negdje usred ničega, u dolini Seh Tappeh, nailazimo na dokaz da nismo prvi Hrvati na tome mjestu – kamenjem su neki od prethodnika ispisali MI HRVATI i u tom mi je trenutku srce bilo veliko kao cijeli svijet. Zaista smo posebna i vrlo prepoznatljiva nacija jer koga god smo od lokalnog stanovništva sreli na putu, svatko je znao nekoliko riječi na našem jeziku. Ne možeš ne biti ponosan na pripadnike

nestrpljivo iščekuju ne bi li dobila koju bocu vode ili slatkiš. I polako se vraćamo u bazu.

SVAKI DAN DRUGA RUTA

Prvi dočasnik 20. HRVCON-a ISAF, stožerni narednik Miroslav Raštegorac prepun je pohvala za desetinu s kojom je bio. Kaže kako je ruta veoma zahtjevna, putovi se mijenjaju iz dana u dan, no dečki su izrazito motivirani. Zapovjednik desetine, desetnik Robert Petanović, drugi je put u operaciji ISAF, iskusan je, smiren i vrlo kvalitetno odraduje postavljene zadaće. A nije im lako – vrlo je zahtjevno fizički i psihički vozačima voziti sedam sati u noćnim uvjetima, gunneru stajati sedam sati na svojem mjestu. Treba puno koncentracije jer su ceste loše, a ruta velika pa nije moguće sve proći odjednom. Zato svaki dan određuju drugu rutu i druge kontrolne točke s kojih je preglednost najbolja. Izvrsno se nalaze na zemljovidima i drugim uređajima kojima raspolažu, a svakih pola sata zapovjednik se javlja u operativnu središte njemačke bojne u čijem su sastavu na besprijeckom

engleskom jeziku. Te su noći prešli oko 22 km, ovo područje nije naseljeno i jedino što su sreli na svojem putu je stado ovaca s pastirima. Na kraju napominje da je krajolik zaista fascinantan. Prepuna dojmova, zahvalna desetniku Brklačiću i vojnicima Kosu, Stipetiću, Trupini, Vaneku, Eskerčiću i Mravincu (treba ih sve spomenuti jer je svaki od njih važan kotačić u cijeloj ovoj priči, naravno, ne zaboravljajući pritom i sve ostale pripadnike satnije koji svoje zadaće vrlo profesionalno odraduju) što su me smatrali članom ophodnje. Svaka im čast, učinili su me neizmjerno ponosnom, zaista je lijepo biti Hrvat/ica u Afganistanu. ■

REPORTAŽA

Domagoj VLAHOVIĆ,
snimio Tomislav BRANDT / Arhiva BSD-a

Netko će reći da se izvrsni rezultati pripadnika BSD-a na civilnim streljačkim natjecanjima i očekuju. No, konkurenca nije zanemariva jer svoje predstavnike imaju i elitne postrojbe MUP-a, a nastupaju i nekad aktivni vojnici i policajci, koji streljaštvu i danas posvećuju mnogo vježbanja i finansijskih sredstava...

USPJEŠI BSD-ovih STRIJELACA

Hrvatski vojnik redovito prati vojna natjecanja u streljaštvu, ali manje je poznato da strijelci-natjecatelji iz Bojne za specijalna djelovanja, ekipno i pojedinačno, već drugu godinu zaredom postižu velike uspjehe na hrvatskim civilnim natjecanjima. Posljednje natjecanje koje su pripadnici BSD-a obilježili jest 3. memorijal hrvatskih snajperista GROM 2012., održan krajem 2012. na streljani "Pampas" u Osijeku. U momčadskoj konkurenciji BSD I (desetnik Mihael Kuprešak, skupnik Mate Paleka, skupnik Josip Klauz) podigao je pobjedički pehar u disciplini 300 metara snajper (meta R-35), a BSD II

Skupnica Sanela Perišić
natjecateljskim se streljaštvom počela baviti 2011., kad je nastupila na Prvenstvu OSRH. Odmah je postala najpreciznija vojnikinja u disciplini vojnički pištolj! Ljubav prema natjecateljskom streljaštvu, prenijela se i na pušku. Rezultati su više no upečatljivi, skupnici je svejedno tko su joj protivnici!

rencija na tim natjecanjima nikako nije zanemariva jer svoje predstavnike imaju elitne postrojbe MUP-a, a tu su i nekad aktivni vojnici i policajci, koji streljaštvu i danas posvećuju veliku količinu volje, vježbanja i finansijskih sredstava. "Na ovim se natjecanjima definitivno okupljuju najbolji hrvatski strijelci snajperom i jurišnom puškom. Razlike su malene, naša konkurenca su baš svi, ali najveći je specijalna policija", potvrđuje Kuprešak, iskusni dočasnik BSD-a.

Navedeni uspjesi imaju glavu i rep, kažu nam BSD-ovi strijelci. Naime, unutar Bojne, u skladu s redovitom obukom, postoji baza izvrsnih strijelaca (ne zaboravimo, znacka snajperista OSRH stječe se na mnogo većim daljinama od 300 metara, te u složenijim okolnostima općenito). Oni koji izraze želju ogledati se u civilnim natjecanjima, moraju proći interne kvalifikacije i pripreme. Na temelju tih rezultata strijelci BSD-a određuju svoje pojedince i epipe koji će ih predstavljati. Tu je i neizbjegljiva potpora nadređenih struktura. Inače, u OSRH sigurno ima još dosta strijelaca koji bi mogli biti uspješni u svehrvatskoj konkurenciji, kažu BSD-ovci, spominjući strijelce iz ZOD-a HKova koji kreću istim putem.

Sve uvjerljiviji u hrvatskoj konkurenciji, strijelci BSD-a počeli su gledati i izvan granica naše zemlje. U bliskom susjedstvu (Slovenija, Mađarska, Austrija), te drugim zemljama, postoje ugledna natjecanja sličnog profila kao grobničko i osječko. Rado bi se okušali... ■

(nadnarednik Ivica Jurić, skupnik Marko Dekanić, skupnik Kristijan Paradžik) bio je peti. U snajperu pojedinačno, Kuprešak je bio drugi, s jednim krugom zaostatka za pobjednikom. Veliki je doseg ostvarila skupnica Sanela Perišić, osvojivši srebro u disciplini 100 metara jurišna puška (bez uporabe optike), u univerzalnoj konkurenciji, nadmašivši mnoštvo muških strijelaca! Pucajući puškom G3, pobjedu je ispustila tek u "pripetavanju". I to nije bio jedini ovogodišnji uspjeh naših specijalaca: na drugom velikom

hrvatskom snajperiščkom natjecanju, Snipercup 2012. na Grobniku, desetnik Kuprešak je bio zlatni pojedinačno, a BSD I (u sastavu Kuprešak, skupnik Marko Dekanić, nadnarednik Ivica Jurić) srebrni, također izgubivši pobjedički tron za samo jedan krug. Kuprešak, možda i najpoznatiji strijelac-djelatnik OSRH, s velikim brojem medaljama i rekordima s vojnih i civilnih natjecanja, u Osijeku je 2011. također osvojio naslov. Očekivano, netko će reći da se takvi rezultati hrvatskih BSD-ovaca i očekuju, no konku-

Razvodnik Mihael Kupešak natjecateljski je strijelac, civilni i vojni, od 1996. godine. Bio je i na Svjetskim vojnim igrama u Indiji (Hyderabad, 2007.). Višestrukom prvaku i rekorderu streljaštvu je osobno zadovoljstvo, "jednostavno ga volim, ulažem svoj entuzijazam i novac. Uspjeh zahtijeva rad, rad i samo rad!".

VIJESTI IZ OSRH

spašavanja ljudskih života. Ove godine u 91. zb provodila se praktična nastava s 28 srednjoškolaca i 4 studenta. Brigadir Brajković je u svom govoru istaknuo da je 91. zb temeljnu zadaću zaštite zračnog prostora te zaštitu suvereniteta naše Domovine i ove godine uspješno i učinkovito provodila. Istdobno, postrojbe 91. zb u MVO KFOR na Kosovu sudjeluju već s 11. kontingentom i dva transportna helikoptera Mi-171Sh. Dosad je više od stotinu pripadnika baze sudjelovalo u mirovnoj operaciji NATO-a na Kosovu. Također pripadnici baze sudjeluju i u NATO operaciji ISAF u Afganistanu kao i u UN misijama

21. OBLJETNICA 91. zb HRZ-a i PZO-a

U vojarni "Pukovnik Marko Živković" 21. prosinca obilježena je 21. obljetnica osnutka 91. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a. Program obilježavanja započeo je misom za poginule i nestale branitelje u kapeli Vojne kapeljanije sv. Petra i Pavla koju je predvodio vojni kapelan o.Viktor Grbeša, a slavlje je uveličao zbor "Sv. Petar i Pavao", nakon čega je uslijedila središnja svečanost. Tom prigodom izaslanik zapovjednika HRZ-a i PZO-a brigadir Marinko Galović podsjetio je na osnutak 91. zb HRZ-a i PZO-a i pri tome posebno istaknuo današnju ulogu koju baza zauzima u sigurnosnom sustavu RH i NATO-a.

Čestitavši obljetnicu djelatnicima zapovjednik 91. zb HRZ-a i PZO-a brigadir Darko Brajković prisjetio se svih žrtava Domovinskog rata i onih koji su poginuli obavljajući svoje zahtjevne zadaće i nakon rata. Istaknuo je kako su pripadnici 91. zb u 2012. godini u okviru suradnje s civilnim institucijama sudjelovali u prevoženju više od 89 bolesnih osoba i 179 pripadnika medicinskog osoblja. Također baza je djelovala u PP zaštiti i u akcijama

diljem svijeta.

Na kraju svog izlaganja brigadir Brajković je zahvalio svim djelatnicima na doprinisu pri uređenju vojarne i istaknuo da se i u idućoj godini nastavlja kontinuirani proces integracije u NATO sustav i nastavak obuke svih pripadnika baze po NATO standardima.

Na središnjoj svečanosti upriličena je i dodjela promaknuća, nagrada i pohvala djelatnicima baze.

OJI

U Glavnom operativnom središtu (GOS) Bojne Zračnog motrenja i navođenja (ZMIN) u Podvornici od 10. do 14. prosinca održan je "Tečaj za razvoj ISP simulacija" (ISP Simulation Developing Course). Tečaj su provodili djelatnici Središta za nadzor i zapovijedanje zračnim operacijama (Air Command and Control Centre - ASACS) pukovnije mađarskih Oružanih snaga, pukovnik Robert Gajdosi (voditelj sekcije za obuku), te pukovnik Joszef Lampert i bojnički Laszlo B.Kiss (zapovjednik i zamjenik Središta za simulacije i obuku).

Tečaj za razvoj ISP simulacija

Polaznici tečaja bili su osmorica djelatnika GOS-a Bojne ZMIN, te dvojica djelatnika Katedre MIN-a Središta za obuku (SzO) "Rudolf Perešin" iz Zadra. Polaznici su na tečaju stekli znanja za obavljanje dužnosti rukovatelj vježbi (Exercise Controller -EXCON) na Interaktivnom simulacijskom paketu (ISP). ISP aplikacijom moguće je simulirati raznolike situacije u zračnom prostoru, a koje služe za uvježbavanje reakcija i provođenje procedura osoblja u operativnim središtima Bojne ZMIN i Zapovjednom operativnom središtu HRZ i PZO, kako u mirnodopskom razdoblju tako i u kriznim situacijama, te u vremenima sukoba i rata. Nadalje, ISP daje mogućnost kreiranja kompleksnih scenarija koje je moguće simulirati u više operativnih središta istodobno, čime se otvara mogućnost sudjelovanja u multinacionalnim simulacijskim vježbama. Posljednjeg dana tečaja održana je i simulacijska vježba radnog naziva Eastern Defence čiji su scenarij idejno i praktično kreirali sami polaznici, kontrolirali provedbu vježbe, te u njoj sudjelovali i primijenili sva znanja stečena tijekom tečaja. Tečaj je je nastavak dosadašnje više nego uspješne suradnje sa ASACS pukovnjicom mađarskih Oružanih snaga i Središtem za izvješćivanje i nadzor zračnih operacija (Control Reporting Centre - CRC) iz Veszprema, gdje su i ranije djelatnici GOS-a i SzO-a pohađali obuku za funkcionalne dužnosti u integriranom sustavu zračne i raketne obrane NATO-a (NATINAMDS).
Ž. HAC

GODINA PUNE INTEGRACIJE U NATO

SIJEČANJ

- Prvi širi kolegij ministra obrane Ante Kotromanovića s čelnicima ustrojenih cjelina u MORH-u i GS OSRH
- U Zadru obilježena 19. obljetnica vojno-redarstvene operacije "Maslenica"
- U izdanju Odjela HVGl-a objavljena fotomonografija "Dva desetljeća OSRH 1991.-2011."
- Na više lokacija Cetinske krajine obilježena 19. obljetnica akcije "Peruča"
- Republika Hrvatska pridružena NATO-ovu brzorasporedivom Multinacionalnom korpusu Sjeveroistok
- U splitskom akvatoriju i na širem području Udbine održana zajednička obuka pripadnika BSD-a i američke Mornaričke postrojbe za specijalno ratovanje (NSWU-2)

VELJAČA

- Na vojnom poligonu "Gašinci" završena pripremna vježba 19. kontingenta OSRH za ISAF "Hrvatski ponos 12/1"
- Namjenski organizirane snage OSRH u Dalmaciji sudjelovale u akcijama rasičićavanja posljedica snježnog nevremena
- Ministar Kotromanović na neformalnom sastanku ministara obrane NATO-a u Bruxellesu i 48. münchenskoj sigurnosnoj konferenciji
- Načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić u službenom posjetu SAD-u
- Predsjednik RH Ivo Josipović i načelnik GS OSRH general Lovrić posjetili hrvatski kontingenat u misiji UNDOF na Golanskoj visoravni
- Namjenski organizirane snage ZOD-a minsko-eksplozivnim sredstvima probile ledeni čep na Dravi
- Hrvatski helikopteri Mi-8 MTV-1 93. zrakoplovne baze u humanitarnoj pomoći stanovništvu Črne Gore pogodene zimskim nevremenom
- U izdanju HVGl-a objavljen Priručnik za pripadnike OSRH u operaciji ISAF

OŽUJAK

- Isprajac 19. HRVCON-a u misiju ISAF
- MORH s hrvatskim tvrtkama potpisao deset ugovora o nabavi vojne opreme (odjeće i obuće)
- Zapovjednik NATO-ova Zapovjedništva za transformaciju francuski general zbora Stephane Abrial u posjetu Hrvatskoj
- U Vinkovcima obilježena 5. obljetnica ustrojavanja Gardijske oklopno-mehanizirane brigade
- Pukovnik OSRH Krešimir Lokas dobio NATO-ovo Odlije za zasluge u službi
- Preminuo prvi zapovjednik HRZ-a i PZO-a general zbora Imra Agotić
- U vojarni "Kovčanje" na Lošinju predstavljen Nacrt Strateškog pregleda obrane
- **Vojnoobavještajna bojna HKoV-a održala vježbu Klek-12**
- Uz sjećanje na poginulog Josipa Jovića obilježena 21. obljetnica akcije "Plitvice"

TRAVANJ

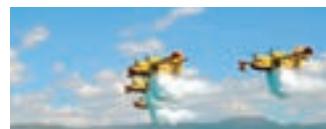
- Na poligonu "Eugen Kvaternik" završena vježba "Spremnost-12", s ocenjivanjem spremnosti komponenti OSRH za različite obveze prema NATO-u i EU
- U Kninu obilježena 5. obljetnica ustrojavanja Gardijske motorizirane brigade
- Ministar Kotromanović i ministrica Pusić na sastanku ministara obrane i vanjskih poslova članica NATO-a u Bruxellesu
- Načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić na sastanku Vojnog odbora EU-a

- U akvatoriju Srednjeg Jadra održana vježba pomorskih i zračnih snaga Obalne straže
- U Zvonimirovoj ulici u Zagrebu otvorena trgovina vojne opreme "Hrvatski vojnik" s infocentrom MORH-a

SVIBANJ

- U Okučanima obilježena 17. obljetnica VRO "Bljesak"
- Pripadnici Gmtbr s borbeno-oklopnim vozilima Patria sudjelovali na međunarodnoj vježbi certificiranja za djelovanje u Borbenoj skupini EU-a na poligonu njemačkih OS Letzlingen
- **U Divuljama, u vježbi "Ljeto 2012", prezentirana spremnost protupožarnih namjenski organiziranih snaga OSRH**

- U vojarni "Zemunik" 93. zb u skladu s NATO-ovom inicijativom Pametne obrane, održana zajednička obuka hrvatskih zrakoplovnih timova s litavskim i češkim kolegama
- Ministar obrane Ante Kotromanović u posjetu Ministarstvu obrane BiH
- Održano 18. prvenstvo OSRH u streljaštvu. Najbolji pripadnici ZzP-a • GUARDEX12, zajednička vježba Gmtbr i Nacionalne garde Minnesote na poligonu "Crvena zemlja"
- 20. hodočašće hrvatskih vojnika, policajaca i branitelja u Lourdes
- Predsjednik Vlade Zoran Milanović te ministri Kotromanović i Pusić sudjelovali na 25. samitu NATO-a u Chicagu
- Proslavljenja 21. obljetnica OSRH i HKoV-a
- "Mov Con MILU Ex 12", međunarodna vježba logistike u Požegi
- Harpun 2012, vježba bojnog gađanja HRM-a na pomorskom poligonu Žirje

LIPANJ

- Na poligonu "Eugen Kvaternik" održana međunarodna vojna vježba Immediate Response 2012; zapovjedniku HKoV-a general-bojniku Dragutinu Repincu uručeno američko odlikovanje Legija za zasluge

- Ministar obrane Ante Kotromanović u posjetu slovenskom kolegi Alešu Hojsu
- Izaslanstvo Kosovskih sigurnosnih snaga predvođeno ministrom Agimom Cekuom u Hrvatskoj, potpisani Memorandum o razumijevanju

- "Jadran 12", međuresorna intertranska vježba na poligonu "Žirje"
- Raketna topovnjača HRM-a "Vučkovač" na međunarodnoj vježbi ADRION LIVEX u slovenskoj luci Koper
- Rotacija 8. i 9. HRVCON-a u misiji UNDOF

SRPANJ

- Natporučnik Dario Gabrić (Gombr) pobjedio na natjecanju za najspremnijeg pripadnika OSRH u disciplinama za provjeru tjelesne spremnosti
- Ministar obrane Ante Kotromanović u posjetu Mađarskoj
- U misiju KFOR upućen deseti hrvatski kontingenat

Croatia summit
2012. u Dubrovniku; sudjelovali predsjednik Ivo Josipović, premijer Zoran Milanović i glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen

- Na vojnom poligoni "Eugen Kvaternik" održana vježba "Hrvatski ponos 12/2" na kojoj su ocjenjivani pripadnici HKoV-a i BSD-a iz sastava 20. HRVCON-a za misiju ISAF

KOLOVOZ

- U Kninu svečano obilježena 17. obljetnica VRO "Oluja"

- Na 30. Ljetnim olimpijskim igrama u Londonu sudjelovalo 14 pripadnika OSRH; veslački četverac V. Sinković-M. Sinković-Martin-Šain osvojio srebrnu, a tekvandašica Lucija Zaninović brončanu medalju
- Načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić uvršten u Kuću slavnih američkog Sveučilišta nacionalne obrane u Washingtonu

RUJAN

- Akrogrupa "Krila Oluje" osvojila nagradu za najbolji nastup na aeromitingu CIAF 2012 u Češkoj
- U misiji ISAF ispraćen 20. kontingenat OSRH
- Pripadnici Pukovnije vojne policije na međunarodnoj vježbi NATO-ove Multinacionalne bojne VP-a Sharp Lynx-12 u Poljskoj
- Na više lokacija u Hrvatskoj održana međunarodna vježba specijalnih postrojbi Jackal Stone 2012.
- U Podgori obilježena 21. obljetnica Hrvatske ratne mornarice
- Tim OSRH na međunarodnoj vježbi vezista Combined Endeavor 2012 u Njemačkoj

LISTOPAD

- Na poligonu "Gašinci" održano Natjecanje za najspremnijeg pripadnika OSRH, pobjedu odnio desetnik Dominik Kuček (Pješačka pukovnija ZOD-a)
- U Splitu obilježena 5. obljetnica osnutka Obalne straže RH
- 20. hodočašće Hrvatske vojske i policije u Mariju Bistricu
- Ministar Ante Kotromanović u višednevnom posjetu SAD
- Na slunjskom poligonu održan Udar 2012/1, vježba ocjenjivanja ustrojenih cjelina OSRH deklariranih za operacije NATO-a
- Svečano predstavljene monografije ratnih postrojbi OSRH: Tigrova, Kuna i 1. hrvatskog gardijskog zdruga

- U Simulacijskom središtu ZOD-a provedena međunarodna simulacijska vježba SEESIM 12
- **Načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić i zamjenik zapovjednika ACT-a poljski general zboru Mieczysław Bieniek 25. listopada svečano potpisali Deklaraciju o završetku integracijskog procesa OSRH u NATO strukture**
- Udar 12/2, taktička vježba s bojnim gađanjem HKoV-a na Slunju
- U Dubrovniku obilježeno 20 godina oslobođanja dubrovačkog područja od neprijateljske agresije

Priredio Domagoj VLAVHOVIĆ

STUDENI

- Komodor Robert Hranj preuzeo zapovjedanje HRM-om, nastjedio kontraadmirala Antu Urlića koji je imenovan zamjenikom načelnika GS OSRH za planove i resurse; general pukovnik Slavko Barić imenovan ravnateljem HV-a
- Obilježen Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i 21. obljetnica stradanja Škabrnje
- **Presudom Žalbenog vijeća Haškog suda hrvatski generali iz Domovinskog rata Ante Gotovina i Mladen Markač oslobođeni svih optužbi**

- U Zagrebu obilježena 10. obljetnica ustrojavanja i djelovanja Zapovjedništva za potporu
- Na vojnom poligonu "Rt Kamenjak" po 25. put održana vježba protuzračne obrane HKoV-a Štit 12
- 11. kontingenat OSRH u misiji KFOR
- Rotacija 9. i 10. kontingenta OSRH u misiji UNDOF
- Vježba HRM-a i Obalne straže HARPUN-12-II kod otoka Žirja

PROSINAC

- Svečanom akademijom obilježena 21. obljetnica Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane**

- U vojarni "Petar Zrinski" obilježena 21. obljetnica Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski"
- Načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić u posjetu 20. HRVCON-u u Afganistanu
- Ministar obrane RH Ante Kotromanović boravio u bilateralnom posjetu Slovačkoj Republici
- Tijekom službenog posjeta Republici Kosovo, ministar obrane Ante Kotromanović posjetio hrvatski kontingenat u misiji KFOR

NATO U 2012.

Anita KONČAR, foto NATO

Burna je godina iza Sjevernoatlantskog saveza, a jedan od najznačajnijih događaja koji je obilježio 2012., svakako je i 25. samit NATO-a koji je održan u svibnju u Chicagu. Pripreme za taj sastanak trajale su mjesecima, a naglasci su stavljeni na tri teme - reformu NATO-a s naglaskom na sustav Pametne obrane, učvršćivanje partnerske mreže te budućnost angažmana u Afganistanu. No, o tim se važnim odlukama razgovarala i puno prije samog sastanka na vrhu...

SIJEČANJ

Još je u siječnju u Bruxellesu održano dvodnevno zasjedanje Vojnog odbora na kojem je naglasak stavljen na - ključna pitanja sigurnosti, razvoj NATO-ovih operacija te razvoj zajedničkih obrambenih sposobnosti (Smart Defense). Zasjedanje Vojnog odbora prvi je put vodio njegov novi zapovjednik, general Knud Bartels, a uz vojne zapovjednike 28 zemalja NATO-a u radu Vojnog odbora sudjelovalo je i načelnik Glavnog stožera OSRH general-pukovnik Drago Lovrić. Sudionici sastanka razgovarali su i o

situaciju u Afganistanu, a zaključeno je da je NATO-ovim trening-misijama poboljšano stanje afganistanskih snaga sigurnosti, no i da se obuka i dalje mora nastaviti. Odobren je i niz dokumenata koji se tiču NATO-Rusija vojnozapovjedne suradnje. Što se zajedničkim obrambenim sposobnostima tiče, Finska je predstavila nordijsku obrambenu suradnju (NORDEFCO), a riječ je o inicijativi kojoj je svrha poboljšati obrambenu suradnju između nordijskih zemalja (Finske, Danske, Švedske i Norveške). Okosnicu suradnje čine strateški razvoj, sposobnosti, ljudski resur-

si i obrazovanje, osposobljavanje i vježbe te operacije.

VELJAČA

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen posjetio je Atenu, a povod njegova posjeta bila je 60. godišnjica sudjelovanja Grčke u Savezu. Rasmussen je tada istaknuo kako razumije da je za mnoge Grke socijalna sigurnost trenutač-

no jedina briga, no i da globalna ekonomija nije jedino što se brzo mijenja, već je, nažalost, to i međunarodna sigurnost. "Terorizam, piratstvo te cyber-ratovi samo su neki novi složeni izazovi koji utječu na naše narode", upozorio je tada glavni tajnik.

OŽUJAK

Mjesec ožujak obilježila je suradnja NATO-a i UN-a koji su dogovorili da će intenzivirati zajedničke napore kako bi pomogli zaštitići djecu pogodjenu oružanim sukobima u njihovim zemljama. Intenziviranje suradnje NATO-a i ISAF snaga s UN-om podržala je uime te institucije Radhika Coomaraswamy, koja je ujedno izrazila potporu konstruktivnoj suradnji te je podsjetila Sjevernoatlantsko vijeće na utjecaj oružanih sukoba na djecu ističući kako je promjena takтика i uporaba modernog naoružanja sve veća prijetnja za djecu.

Istog mjeseca usvojen i plan dje-lotvorne borbe protiv talibanske infiltracije u afganistske sigurnosne snage, što je zatražila Francuska nakon pogibije četiri francuska vojnika. Plan koji je odobrilo vojno zapovjedništvo NATO-a ticao se brojnih mjeru povezanih s novacjenjem, nadzorom, obukom i formacijom, a poseban naglasak stavljen je

NATO postigli su napredak pa je tako Rusija pristala obučavati afganistanske pilote helikoptera, a Moskva i NATO su se također dogovorili da će nastaviti suradnju u borbi protiv terorizma i piratstva.

SVIBANJ

Svibanj je prošao u znaku 25. samita NATO-a u Chicagu na kojem je sudjelovalo 60 zemalja i organizacija, a fokus rasprave bio je na Pametnoj obrani pa je tako već na prvom radnom sastanku odobren paket s više od 20 multinacionalnih projekata, a koji omogućuju podjelu tereta odgovornosti za sigurnost, kao i dijeljenje benefita. Primarni cilj Pametne obrane jest da uz prihvatljuvu cijenu, održi i poveća

TRAVANJ

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen početkom mjeseca posjetio je Afganistan te se susreo s predsjednikom te zemlje Hamidom Karzaijem. Tom prigodom Rasmussen je rekao kako su na putu ostvarenja cilja što ga je Savez s Afganistanom postavio u Lisabonu, a to je Afganistan u potpunosti u rukama afganistanskog naroda do kraja 2014. godine. "Taj cilj ostaje nepromijenjen, kao i naša predanost suradnji i nakon tog roka", kazao je tada glavni tajnik.

Istoga mjeseca održan je i sastanak Vijeća NATO - Rusija u Bruxellesu, a u sklopu dvodnevna sastanka ministara obrane i vanjskih poslova. Tada je glavni tajnik istaknuo kako je 2012. značajna godina za odnose između NATO-a i Rusije jer je "prije petnaest godina potpisana osnivački akt koji je označio prvi korak u zajedničkoj suradnji, a petnaest godina poslije zajedno se borimo protiv terorizma". Afganistan, Rusija i

sposobnosti Saveza. Projekt koji je privukao najviše pozornosti bio je i zajednički obrambeni proturaketni štit, a čija je prva faza na samitu proglašena operativnom. Sustav će, kako je tada dogovoren, povezivati komponente proturaketne zaštite raznih zemalja: satelite, brodove, radare i presretače, pod NATO-ovim zapovijedanjem i nadzorom. Na samitu je dogovoren da će, kada 2014. godine, afganistanske snage sigurnosti preuzmu punu odgovornost za svoju zemlju, biti formirana nova NATO-ova misija, a koja će biti fokusirana na obuku, savjetovanje i pomoć Afganistanu u financijama, opremi i raznim kapacitetima. Na samitu u Chicagu sudjelovalo je i hrvatsko izaslans-tvo, a predvodili su ga predsjednik Vlade RH Zoran Milanović, te ministri Vesna Pusić i Ante Kotromanović. Milanović je tada potvrdio da će Hrvatska Afganistanu također dati svoj dio doprinosa i nakon 2014., no ne u ljudstvu nego u finansijskom smislu.

- u znaku samita u Chicagu

LIPANJ

Budući da je Hrvatski sabor još potkraj veljače izabrao novo hrvatsko izaslanstvo u Parlamentarnoj skupštini NATO-a, čiji je voditelj Boris Blažeković, dok su članovi Marin Jurjević, Sandra Petrović, Davor Ivo Stier i Davor Božinović, izaslanstvo je krajem svibnja u Talinu sudjelovalo na proljetnom

zasjedanju Parlamentarne skupštine NATO-a. Neka od ključnih pitanja o kojima se na Skupštini raspravljalo bilo je i nalaženje načina za prevladavanje poteškoća u financiranju obrambenih proračuna te s time povezanog kvalitativnog unapređivanja obrambene suradnje zemalja članica NATO-a.

SRPANJ

Početkom srpnja u Dubrovniku je održan "Croatia summit 2012 - izgradnja države i EU iskustvo", a kojemu je naz搔io i glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen. Rasmussen je istaknuo kako je Hrvatska snažan primjer za zemlje

u regiji, a pohvalio je i njezin doprinos u provođenju međunarodne mirovne misije ISAF, istaknuvši da pripadnici OSRH u Afganistanu obavljaju sjajan posao. Govoreći o mogućnostima realizacije koncepta Pametne obrane, glavni tajnik je izrazio zadovoljstvo hrvatskim

uključivanjem u šest projekata u sklopu savezničke suradnje te podržao netom sklopljen ugovor o obrambenoj suradnji između Ministarstva obrane RH i Ministarstva sigurnosnih snaga Kosova.

KOLOVOZ

Veleposlanik Maurits R. Jochems u kolovozu je imenovan novim visokim civilnim predstavnikom (SCR) NATO-a u Afganistanu, a na toj je dužnosti zamijenio veleposlanika Simona Gassa, koji je bio u Afganistanu kao visoki civilni predstavnik od travnja 2011. Kao i njegov prethodnik veleposlanik Jochems imenovan je političkim

predstavnikom Saveza u Kabulu, a u skladu s dogовором koji je postignut na samitu u Chicagu zadužen je za potporu NATO-ova cilja suverenog, sigurnog i demokratskog Afganistana.

Početkom kolovoza hrvatska je Vlada donijela odluku da će smanjiti broj vojnika koji će sudjelovati u operaciji ISAF, i to već u prvom dijelu 2013. godine. U skladu s tom odlukom, Hrvatska bi do kraja 2013. u Afganistan slala najviše do 250 vojnika.

RUJAN

NATO je donio odluku o ograničavanju zajedničkih operacija s afganistanskim snagama nakon što je

u Afganistanu povećan broj napada. Ta je odluka bila posljedica napada tijekom kojih je od početka godine u napadima domaćih policijaca i vojnika, stradao 51 vojnik. Uz ljudske žrtve, pobunjenici su uništili i šest borbenih zrakoplova, oštetili dvije letjelice i šest hangara u napadu na baze. Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen tada je rekao kako je Savez, unatoč izazovima, u potpunosti predan strategiji u Afganistanu.

LISTOPAD

Nakon bombardiranja turskog mesta Akcakalea uz granicu sa Sirijom, stigao je i oružani odgovor s druge strane, pa je tako turska vojska topničkom vatrom napala ciljeve snaga sirijskog režima u području Tel Abjada, deset kilometara unutar sirijskog teritorija. Turski je parlament tada odobrio vojnu intervenciju protiv Damaska. Zbog napetosti na tom području reagiralo je i Sjevernoatlansko vijeće pa se na izvanrednom sastanku,

a u okviru članka 4. Washingtonskog sporazuma, raspravljalo o sirijskom režimu koji je učestalom napadima na granici Turske, prekršio međunarodno pravo i time doveo u opasnost sigurnost zemlje članice NATO-a. Istoga mjeseca produžen je, i to na godinu dana, mandat glavnog tajnika NATO-a. Anders Fogh Rasmussen ostat će na čelu te organizacije do kraja srpnja 2014. godine.

STUDENI

Turski je predsjednik Abdullah Gul u studenom potvrdio da Ankara pregovara s NATO-om o razmještanju obrambenog sustava na turskome tlu, a protiv potencijalne

raketne prijetnje iz Sirije. Istoga mjeseca započelo je i ubrzano povlaчењe francuskih vojnika iz Afganistana.

PROSINAC

Nakon što je Turska zatražila raspoređivanje projektila Patriot duž njezine granice sa Sirijom, tri NATO saveznice koje su pristale dati Patriot sustave za jačanje turske zračne obrane - Njemačka, Nizozemska i Sjedinjene Američke Države - složile su se o lokacijama gdje će biti raspoređene baterije sustava. Ta je odluka donesena

zajedno s Turskom i u uskoj koordinaciji s Vrhovnim savezničkim zapovjedništvom Evrope (SACEUR), a nakon vojne procjene saveznika i NATO vojnih službi. Kako je još jednom istaknuto iz Saveza, razmještanje Patriota isključivo je obrambene naravi i nije namijenjeno uvođenju zone zabrane leta već sprečavanju bilo kakve prijetnje Turskoj.

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: Suhoj

SUHOJ POČINJE RAZVOJ BESPOSADNIH SUSTAVA

Ruski proizvođač zrakoplovne tehnike tvrtka Suhoj sredinom studenoga 2012. objavio je kako će se u idućem razdoblju više posvetiti razvoju besposadnih sustava. Takav zaokret u njegovu poslovanju slijedi poziv predsjednika Ruske Federacije iz lipnja ove godine, upućen ruskoj zrakoplovnoj industriji da ponudi više različitih projekata besposadnih sustava koje država kani poduprijeti znatnim finansijskim sredstvima. Iako je još 2005. na međunarodnom velesajmu zrakoplovne tehnike MAKS 2005 najavio svoj rad na besposadnim sustavima ZOND, tijekom studenoga ove godine prikazane su tri makete ZOND-1, ZOND-2 i ZOND-3M koje otkrivaju značajne promjene u dizajnu letjelica. Riječ je o razvojnim projektima HALE (High Altitude Long Endurance) i MALE (Medium Altitude Long Endurance) besposadnih sustava koji bi se rabili za nadzor iz zraka, ali i za napade na zemaljske, odnosno površinske ciljeve. Za ZOND-2 se pretpostavlja kako bi mogao biti ruski odgovor na američke besposadne sustave MQ-1 Predator/MQ-9 Reaper. Prema najavama Suhoja ZOND-2 bi imao raspon krila od 35 m, dužinu trupa od 13 m, te visinu 5 m. Maksimalna težina na polijetanju bila bi 12 000 kg, od čega je nosivost "korisnog" tereta 1500 kg. Maksimalna visina leta iznosi 16 000 m, maksimalna brzina koju bi mogao postići trebala bi biti oko 600 km/h, uz autonomiju boravka u zraku do 18 sati.

I. SKENDEROVIC

NOVE NARUDŽBE ZA PAVEWAY IV

Britanski ogrank Američkog Raytheona, proizvođač vojne tehnike i oružanja, tvrtka Raytheon UK početkom prosinca 2012. sklopila je novi ugovor s ministarstvom obrane Ujedinjenog Kraljevstva za dostavu nove količine navođenih avrobombi. Prema trećem ugovoru vrijednim 25 milijuna britanskih funti Kraljevskom ratnom zrakoplovstvu (RAF - Royal Air Force) bit će dostavljena dodatna količina bombi Paveway IV. S tim bombama RAF kani naoružati svoje

eskadrile borbenih aviona Eurofighter Typhoon F2, koje tijekom posljednje dvije godine uspješno provode program integracije bombi Paveway IV. Uz Eurofightere RAF kani dio bombi Paveway IV iskoristiti i za naoružanje svojih jurišnika Tornada GR.4, Harrier GR.9 i Harrier GR.4, koje koristi u operaciji ISAF u Afganistanu. RAF je već prije najavio svoje planove integracije bombi Paveway IV na svoj novi borbeni avion zadnje generacije F-35B Lightning II pa se očekuju

NOVA KLASA TURSKIH

Turska je na stranicama Ureda za vojnu industriju (Savunma Sanayii Müstesarıligi - SSM), 22. studenoga 2012. objavila vijest kako planira nabavu nove klase fregata TF2000 namijenjenih protuzračnoj borbi koja bi se sastojala od četiri plovila ukupne vrijednosti oko 4 milijarde dolara. Time bi nove fregate postale najveći borbeni brodovi u inventaru turske ratne mornarice. Nova plovila pružat će obranu od klasičnih i modernih streljiva ispaljenih s aviona i drugih letećih platformi, mogućnost zapovijedanja i nadzora, ranog upozorenja,

izviđanja, površinskog, podvodnog i električnog djelovanja kao i spomenute protuzračne obrane. Studije izvodljivosti već su okončane pa se očekuje predlaganje projektnog modela fregata koje bi se nabavljale. Očekuje se kako će gradnja prototipa biti

Foto: Eurofighter

novi ugovori za nabavu ovih bombi, posebice što se bliži trenutak njihove dostave.

Paveway IV karakterizira nekoliko naprednih tehničkih rješenja. Prije svega se to odnosi na hibridni sustav navođenja, uz lasersko Paveway IV ima i GPS/INS navođenje što posadama aviona omogućava fleksibilnost uporabe u raznim meteovijetima. Uz to, Paveway IV karakterizira i programabilnost koja se ogleda na dva načina. Prvi se odnosi na određivanje

smjera prilaza bombe te kuta pod kojim će bomba udariti na cilj, čime se nastoji postići veća preciznost pogotka uz smanjenje neželjenih kolateralnih posljedica. Programabilnost se odnosi i na upaljač bombe Aurora, odnosno na određivanje njegova aktiviranja. Upaljač Aurora predviđa tri moda aktiviranja, i to iznad cilja, neposredno nakon udara na cilj te odgođeno aktiviranje i nakon proboga u unutrašnjost cilja.

I. SKENDEROVIC

FREGATA?

dodijeljena privatnom brodogradilištu no zbog složenosti samoga tipa plovila-fregate izgledno je kako će n e k a s t r a n a kompanija biti uključena u samu gradnju.

Osnovne brodograđevne karakteristike nove klase fregata očituju se u duljini 145 m, širini 16,5, gazu 6,25 m te istisnini oko 6000 t. Projekt nove klase fregata nazvan

je TF2000 a projektiran je prije 2000. godine no odgoden je zbog finansijskih ograničenja u to vrijeme. Dužnosnici spomenutog ureda smatraju da je upravo sada, nakon skorog završetka projekta gradnje korveta Milgem, pravo vrijeme za početak programa prve turske fregate. Uz zajedničku gradnju s njemačkom kompanijom HDW nove dizelsko- električne podmornice U-214, Turska namjerava kupiti veliki desantni brod (Landing Platform Dock - LPD) u vrijednosti 1 do 1,5 milijardu dolara.

M. PTIĆ GRŽELJ

MORNARIČKI TOP MK 4 40 MM

Britanska kompanija BAE Systems uspješno je okončala prve probne paljbe na moru svojeg novog mornaričkog topa kalibra 40 mm označe Bofors 40 Mk 4 u Baltičkome moru, sjeverno od Göteborga, Švedska, što je kulminacija razvojnog programa topa Mk 4. Probne paljbe izvedene su s 36,5 metra dugačkog broda HMS Jägaren u posljednjem tjednu mjeseca listopada. Montaža razvojnog prototipa na pramčani dio palube okončana je tjedan dana prije dok integracija na cijelokupni brodski sustav nadzora paljbe nije izvršena jer navedeni brod ima tek stari analogni sustav, prilikom ispitivanja paljbe novi top je koristio vlastiti žiroskopski sustav stabilizacije. Sami top pokretan je električno umjesto dosadašnjeg hidrauličnog sustava pokretanja.

Razvoj postolja i samoga topa Mk 4 kalibra 40 mm najnoviji je razvoj linije Bofors 40 m L/70 započet 2009. koji bi omogućio obalnim i manjim odobalnim ophodnim plovilima smještaj kompaktnog, lakog i cjenovno dostupnog višenamjenskog sustava naoružanja. Sustav je projektiran s ciljem smanjenja 40% u težini, volumenu i cijeni u usporedbi s topom kalibra

40 mm označe Mk 3 pa je kompanija uvjerenja kako je novom generacijom topa otvorila vrata tržišta ophodnih brodova s obzirom na cjenovnu dostupnost i smanjene dimenzije te olakšanu montažu i integraciju koja su ranije bila u potpunosti zatvorena zbog velike težine topova kalibra 40 mm. Prethodni sustav označe Mk 3 ima masu oko 3700 kg dok je novo neprodorno postolje Mk 4 značajno redizajnirano kako bi se masa sustava bez streljiva smanjila na manje od 2300 kg. Maksimalni domet topa iznosi 12 500 m a brzina paljbe je do 300 granata/min.

M. PTIĆ GRŽELJ

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: NHIndustries

NASTAVLJA SE DOSTAVA NORVEŠKIH NH90 NFH

Nakon što je prije godinu dana Norveškoj dostavljen prvi srednji taktički helikopter NH90 NFH (NATO Frigate Helicopter), tvrtka NHIndustries je 28. studenoga 2012. priredila svečanu primopredaju drugog helikoptera NH90 NFH. Riječ je o mornaričkoj inačici helikoptera NH90, a Norveška je ukupno naručila 14 helikoptera za potrebe svoje Obalne straže i ratne mornarice, te njima kani zamijeniti postojeću flotu mornaričkih helikoptera Westland Lynx Mk.86. Mornarički srednji taktički transportni helikopteri NH90 NFH primarno su namijenjeni za protupodmorničku borbu, te za borbu protiv površinskih plovila. Uz to, mogu obavljati cijeli niz drugih zadaća poput traganja i spašavanja, mornaričke opodrnje, medicinske evakuacije, transporta ljudi i razne opreme, elektro-ničkog ratovanja. Maksimalna težina na polijetanju iznosi 10 600 kg, od čega može ponijeti 4200 kg korisnog tereta u raznim kombinacijama: 20 vojnika s opremom, 12 nosila ili dvije NATO palete. Maksimalna brzina koju NH90 NFH može postići jest 300 km/h, dok maksimalni dolet iznosi 1000 km. U protupodmorničkim zadaćama može nositi dva ATK Mk46 vođena torpeda mase 235 kg, dva Eurotorp MU90 (304 kg) ili dva BAE Systems Stingray (267 kg). Za protubrodsku borbu može nositi dva protubrodска vođena projektila MBDA Marte Mk2/S mase 324 kg.

I. SKENDEROVIC

RAZVOJ NOVIH GORIVNIH ĆELIJA

Španjolska grupacija Sener i njemačka brodograđevna tvrtka specijalizirana za gradnju podmornica Howaldtswerke-Deutsche Werft (HDW), dio konzorcija ThyssenKrupp Marine Systems pri kraju su razvoja novog sustava zračno-neovisne propulzije (air-independent propulsion – AIP) namijenjenih pogonu podmornica koja se temelji na tehnologiji obnovljivih metanol gorivnih ćelija.

Očekuje se kako će demonstrator – novi podmornički propulzijski sustav biti dovršen do kraja 2013. On će osigurati demonstraciju nove tehnologije potencijalnim kupcima i ujedno utri put za serijsku proizvodnju. Spomenute tvrtke započele su zajedničko istraživanje i razvoj nove tehnologije obnovljivih metanol gorivnih ćelija po potpisu inicijalnog ugovora o suradnji 2006. U listopadu ove godine stigla je najava o nastavku ugovora o industrijalizaciji i proizvodnji propulzijskog sustava.

Španjolska tvrtka nositelj je razvoja podsustava ugljičnog dioksida, koji između ostalog, otapa pli-

Foto: HDW

SIGURNOSNI SNIMAČ

Američka tvrtka Taser predstavila je AXON Flex, novi sustav namijenjen službenim osobama za širokopojasno audio/video snimanje u svim uvjetima, online pohranu podataka te pregledavanje preko mobitela ili računala. Uređaji zadovoljavaju međunarodne i vojne standarde, a širok izbor dodatne opreme omogućava držanje i nošenje lagane kamere na raznim mjestima: naočale, kapa, kaciga,

glava, ovratnik, epolete, košulja, jakna, automobil. AXON Flex je namijenjen snimanju aktivnosti iz pozicije osobe koja obavlja službenu dužnost, a Taser navodi da u slučaju policije znatno olakšava istragu incidenta (jer su automatski snimljeni od početka) te skraćuje sudske procese jer postoji digitalna video-audio snimka kao dokaz razvoja incidenta. Osnovne tehničke karakteristike

T. VLAŠIĆ

NORVEŠKI BROD ZA POTPORA

nove u morsku vodu bez utjecaja na zamjetljivost podmornice u pogledu pojave mjeđurića i time vezane buke. Njemačka brodograđevna tvrtka HDW je pionir razvoja sustava zračno-neovisne propulzije temeljen na tehnologiji gorivnih čelija čija posljednja klasa podmornica Type 214 rabi dva modula gorivnih čelija tvrtke Siemens snage 120 kW pa se smatraju najčišćim i ujedno najtišim na tržištu. Međutim, sadašnji sustav zahtijeva teške metalne cilindre za pohranu vodika na podmornicama. Sustav obnovljiva metanola omogućava alternativni način proizvodnje vodika namijenjen gorivim čelijama zračno-neovisnog propulzijskog sustava te zahtijeva prolazak vode i metanola kroz izrazito složeni tehnički proces.

M. PTIĆ GRŽELJ

Brodogradilišta koja se natječu za norveški ponovo pokrenuti program nabave jednog logističkog broda za potporu mornaričkim operacijama (Logistics and Support Vessel – LSV) dobila su rok do 4. siječnja 2013. godine za predaju ponuda prema uvjetima natječajne dokumentacije norveškoj organizaciji za vojnu logistiku.

Pod nazivom Project 2513, Norveška nabavlja jedan logistički brod za potporu mornaričkim operacijama pripadnicima njezine Kraljevske ratne mornarice. Osigurana su finansijska sredstava od 1,32 milijarde norveških kruna (230 milijuna američkih dolara). Izvorni prijedlog programa obuhvaćao je nabavu višenamjenskog plovila koji bi imao mogućnost ukrcanja i iskrcaja vozila na kotačima, tzv. roll-on/roll-off teretni brod, nadalje load-on/load off (lo-lo) sposobnosti, ujedno bi

služio kao flotno plovilo za nadopunu gorivom. Objektivna korisna nosivost sveukupnih tekućih tvari iznosila bi oko 6000 t: 5650 t F75/76 goriva, 200 t F44 goriva za letjelice, 35 t lubrikanata te 105 t svježe vode. Ukupna spremna namijenjena krutim tvarima iznosila bi oko 900 t te bi bio osiguran smještaj za 25 TEU kontejnera. Preostale značajke koje bi novo plovilo trebalo posjedovati jesu dvije dvostrukе stanice za nadopunu gorivom na moru, bolnički odjel kao i odjel za hitne medicinske slučajeve i svu potrebnu opremu, load-on/load off (lo-lo) sposobnosti za ukrcane brodice, kontejnere i drugi teret, sletnu palubu i hangar za najmanje jedan NH90 helikopter te ro-ro (roll-on/roll-off) palubu, koja bi omogućila smještaj lakih vozila, sveukupne duljine 450 m.

M. PTIĆ GRŽELJ

POLETIO nEUROn

Foto: Dassault Aviation

S tvorničke piste korporacije Dassault Aviation koja je smještena pokraj francuskog grada Istres, 1. prosinca 2012. godine uspješno je obavljen prvi probni let besposadnog sustava nEUROn. Iskušavanja je temeljna letna upravljivost letjelicom, odnosno funkcioniranje sustava za upravljanje u zemaljskoj kontrolnoj postaji. Predstavnici Dassault Aviation koji su bili nositelji letnog testiranja, u suradnji s francuskom obrambenom agencijom za nabavu DGA, istaknuli su zadovoljstvo s ponasanjem nEUROn tijekom leta pa su najavili nastavak letnih testiranja. Do kraja 2013. daljnja letna testiranja nEUROn provodit će se u Francuskoj, a početkom 2014. testiranja će biti nastavljena na poligonu Vidsel u Švedskoj, a potom i u Italiji kada će započeti ispitivanja oružnih sustava te napadi na zemaljske ciljeve.

nEUROn je borbeni besposadni sustav, koji je uz zadaće nadzora iz zraka namijenjen i za napade na zemaljske ciljeve, nastao je na temelju tehnološkog demonstratora AVE-D (Aéronews de Validation Experimentale), u čiji su razvoj uz Dassault Aviation uključeni i Alenia, Saab, EADS Casa, Hellenic Aerospace Industry i Ruag. Masa praznog nEUROn-a je oko 4500 kg, dok će njegova maksimalna poletna masa biti oko 6000 kg. Letjelica će moći u unutarnjim spremnicima nositi dvije laserski navođene bombe pojedinačne težine do 250 kg. Ugrađeni turbomlazni motor Rolls-Royce Adour Mk951H osigurava maksimalnu brzinu do 0,8 Maha. Letjelica je dizajnirana kao leteće krilo bez vertikalnih upravljačkih površina, čime se postigao njezin malo radarski odraz.

I. SKENDEROVIC

Foto: Taser

(I. dio)

NAJVIŠI VOJNI

Napoleon sa svojim najbližim zapovjednicima tijekom bitke kod Borodina (07. 09. 1812.). Francuski generali (u prvom planu, iza Napoleona koji sjedi) u velikoj mjeri odskaču izgledom i raskošnošću svojih odora od ostalih vojnika i časnika (u desnom dijelu slike)

Marinko OGOREC

General Douglas MacArthur (drugi zdesna)
iskrcava se na Filipine 1944.

GENERALSKI ČINOVI NAJVIŠI SU U VOJNOJ HIJERARHIJI I UGLAVNOM SE ODNOSE NA ČASNKE KOJI ZAPOVIJE- DAJU NAJVIŠIM VOJNIM FORMACIJA- MA, SLOŽENIM DIJELOVIMA ORUŽANIH SNAGA ILI RJEŠAVAJU DRUGA OBRA- BENA I VOJNA PITANJA STRATEŠKOG ZNAČENJA. ONI PREDSTAVLJaju NASLJEĐE NAJVIŠIH ZAPOVJEDNIH DUŽNOSTI I ZVANJA VOJSKOVOĐA JOŠ IZ RAZDOBLJA STAROG VIJEKA (NPR. ZAPOVJEDNIK VOJSKE KOD ASIRACA BIO JE "TURTAN", KOD GRKA "STRATEGOS" I SL.) ZBOG ČEGA SE TRADI- CIONALNO NJIHOVA ODORA I OPREMA U VEĆOJ MJERI RAZLIKUJE OD OSTA- LIH ČASNika, ŠTO JE ZADRŽANO I DO DANAŠnjEG DANA KOD SLUŽBENE I SVEČANE ODORE

Naziv "general" rabi se od XIII. stoljeća (znači mnogo prije nastanka vojnih činova u punom smislu te rijeći), kroz atributivno značenje "generalni", "opći" (*en général*) u smislu "glavni", "vrhovni" i to prvo u Francuskoj kao "capitaine-general", a zatim "colonel-general", odakle se prenosi u Španjolsku i Italiju. Zanimljivo, ali s jačanjem namjesništva i ustanovom "pukovničkog patentu" naziv "general" nestaje ili se povezuje s točno definiranom dužnošću, pa npr. u austrijskoj i brandenburškoj vojsci od sredine XVII. stoljeća naziv "Generalquartiermeister" označava stručnjaka za fortifikaciju i topografiju, koji je bio organizator izviđanja i pokreta postrojbi, te obavljao izbor i obilježavanje vojnog kampa i bio mjerodavan za opskrbu i smještaj postrojbi. Najviši časnik mjerodavan za transport postrojbi, opskrbu i evakuaciju nazivao se "Generalwagenmeister", za sanitetsko zbrinjavanje "Generalarzt" i sl. Od kraja XVII. stoljeća, uglavnom u njemačkim državama i Austriji ustrojavaju se vojno-teritorijalne administrativne cjeline -

U pojedinim zemljama, ovisno o njihovom povijesnom razvoju i vojnoj tradiciji, ustrojena su još viša vojna zvanja i činovi, koja su u pravilu dodjeljivana vrhovnim zapovjednicima oružanih snaga i u iznimnim situacijama zapovjednicima najviših strateških snaga. Od tih činova ili zvanja do danas su u vojnoj praksi (iako sada već vrlo rijetko) zadržani samo nazivi maršala i generalisimusa.

ČINOVI

Predsjednik SAD-a Truman
uručuje petu generalsku zvjezdicu
generalu Bradleyu

VOJNE ORGANIZACIJE

Francuski maršal Ferdinand Foch

generalati, kojima su na čelu generali (*Generalkommandant*). Prvi vojni čin generala ustanovljen je u Francuskoj početkom XVII. stoljeća, u Brandenburgu 1637. i u Rusiji 1657. da bi se razvojem stajaće vojske proširili na ostale europske zemlje. Ujedno započinje i njihovo stupnjevanje u nekoliko generalskih činova različite hijerarhijske razine, ovisno o povećanju brojnosti oružanih snaga. Prvo stupnjevanje uveli su Francuzi, ustrojivši dva generalska čina sredinom XVII. stoljeća - čin brigadnog generala (*général de brigade*) koji je dodjeljivan zapovjednicima brigada i vojnih garnizona, a kasnije načelnicima stožera korpusa i armija, te čin divizijskog generala (*général de division*) za zapovjednike divizija, korpusa i armija. Između divizijskih generala biran je vrhovni zapovjednik (*général en chef de armées*) inspektori vojske i članovi Ratnog savjeta. Potrebno je naglasiti kako je u to vrijeme postao još i major-general (*major-général*), ali ne kao vojni čin, nego zvanje načelnika stožera Vrhovnog zapovjedništva. Nakon Francuzu generalski činovi uvedeni su i u prusku i rusku vojsku, pri čemu je najviši generalski čin bio general-bojnik za zapovjednike brigada, a zatim general-leutnant za zapovjednike divizija i viših formacija.

UVOĐENJE ČINA GENERALA

Najviši generalske činove nosili su zapovjednici rodova vojske (npr. general pješaštva, general konjaništva, general topništva i sl.). Nakon revolucije Napoleon je u francusku vojsku uveo i čin general-pukovnika (*colonel-général*) za visoke zapovjednike, a Njemačka je taj čin (*Generaloberst*) usvojila krajem XIX. stoljeća kao najviši vojnički čin za

Službeni portret američkog generala Marshalla

U iznimnim okolnostima, generalu OS SAD-a koji se osobito istaknuo u vodenju velikih vojnih formacija u ratu može se dodijeliti počasni čin generala armije (General of the Army), ili čak i više - generala armija (General of the Armies), međutim ti činovi nisu povezani niti s jednim ustrobenim mjestom u vojsci, te se isključivo smatraju počasnim vojnim zvanjima

zapovjednike armija i vojne inspektore. Tijekom I. svjetskog rata Francuska je usvojila još dva stupnja generalskih činova - korpusni general (*général de corps d'armée*) i armijski general (*général d'armée*) koji su dodjeljivani divizijskim generalima, ali samo dok su zapovjedali korpusom, odnosno armijom. Između dva svjetska rata većina oružanih snaga slične oznake i nazive generalskih činova uvodi i za novu granu vojske - ratno zrakoplovstvo.

U većini suvremenih oružanih snaga, ovisno o njihovoj veličini, društvenom ustroju zemlje, vojničkoj tradiciji i sl.

ustrojeno je 3 - 6 generalskih činova različite hijerarhijske razine (npr. u kopnenoj vojsci SAD-a postoji 6 generalskih činova, u francuskoj, britanskoj, njemačkoj i ruskoj vojsci ustrojena su 4 generalska čina kao i u većini ostalih oružanih snaga, dok u švedskoj postoje 3). Kod velikog broja zemalja najviši generalski činovi mogu se dodjeljivati isključivo najistaknutijim zapovjednicima za osobite zasluge u ratu, ali više kao počasni čin koji je povezan s konkretnim zapovjednikom i čije dodjeljivanje ne mora nužno značiti kako postoji ustrojeno mjesto te razine.

Konkretnije, u oružanim snagama SAD-a nominalno postoji 6 razina generalskih činova, međutim u praksi časnik u redovnim uvjetima može napredovati najviše do razine generala (u žargonu se vrlo često još naziva i "general s četiri zvjezdice" - *Four Stars General*) što je ustrojeno mjesto Načelnika zdrženog stožera i drugih sličnih najviših duž-

Naziv "general" rabii se od XIII. stoljeća (znači mnogo prije nastanka vojnih činova u punom smislu te riječi), kroz atributivno značenje "generalni", "opći" (*en général*) u smislu "glavni", "vrhovni" i to prvo u Francuskoj kao "capitaine-général", a zatim "colonel-general", odakle se prenosi u Španjolsku i Italiju

Američki general Dwight Eisenhower razgovara s vojnicima prije početka iskrcavanja u Normandiji

Američki general George S. Patton

Oružanim snagama Republike Hrvatske u kojoj postoji formalno 5 hijerarhijskih razina generala. Najviša razina koju može dostići hrvatski časnik u mirnodopskim okolnostima jest čin generala zbora i ustrojbeno je vezana isključivo uz dužnost načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga. U ratnim okolnostima, za osobito istaknute zapovjedničke stvorenja je mogućnost dodjele počasnog čina - zvanja stožernog generala, koji je do sada dodijeljen samo u tri slučaja (Janko Bobetko, Anton Tus i Zvonimir Červenko).

OSTALI NAJVVIŠI VOJNI ČINOVNI I ZVANJA

U pojedinim zemljama, ovisno o njihovom povijesnom razvoju i vojnoj tradiciji, ustrojena su još viša vojna zvanja i činovi, koja su u pravilu dodjeljivana vrhovnim zapovjednicima oružanih snaga i u iznimnim situacijama zapovjednicima najviših strateških snaga. Od tih činova ili zvanja do danas su u vojnoj praksi (iako sada već vrlo rijetko) zadržani samo nazivi maršala i generalisimusa.

Maršal je titula koja se tijekom povijesti znatno mijenjala po svojoj važnosti i dužnosti koju je označavala, da bi od sredine XIX. stoljeća uglavnom označavala najviši vojni čin u zemljama koje su ga usvojile. Naime, prvo je naziv maršala (*marescallus*) korišten za upravnike konjušnica u francuskim kneževinama VIII. stoljeća, što je u skladu s njegovim korijenskim izvorom (porijeklo vodi od starogermanskih riječi "marah" - konj i "scalc" - sluga). Već tijekom vladavine Philippe II. Augustea, naziv maršala (ovog puta se mijenja u *maréchal de France*) počinje se koristiti za označavanje visokog vojnog čina,

po rangu odmah iza čina *connétable*. Maršal Francuske zapovijedao je prethodnicom na ratnom pohodu ili cijelom vojskom ako *connétable* nije bio nazočan. Do 1240. postojao je samo jedan položaj maršala Francuske, međutim Francois I. uvodi tri maršalske dužnosti u svoju vojsku.

Relativno rano su vojno zvanje "marschalk" usvojile i njemačke države, a do XII. stoljeća je označavalo otprilike istu dužnost kao i *maréchal* u Francuskoj. Države njemačkog Teutonskog viteškog reda zvanje *Oberstmarschall* ili *Ordensmarschall* dodjeljivane su samo vrhovnim zapovjednicima oružanih snaga tijekom XIV. i XV. stoljeća, dok se otprilike u isto vrijeme u Francuskoj uvodi zvanje "maréchal de camp général" koje bi u određenoj mjeri odgovaralo današnjem načelniku glavnog stožera (potrebno je napomenuti kako vojni stožeri u današnjem značenju tog pojma tada nisu postojali).

Sredinom XVI. stoljeća u francuskoj vojsci nazivi maršala počinju se koristiti za označavanje visokih časnika točno definiranih ovlasti, pa je npr. "maréchal du logis" bio ovlašten za realizaciju pokreta i premještaja postrojbi u skladu sa zapovijedima vrhovnog zapovjednika i brinuo se o razmještaju postrojbi, dok je "maréchal de bataille" bio zadužen za postrojavanje snaga pred bitku, te izbor terena i raspored snaga na bojišnici, isto po zapovijedi vrhovnog zapovjednika. Naziv "maréchal - général" označavao je počasnu titulu najstarijeg maršala po rangu.

Tijekom XVI. stoljeća u njemačkim državama javlja se naziv feldmaršala (*Feldmarschall*), koji je za vrijeme rata bio svojevrsni posrednik između cara i vojskovođa na bojišnici. Kasnije (u Tridesetogodišnjem ratu) feldmaršal je bio isključivo zapovjednik konjaništva, a zatim zapovijedaju i samostalnim korpusima.

Njihovi zamjenici dobivaju čin "podmaršala" (*Unter-marschall*), koji se kasnije mijenja u "feldmaršal-lajtnanta" (*Feldmarschalleutenant*). Od XVII. stoljeća u Pruskoj i Bavarskoj najviši vojni čin postaje general-feldmaršal (*Generalfeldmarschall*), a nakon ujedinjenja Njemačke uvodi se i zvanje general-feldmaršala carstva (*Reichs-General-feldmarschall*) za najstarijeg i najvišeg po rangu od svih maršala izbornih kneževina.

Velika Britanija po njemačkom uzoru uvodi čin feldmaršala (*Field-Marshal*) tek u XVII. stoljeću, a kralj ga dodjeljuje najvišim časniciima za iznimne ratne zasluge, te članovima kraljevske obitelji. ■

Prvi vojni čin generala ustanovljen je u Francuskoj početkom XVII. stoljeća, u Brandenburgu 1637. i u Rusiji 1657. da bi se razvojem stajaće vojske proširili na ostale europske zemlje. Ujedno započinje i njihovo stupnjevanje u nekoliko generalskih činova različite hijerarhijske razine, ovisno o povećanju brojnosti oružanih snaga. Prvo stupnjevanje uveli su Francuzi, ustrojivši dva generalska čina sredinom XVII. stoljeća - čin brigadnog generala (*général de brigade*) koji je dodjeljivan zapovjednicima brigada i vojnih garnizona, a kasnije načelnicima stožera korpusa i armija, te čin divizijskog generala (*général de division*) za zapovjednike divizija, korpusa i armija.

Radar sustava Iron Dome
ima oznaku EL/M-2084

VOJNA TEHNIKA

Foto: Izraelska vojska

IRON DOME

ŽELJEZNI KIŠOBRAN

IZRAEL JE 2011. OPERATIVNO RASPOREDIO PRVE BITNICE PROTURAKETNOG OBRAMBENOG SUSTAVA KRATKOG DOMETA IRON DOME. NAJVEĆI POKRETAČ RAZVOJA SUSTAVA JE UMANJITI MOGUĆNOST DA PROJEKTIL ISPALJEN NA IZRAEL PADNE NA NEKI OSJETLJIVI CIVILNI OBJEKT, IZAZOVE CIVILNE ŽRTVE I DOVEDE DO ŠIRENJA NASILJA I ŠIRE REGIONALNE NESTABILNOSTI

Lanser sustava Iron Dome

Konačna odluka za uvođenje raketnog sustava Iron Dome u operativnu upotrebu potkraj 2010. godine donesena je nakon srpske vojne vježbe gdje je dokazana njegova djelotvornost

Pripremio Damir MIŠKOVIĆ

IRON DOME

Proturaketni sustav kratkog dometa
Zemlja podrijetla - Izrael
U operativnoj uporabi - od 2011.
Projektant i proizvođač - Rafael
Advanced Defense System
Projektil:
Težina - 90 kg
Dužina - 3 m
Promjer - 160 mm

Izraelsko Ministarstvo obrane je u veljači 2007. odabralo Iron Dome kao mogućnost obrane od raketnih napada, a očekuje se da će upravo taj sustav zaustaviti napade projektila, najčešće raketa tipa Grad ili sličnih izvedenica, i dati dragocjeno vrijeme za pripremu odgovarajuće reakcije. Iron Dome je pokretni proturaketni sustav namijenjen za presretanje i uništavanje raketa kratkog dometa te topničkih granata u svim vremenskim uvjetima, danju i noću. Konačna odluka za uvođenje raketnog sustava Iron Dome u operativnu upotrebu potkraj 2010. godine donesena je nakon srpske vojne vježbe gdje je dokazana njegova djelotvornost. Glavna se rasprava u Izraelu vodila o lokacijama za smještaj sustava. S obzirom na ciljeve koji su proteklo razdoblje gađani raketama iz pojasa Gaze, izraelska protuzračna obrana predlaže postavljanje prve bitnice u zrakoplovnoj bazi Hatzor, smještene blizu civilnih područja. Ova odluka je izazvala negodovanje Izraelaca koji žive u blizini Gaze, a očekuju da proturaketni sustav bude instaliran u svrhu njihove zaštite. Na kraju su prve bitnice postavljene južno od grada Beershebe u pustinji Negev i na obali uz Ashkelon da bi zaštitile naselja od raket koje ispaljuje Hamas iz područja Gaze. Tvrta Rafael Advanced Defence je ubrzano razvijala Iron Dome kao odgovor na rat u Libanonu 2006., kada se ujedno i povećana opasnost od raketiranja Izraela. U tom sukobu je Hezbollah ispalio oko 4000 raket (uglavnom rakte kratkog dometa) na sjeverni Izrael, uključujući grad Haifu koji je po veličini treći izraelski grad.

ZAŠTITA OD UGROZE

U tim raketiranjima su poginula 44 izraelska civila što je dovelo do evakuacije 250.000 ljudi iz tih područja. Tijekom dosadašnjih ispitivanja provedenih u južnom djelu Izraela, sustavom je obavljeno presretanje velikog broja raket raznih kalibara i tipova. Ukratko, obavljeno je presretanje više od 100 raket sa visokom djelotvornošću. Sustav ima sposobnost izračunavanja putanje nadolazećih raket te na temelju toga može odrediti mjesto njihova udara. Operativno zapovjedno središte, koje je dio bitnice sustava Iron Dome obavit će presretanje samo onih raket koje lete na naseljena mjesta i druga posebno važna područja. Ta sposobnost je bitna zbog

Zadnja masovna primjena sustava Iron Dome bila je tijekom sukoba s Hamason u studenome 2012. Od ispaljenih oko 1500 raket Iron Dome je srušio 426 raket, a izraelska je strana iznijela podatak o uspješnosti od 84%. Jane's Defence Weekly je u analizi djelovanja Iron Domea, objavljenoj u broju 48 od 28. studenoga 2012. procijenio da je 81 raka probila obranu. Razlika do 1500 ispaljenih a neuništenih raket je u tome što ciljnički radar Iron Domea računa mjesto udara pa se raketice koje idu na pusta nenaseđena područja ne uništavaju. Prema Jane's Defence Weeklyju uspješnost od 84% nešto je veća nego u prijašnjim djelovanjima a to je vjerojatno rezultat usavršavanja sustava i taktike uporabe.

Svaka bitnica Iron Domea sastoji se od tri lansera s 20 presretačkih raketa Tamir, a pokrivaju otprilike područje od 150 četvornih kilometara. Prvo se pravo vatreno "krštenje" dogodilo 7. travnja 2011.

VOJNA TEHNIKA

Jedan od uspješno uništenih projektila tijekom testiranja

uštede skupih raketa, što u konačnici smanjuje novčane troškove. Usپoredbe radi, svako ispaljenje sustava Iron Dome košta oko 50.000 američkih dolara, dok je procijenjena cijena ispaljenih projektila koji se ruše do 1000 američkih dolara. Prilikom vojnooperativnog testiranja prikazan je rad svih komponenti sustava Iron Dome, uključujući radar za otkrivanje i praćenje, kontrolno središte te lansere i sve zajedno s izraelskim nacionalnim kontrolnim centrom protuzračne obrane. Svaka bitnica Iron Domea sastoji se od tri lansera s 20 presretačkih raketa Tamir, a pokrivaju otprilike područje od 150 četvornih kilometara. Prvo se pravo vatreno "krštenje" dogodilo 7. travnja 2011. kada je u zraku unište-

Djelatnici Rafaela izrađuju vrlo složene projekte, od početnog razvoja, preko prototipa, proizvodnje pa sve do testnih postupaka

na raketa ispaljena prema Beershebi. U istom je mjesecu uništeno devet raketa uz jednu propuštenu. Zahvaljujući pokazanoj efikasnosti sustava, militanti iz Gaze su prisiljeni na mijenjanje taktike. Nova taktika uključuje ispaljivanje većeg broja raketa u područje pod zaštitom sustava Iron Dome, a sve u svrhu preopterećenja proturaketnog sustava. Pošto su militanti ustvrdili da je proturaketna zaštita postavljena u području Ashkelona i Beershebe, započeli su sa raketiranjem Ashdoda i Ofakima. U kolovozu 2011. je gotovo istodobno ispaljeno šest raketa. Iron Dome je pet projektila presreo uspješno, dok je jedan uspio proći obranu i eksplodirao uz ljudske žrtve.

OPERATIVNA UPORABA

Proračuni koje su izradili vojni stručnjaci kažu da je potrebno najmanje 20 bitnica da bi se uspostavila odgovarajuća zaštita civilnih područja te vojne pozadine južnog i sjevernog dijela Izraela. Do kraja 2012. godine operativno je pet bitnica sustava Iron Dome koje opslužuju djelatni vojnici, a dio novih bitnica opsluživat će vojnici iz pričuvnog sastava. Iron Dome radi zajedno s ciljničkim radarem EL/M-2084, koji je proizvela softverska tvrtke Elta Systems, podružnica Israel Aerospace Industries (IAI). Vojска se sprema uložiti još novca u proizvodnju novih bitnica, a u tijeku je planiranje za ubrzani nabavu sustava koji se pokazao tehnološki sposoban

POVIJEST SUSTAVA

U srpnju 2008. je testirana presretačka raka Tamir

U ožujku 2009. je uspješno testiran proturaketni sustav na zemlji, bez bojnog djelovanja

U srpnju 2009. je izvedeno uspješno presretanje većeg broja raketa tipa Quassan i Grad

U kolovozu 2009. izraelska vojska ustrojava novu bojnu u koju će smjestiti Iron Dome. Bojna je dio izraelske protuzračne obrane

U siječnju 2010. je izvedeno uspješno presretanje višestrukih raketnih napada

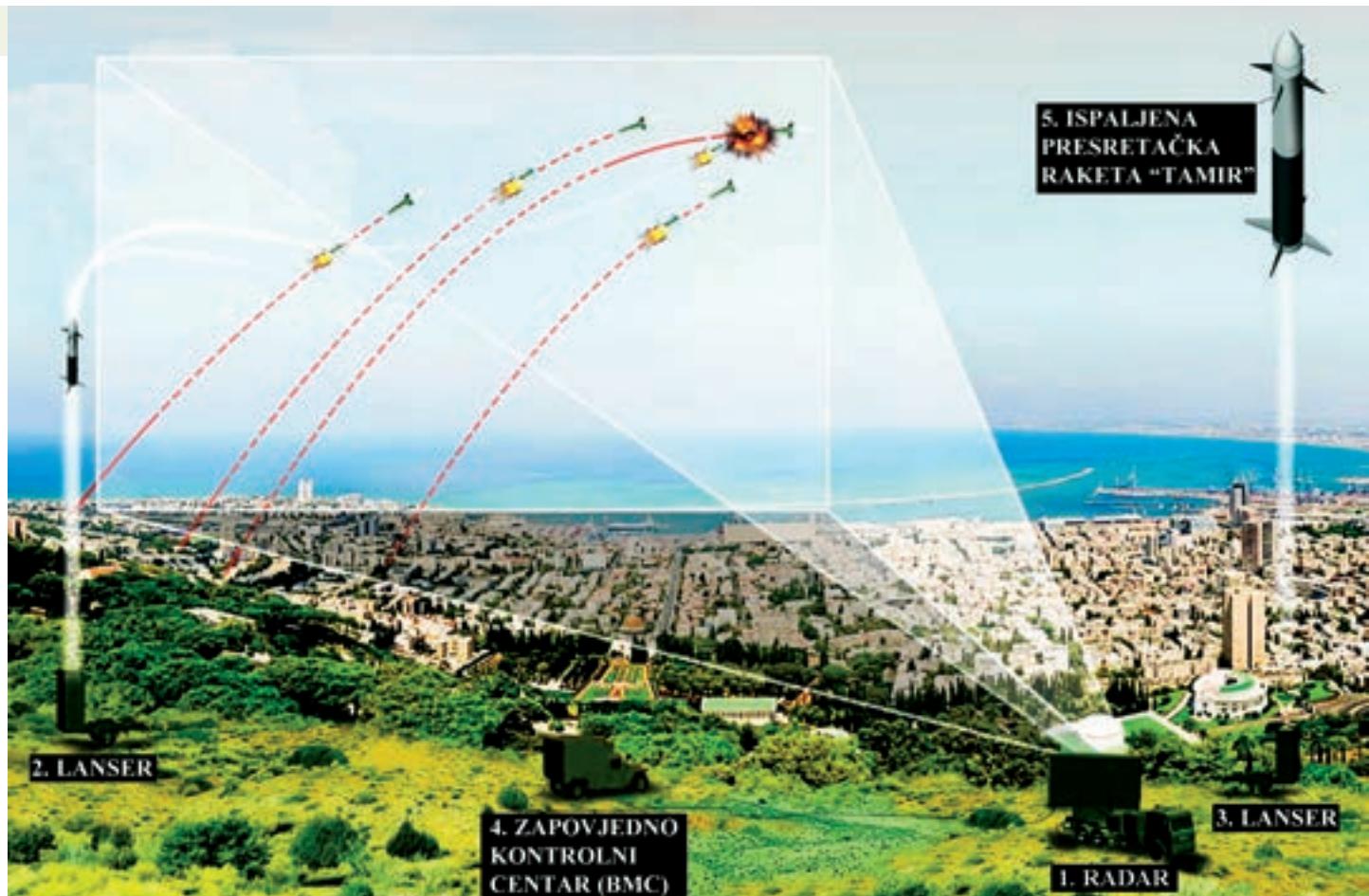
U srpnju 2010. je izvedeno uspješno presretanje višestrukih raketnih napada uz prepoznavanje raketa koje su opasnost i koje uništava, dok one koje nisu opasnost, propušta

U ožujku 2011. Iron Dome ulazi u operativnu upotrebu izraelske vojske

Djelovanje sustava Iron Dome

Rafaelov "know-how" je dio mnogih sustava izraelske vojske. Uspostavljena su i mnoga partnerstva s civilnim kolegama u svrhu razvoja poslovnih programa temeljenih na vlastitu razvoju

Shematski prikaz rada sustava Iron Dome

Načelo rada: Radar (1) otkriva dolazeći projektil i prati mu putanju. BMC (4) izračunava putanju te prikazuje očekivanu točku udara. Na temelju tih informacija donosi se odluka i daje impuls pripadajućim lanserima (2 i 3) da ispalje ili ne ispalje presretačke rakete Tamir (5). Glavne komponente sustava Iron Dome: Radar EL/M-2084 (1) za otkrivanje i praćenje, Kontrolni centar (BMC) (4) koji je izradila tvrtka mPrest, Lanseri (2 i 3) s presretačkim raketama Tamir (5), opremljenim elektrooptičkim senzorima.

obaviti zadaću onako ako su konstruktori i zamislili.

Tvrta Rafael radi na dalnjem razvoju te planira dogradnju Iron Domea u širi precizni proturaketni obrambeni sustav. Temelji se na aktivnom pro-

turaketnom sustavu kratkog dometa pod nazivom Iron Fist. Nova precizno navođena raka zvučnog imena Iron Flame će biti naslednik presretačke raketne Tamir, koju sada rabi sustav Iron Dome. ■

Mobilni lanser sustava Iron Dome na kamionu

Foto: Rafael

TVRTKA RAFAEL ADVANCED DEFENSE SYSTEMS

Tvrta se bavi razvojem, proizvodnjom, logističkom potporom i opskrbom širokog raspona visokotehnoloških obrambenih sustava. U istraživanje i razvoj ulaze znatan udio svoje dobiti.

Rafaelov "know-how" je dio mnogih sustava izraelske vojske. Uspostavljena su i mnoga partnerstva s civilnim kolegama u svrhu razvoja poslovnih programa temeljenih na vlastitu razvoju. Također su stvorena partnerstva s izraelskim i vodećim stranim tvrtkama iz zrakoplovnog i obrambenog područja. Offset aktivnosti i industrijska suradnja je organizirana u suradnji s više od 20 zemalja diljem svijeta.

Djelatnici Rafaela izrađuju vrlo složene projekte, od početnog razvoja, preko prototipa, proizvodnje pa sve do testnih postupaka. Kupcima se pružaju usluge servisa i potpore te dogradnje postojećih sustava po modelu "ključ u ruke" koji uključuje prijenos osnovne tehnologije ili mogućnost cjelokupne proizvodnje.

Sredinom 1958. pomorske snage doživjele su svoju prvu poslijeratnu ustrojbenu rekonstrukciju u kojoj su različita zapovjedništva integrirana pod Zapovjedništvom Flote i Marinaca

VOJSKE SVIJETA

Podmornica S-31 Sabalo klase Type 209/1300

Suvremena povijest Venezuela seže još u daleku 1498. godinu kada je do njezinih obala doplovio Kristofor Kolumbo. Samo godinu dana poslije, 1499. godine, španjolski istraživač Alonso de Ojeda, prateći liniju obale uplovio je u veliki morski zaljev (zapravo jezero) Maracaibo. Zbog nastambi u obliku sojenica koje su gradili tamošnji domoroci, Ojeda je čitavo to područje nazvao Venezuela, što je na španjolskom značilo "mala Venecija". Nakon gotovo 300 godina pod vlasti-

Početkom pedesetih godina, Vlada u Caracasu naručila je u Velikoj Britaniji kod brodogradilišta Vickers-Armstrong Ltd. tri razarača klase Battle, koji su pod imenima D-11 Nueva Esparta, D-21 Zulia i D-31 Aragua bili dostavljeni tijekom 1953. i 1954. godine

vinom španjolske krune, Venezuela je postala jedna od prvih južnoameričkih kolonija koja je 5. srpnja 1811. godine proglašila svoju neovisnost. Kao odgovor, uslijedila je španjolska vojna intervencija koja se pretvorila u pravirat. Na čelu oslobođilačkog pokreta za neovisnost južnoameričkih kolonija, bio je Simon Bolívar.

POČETAK RAZVOJA

Nakon odlučne bitke kod Carabobe i poraza španjolske vojske, proglašena

je 24. lipnja 1821. godine tzv. Velika Kolumbija u čiji su sastav ušle Nova Granada (savez Kolumbije i Paname), Venezuela i Ekvador na čelu sa Simonom Bolívarom kao prvim predsjednikom. Godine 1829., Venezuela će istupiti iz tog saveza i od tada će nastupati kao neovisna država.

Povijest venezuelske ratne mornarice seže u 1811. godinu, kada je u Puerto Guaríji osnovana prva pomorska škola u Venezueli, pod zapovjedništvom poručnika Vicentea

Sedamdesete godine, u razvoju RM Venezuela bile su poznate kao "razdoblje pomorske reafirmacije" tijekom kojeg je RM proširila djelokrug svojih zadaća, formirala nove baze te započela provedbu sljedeće faze modernizacije

Igor SPICIJARIĆ

RATNA MORNARICA REPUBLIKE VENEZUELE

ARMADA BOLIVARIANA DE VENEZUELA, SLUŽBENI JE NAZIV ZA RATNU MORNARICU OVE JUŽNOAMERIČKE DRŽAVE, BOGATE NAFTOM. UPRAVO ZAHVALJUJUĆI PRIHODIMA OD NAFTE, VLADA JE U POSLJEDNJIH NEKOLIKO GODINA POTROŠILA DOSTA NOVCA U MODERNIZACIJU ORUŽANIH SNAGA

(I. dio)

Fregate ARV General Salóm (F-25) i ARV Mariscal Sucre (F-21)

Parrade. Jačanje pokreta za neovisnost Venezuele rezultiralo je formiranjem tzv. Republikanskog pomorskog eskadrona koji se do 1813. sastojao tek od nekoliko malih čamaca i jedrilica, adaptiranih za vojnu uporabu. Godine 1813., general Juan Batista Arismendi, tadašnji guverner pokrajine Margarite, reorganizirao je prve pomorske snage u vojni odred, sastavljen od tri male naoružane škune i desetak ophodnih jedrilica. U narednim godinama pomorske snage su bivale sve snažnije

pa je 1816. Simon Bolívar na Haitiju osnovao i Drugi pomorski republikanski skvadron a 1822. osnovana je Prva bojna pomorskog pješaštva. Svoje najslavnije trenutke, novostvorena mornarica (koja je pod zapovjedništvom admirala Josea Prudencia Padille brojila 1073 marinca i 125 mornara) doživjela je u bitci za tvrđavu Maracaibo te u bitci kod Carabobe. Druga polovica posljednjeg desetljeća XIX stoljeća obilježena je nabavom rabiljenih jedrenjaka adaptiranih za voj-

Mornarička akademija RM Venezuela (Escuela Naval de Venezuela) smještena je u La Guariji i nudi petogodišnji studij na pomorskim i tehničkim smjerovima. Ostale mornaričke škole u La Guariji objedinjuju još i Mornarički poslijediplomski studij te Mornaričku ratnu školu. Obučno-trenažno središte za ročnički mornarnički sastav smješteno je u PB Puerto Cabello. Tamo je smješteno i obučno središte mornaričkog pješaštva, obučno središte za oružne sustave mornarice te središte za obuku pomorske policije.

VOJSKE SVIJETA

nu službu. Od 1863., venezuelanska je mornarica počela poduzimati prve korake u nabavi brodova s parnom propulzijom i kupovini prvi parnih topovnjača.

U osviti XX stoljeća u venezuelanskoj ratnoj floti već se nalaze krstarica Restuador, torpiljarka Bolívar, transportni brod Zamora, te parne topovnjače Veintitres de Mayo, Totumo, Mariscal Sucre, Miranda i General Crespo te veći broj pomoćnih brodova. Godine 1909. na domaćim navozima Venezuela gradi svoja prva tri parna ophodna broda: 29. de Enero, Cristóbal Columbis i Ciudad de Caracas. Samo tri godine kasnije (1912.) Vlada u Caracusu je za svoju mornaricu naručila prvi pravi ratni brod (svi dotadašnji su bili zapravo modificirani teretni ili putnički brodovi), parnu topovnjaču Mariscal Sucre. U razdoblju 1920. - 1935. Venezuela je popunjavala svoju ratnu flotu isključivo kupovinom rabljenih brodova od drugih ratnih mornarica. Dvije godine prije izbijanja Drugog svjetskog rata, Venezuela je ponovno

**Simón Bolívar,
borac za neovisnost
Južne Amerike**

formirala svoje marinske snage koje su ušle u sastav ratne mornarice. Sa završetkom Drugog svjetskog rata, RM Venezuela započela je sljedeću razvojnu fazu. Prve poslijeratne akvizicije pristigle su kupovinom iz flotnih viškova u Kanadi. U Kanadi je kupljeno sedam oceanskih korveta koje su prelaskom pod zastavu Venezuela dobile sljedeća imena: Carabobo, Constitución, Federación, Independencia, Libertad, Patria i Victoria. U tom razdoblju u SAD je kupljen transportni brod LST Capana koji je uz logističke zadaće postao i ploveće sjedište Pomorske škole. Istodobno s prvim poslijeratnim nabavama površinskih brodova osnovani su Prvu (11. prosinca 1945.) i Drugu (4. veljače 1946.) marinsku bojnu s bazama u Puerto Cabellu i Faro de Punta Brava. Već 1947., marin-

ske snage su disperzirane i na druge lokacije širom nacionalnog teritorija (Maiquetia, Vela de Coro, Ciudad Cumaná, Guiria i Margarita). Zanimljivo je da je u tom razdoblju (prijelaz s četrdesetih u pedesete godine) mornarica bila uključena u zapovjednu strukturu kopnene vojske ali su se već krajem četrdesetih godina počeli nazirati prvi pomaci u razvoju autonomne zapovjedne strukture pomorskih snaga.

MODERNIZACIJA I JAČANJE

Početkom pedesetih godina, Vlada u Caracusu naručila je u Velikoj Britaniji kod brodogradilišta Vickers-Armstrong Ltd. (u Barrow-in-Furness) tri razarača klase Battle, koji su pod imenima D-11 Nueva Esparta, D-21 Zulia i D-31 Aragua bili dostavljeni tijekom 1953. i 1954. godine. Nešto

PODMORNICA ARV S-11 CARITE

Prva venezuelanska podmornica bila je S-11 Carite, koja je postala operativna 1960. i bila u operativnoj uporabi do 1977., te je nakon povlačenja iz službe služila kao izvor rezervnih dijelova za ostale podmornice. S-11 je svoju karijeru započela kao američka podmornica USS Tilefish (SS-307), u klase Balao. Sagrađena je u brodogradilištu Mare Island Navy Yard, u Kaliforniji i primljena u službu američke ratne mornarice koncem 1943. te sudjelovala u ratnim operacijama na Pacifiku. Podvodna istisnina podmornice iznosila je 2 424 tone, dužine 95 metara i postizala je najveću brzinu od 20 čvorova u površinskoj vožnji te 8 čvorova u podvodnoj vožnji. Prvi zapovjednik podmornice u sastavu RM Venezuela bio je kapetan fregate Armando Pérez Leffman. Službu u novoj mornarici karakterizira mnoštvo vježbi i obučnih aktivnosti potrebnih da se odškoljuje jezgra budućih venezuelanskih podmorničara. Tijekom službe u RM Venezuela S-11 se naoružala je ukupno 7287 puta. Naoružanje se sastojalo od deset torpednih cjevi kalibra 533 mm, i to šest na pramcu i četiri na krmi.

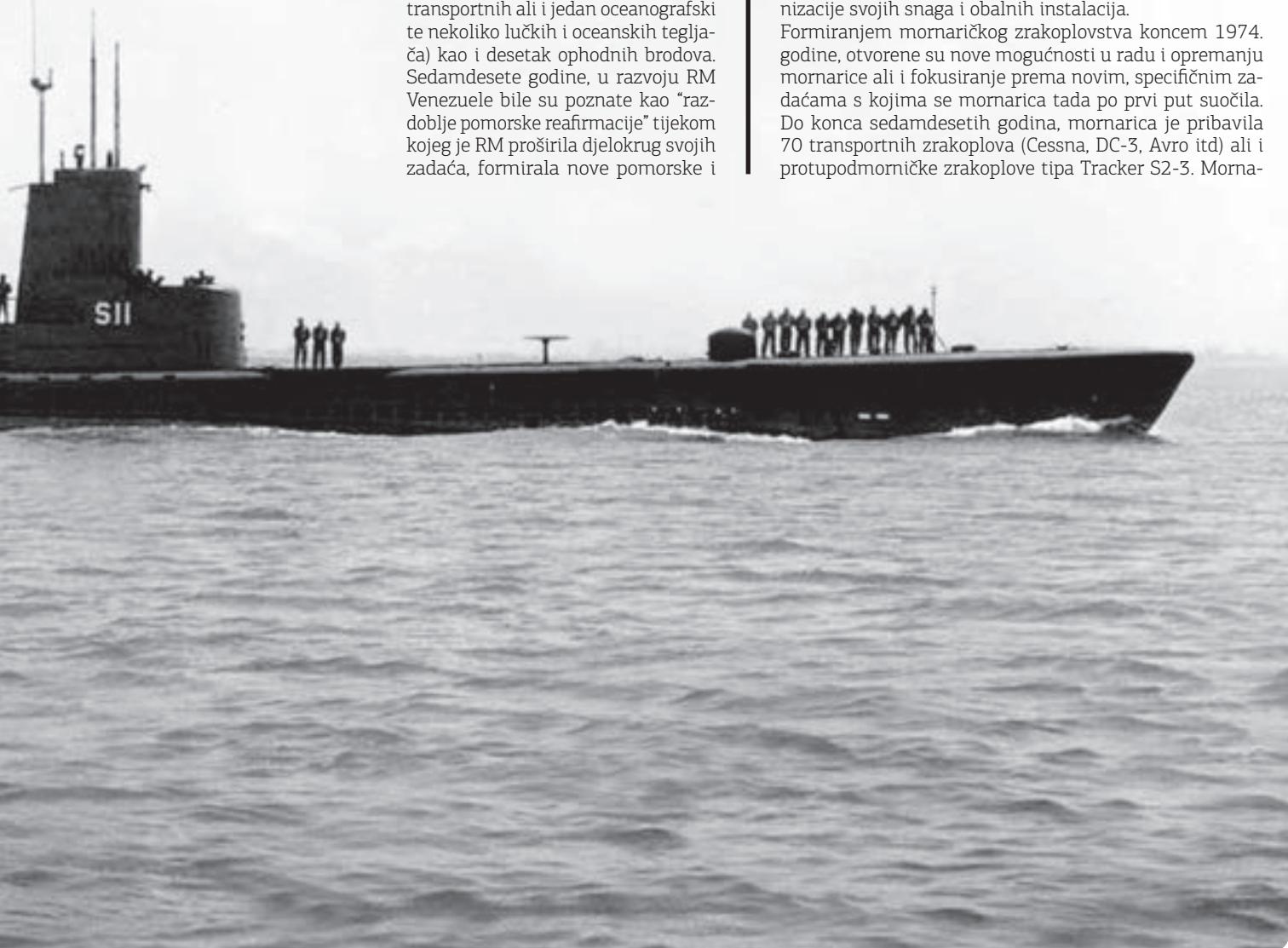
Podmornica S-11 Carite

poslje, kod talijanskog brodograđilišta Cantieri Navale Ansaldo u Livornu naručeno je šest lakih razarača: D-12 Almirante Clemente; D-22 Almirante Moran; D-32 General Austria; D-13 General Flores, D-23 Brion, D-33 Almirante Garcia. Zajedno s tri razarača nabavljena u Britaniji ove plovne jedinice činila su

tri plovna odreda razarača. Sredinom pedesetih, uspostavljaju se i veze s francuskim brodogradilištem u Nantesu gdje su izgrađena dva transportna broda; Los Aves i 2. de Deciembre koji će kasnije postati predsjednički rezidencijalni brod. Sredinom 1958. pomorske snage doživjele su svoju prvu poslijeratnu ustrojbenu rekonstrukciju u kojoj su različita zapovjedništva integrirana pod Zapovjedništvom Flote i Marina. Početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća RM Venezuela doživjela je novi kvalitativni napredak nabavkom svoje prve podmornice S-11 Carite iz SAD. Uz podmornicu, iz američkih flotnih viškova kupljeno je još desetak pomoćnih brodova (uglavnom transportnih ali i jedan oceanografski te nekoliko lučkih i oceanskih tegljača) kao i desetak ophodnih brodova. Sedamdesete godine, u razvoju RM Venezuele bile su poznate kao "razdoblje pomorske reaffirmacije" tijekom kojeg je RM proširila djelokrug svojih zadaća, formirala nove pomorske i

Sustav temeljnog vojnog školovanja i specijalizacije za sada osigurava dovoljan broj časnika i dočasnika za dužnosti u mornarici. Domaći brodograđevno-remontni kapaciteti zastupljeni su nekoliko brodogradilišta od kojih je najveće Dams Astilleros Nacionales (DYANCA) u Puerto Caballou. Iz dostupnih tehničkih studija može se ustvrditi da su njegove remontne sposobnosti ograničenog karaktera. U ovom trenutku Venezuela nema tehničkih potencijala da bi na svojim navozima i bez strane tehnološke pomoći mogla samostalno građiti veća suvremena vojna plovila.

fluvijalne baze te započela provedbu sljedeće faze modernizacije svojih snaga i obalnih instalacija. Formiranjem mornaričkog zrakoplovstva koncem 1974. godine, otvorene su nove mogućnosti u radu i opremanju mornarice ali i fokusiranje prema novim, specifičnim zadaćama s kojima se mornarica tada po prvi put suočila. Do konca sedamdesetih godina, mornarica je pribavila 70 transportnih zrakoplova (Cessna, DC-3, Avro itd) ali i protupodmorničke zrakoplove tipa Tracker S2-3. Morna-

VOJSKE SVIJETA

rička zračna flota bila je ustrojena u tri eskadre: protupodmorničku, helikoptersku i transportnu. Najvažnije strateške akvizicije RM Venezuele u tom razdoblju predstavljale su podmornice klase Balao, kupljene u SAD; S-12 Tiburon; S-13 Picua te dviju podmornica S-31 Sabalo i S-32 (novogradnje klase U 209/1300 izgrađene na navozima brodogradilišta u njemačkom Kielu).

Nova etapa u razvoju RM Venezuele nastupila je osamdesetih godina kada je od talijanske Marine Militare otkupljeno šest raketnih fregata klase Lupo, građenih u brodogradilištu Riva Trigoso i koje s doble imena po zaslužnim borcima za neovisnost Venezuele: F-21 Mariscal Sucre; F-22 Almirante Brion, F-23 General Urquiza; F-24 General Soublette; F-25 General Salom te F-26 Almirante

Mornaričko zrakoplovstvo svoje korijene vuče još iz 1922. godine kada je bio osnovan tzv. Centro de Aviacion Naval ali pod administrativnom upravom kopnene vojske. Centar je pod zapovjedništvom kopnene vojske ostao sve do 1949., kada je ingerencije nad njegovim djelovanjem preuzeo RZ Venezuela

Garcia. Konac XX i početak XXI stoljeća obilježeni su jačanjem snaga mornaričkog pješaštva, izgradnjom i nabavkom novih brodova za riječnu ratnu flotilu te uspostavljanjem novih pomorskih baza.

Posljednja faza modernizacije RM Venezuele podudara se s erom predsjednika Hugo Chaveza, te je karakteristično po sklapanju ugovora za velike nabavke suvremene opreme i naoružanja za sve grane OS i to uglavnom u Rusiji, NR Kini, Bjelorusiji i Španjolskoj.

DANAŠNJI USTROJ I SNAGE RM

Prema posljednjim podacima, RM Venezuele ima oko 18.500 pripadnika. Glavna zadaća RM Venezuele (RMV) je implementacija, provedba i nadzor nad pomorskim operacijama s ciljem zaštite neovisnosti i integriteta dr-

Venezuelanski marinci tijekom vježbe

zrakoplovstva. Na vrhu zapovjednog ustroja RM Venezuela nalazi se zapovjednik RM, kojemu su podčinjeni glavni inspektor RM i zapovjednik stožera RM.

Operativno, teritorij i pripadajući akvatorij Venezuele podijeljeni su na sedam pomorskih zona: Središnju pomorskou zonu (stožer u Puerto Cabello); Zapadnu pomorskou zonu sa stožerom u PB Punto Fijo; Istočnu pomorskou zonu sa stožerom u PB Carupano; Zona Atlantik (stožer u Puerto Hierro); Pomorska zona Amazona (stožer u Puerto Ayacucho); Pomorska zona Apure (sjedište San Fernando) i Pomorska zona Orinoco (Ciudad Bolívar).

Glavne pomorske baze RM Venezuela nalaze se u Puerto Caballu, Caracasu i u Punto Fiju. Manje pomorske baze locirane su u Maracaíbu, Ciudad Bolívaru, El Amparu i La Guariji, dok je mornaričko zrakoplovstvo bazirano u Puerto Cabelli, Turiamu, Puerto Hierri i La Orchilli.

Zapovjedništvo Eskadre, odnosno Flote RM Venezuela, smješteno je u pomorskoj bazi Contraalmirante Augustin Armario kod grada Puerto Cabello. Pod zapovjedništvom Flote nalaze se četiri glavna pomorska odreda površinskih i podvodnih snaga s ukupno 21 plovnom jedinicom:

- odred raketnih fregata (6 fregata talijanske klase Lupo; F-21 - F-26; isporučenih Venezueli u razdoblju od 1980. - 1982. godine; naoružanih s 8 - 16 protubrodskih raketa Otomat Mk I; baziraju u PB Puerto Cabello)
- odred podmornica (2 podmornice njemačke klase Type 209/A-1300; do stavljeni 1976. i 1977.; S-31 Sabalo

i S-32 Caribe; baziraju u PB Puerto Cabello)

- odred ophodnih brodova (3 raketna ophodna broda klase Vesper 37 - klasa Federacion; PC-12, PC-14 i PC-16 te tri topnička ophodna broda klase Vesper 37 (klasa Constitucion) PC-11, PC-13 i PC-15; baziraju u PB Punto Fijo)

- odred amfibijskih i pomoćnih brodova (4 LST broda klase Capana; građeni u Južnoj Koreji, dostavljeni 1984.; T-61 - T-64; logistički brod T-81 Ciudad Bolívar, u službi od 2001.; oceanografski brod BO-11 Punta Brava, u službi od 1991., te školski jedrenjak BE-11 Simon Bolívar, u službi od 1980. - svi baziraju u PB Puerto Cabello)

Osim za četiri glavna pomorska odreda, zapovjedništvo Flote odgovorno je i za Podmorničarsku školu te Centar za taktičku obuku RM.

ZRAČNE SNAGE

Mornaričko zrakoplovstvo svoje korijene vuče još iz 1922. godine kada je bio osnovan tzv. Centro de Aviacion Naval ali pod administrativnom upravom kopnene vojske. Centar je pod zapovjedništvom kopnene vojske ostao sve do 1949., kada je ingerencije nad njegovim djelovanjem preuzeo RZ Venezuela. Reorganizacijom iz 1963. uspostavljena je samostalna mornarička zračna služba, koja je 1970. bila preustrojena pod imenom Sekcija mornaričkog zrakoplovstva. Od 1971. formirano je posebno zapovjedništvo mornaričkog zrakoplovstva. Stožer mornaričkog zrakoplovstva nalazi se u bazi Puerto Cabello. Prema trenutačno važećem ustroju mornaričko zrakoplovstvo organizirano je u šest operativnih eskadrila (protupodmor-

nička, transportna, helikopterska, ophodna, vježbovna, opća) i letačku školu.

U svom letnom inventaru, mornaričko zrakoplovstvo posjeduje i koristi se zrakoplovima CASA C212-200/400 za nadzor mora i otkrivanje podmornica, CASA C212 Aviocar, DHC-7, Aero Commander 980 itd za transport. Letačka obuka osoblja provodi se na zrakoplovima tipa Čessna 402 i 310, Super King AIR 200. Helikoptersku komponentu mornaričkog zrakoplovstva čine helikopteri Bell 412 EP, Bell 206B i Bell 212 ASW. Od ukupno 13 helikoptera ovog renomiranog proizvođača njih devet u inačici 212, osposobljeno je za protupodmorničku borbu kao i za borbeno djelovanje sa šest fregata klase Lupo. Obalna straža integrirana je u RM Venezuele i njezino zapovjedništvo predstavlja jednu od pet glavnih sastavnica u strukturi Operativnog zapovjedništva RM Venezuele. Moderno ustrojena Obalna straža osnovana je 1981. godine i do 1987. je djelovala pod zapovjedništvom Eskadre (Flote) da bi od 1987. djelovala kao zasebno zapovjedništvo. Stožer Obalne straže smješten je u La Guairi u provinciji Vargas.

Brojčana snaga Obalne straže je oko 1000 pripadnika. Glavne zadaće Obalne straže su planiranje, organizacija i provedba nadzora u venezuelanskim teritorijalnim vodama i EEZ, zaštita okoliša, prirodnih sirovinskih resursa, zaštita ribljeg fonda te nadzor prometnih aktivnosti. U svakodnevni popis zadaća spadaju također provedba protupiratskih aktivnosti te široki spektar zadaća u onemogućavanju trgovine narkoticima, oružjem i ljudima. U ustroju Obalne straže uključeni su: Plovni odred Obalne straže, Satnija za pomorsko spašavanje i Jurišno-inspekcijski timovi.

Trenutačno, snage Obalne straže dislocirane su u šest glavnih baza stacioniranih na kopnu te šest pomoćnih postaja smještenih na otocima unutar nacionalnih teritorijalnih voda. U sastavu plovnog odreda Obalne straže najbrojniji su ophodni brodovi klase Gavion. Njih 12 (PG-401 do PG-412) ušlo je u službu 1999. i 2000. godine. Dvije stare talijanske fregate CG-11 Almirante Clemente i CG-12 General Moran (bivši D-12 i D-22) kupljene 1956. i 1957., svoje posljednje godine službe provele su također kao brodovi Obalne straže.

Otpisani su iz službe tijekom 2009. godine. Umjesto njih u operativnu službu postupno će ulaziti novi izvanobalni ophodni brodovi klase BVL (Buques de Vigilancia Litoral) naručeni kod španjolskog brodograditelja Navantia. Tri od četiri naručena broda, već su u službi Obalne straže. Uz klasu Gavion, u sastavu Obalne straže su još i četiri američka ophodna broda klase Point te dva broda klase Pagalo. Osim navedenih plovila Obalna straža se koristi nizom brzih presretačkih glijsera i pomoćnih brodova različitih klasa i tipova. ■

Zapovjedništvo mornaričkog pješaštva smješteno je u gradu Meseta de Mamo u provinciji Vargas. Glavne zadaće mornaričkog pješaštva jesu zaštita obalnog pojasa, sprečavanje protivničkog iskrcajanja na obalu, obrambeno uređenje i priprema obale, potpora amfibijskim operacijama RMV, provedba operacija i borbeni potpora ostalim dijelovima oružanih snaga u fluvijalnim područjima Venezuele.

Utvrda Fredrikstad godinama je bila jedna od ključnih fortifikacija u Skandinaviji. Bitnu je ulogu imala i u ratu 1814. kojim je Norveška napokon pokušala steći punu neovisnost od Danske i Švedske. Danas je Fredrikstad (slika desno) rado posjećen muzej

PODLISTAK

RATNIČKA PROŠLOST SKANDINAVSKIH ZEMALJA

IAKO JE SUVERENITET NAD NORVEŠKOM KIELSKIM MIROVNIM SPORAZUMOM PREDAN ŠVEDSKOJ, NORVEŽANI SU SE TOME ŽESTOKO SUPROTSTAVILI. PREDSTAVNICI NORVEŠKE USTAVOTVORNE SKUPŠTINE U TRAVNU 1814. PROGLAŠAVAJU DRŽAVU SLOBODNOM I NEOVISNOM USTAVNOM MONARHIJOM. NA ŠVEDSKU REAKCIJU NIJE TREBALO DUGO ČEKATI...

U početku Trećeg rusko-švedskog rata, 1808. godine, Švedska nije bila sprema na rat i ruski napad je potpuno iznenadio njezino državno i vojno vodstvo. U međuvremenu su ruske snage napredovale u tri kolone i do svibnja iste godine osvojile finske gradove Helsingfors (današnji Helsinki), Åbo, Tavastehus, Tammerfors, Vaasu i Sveabor. Do svibnja švedske snage su se konsolidirale i krenule u protunapad, povratio Vaasu i prisilivši Ruse na povlačenje. Međutim, nakon što je Rusima stiglo pojačanje u kolovozu, potukli su Švedane u bitci kod Oravainena, te ponovo zauzeli Vaasu. Poraz kod Oravainena prisilio je Švedsku na sklapanje primirja 19. studenog, po čijim odredbama je morala povući svoje oružane snage do rijeke Kemijoki i praktično napustiti cijelu Finsku.

VELIKA KNEŽEVINA FINSKA

Unatoč primirju, Rusija je nastavila borbenu djelovanja. Početkom 1809. ruski su vojnici preko zaleđenog Botničkog zaljeva krenuli u tri kolone, osvojivši Ålandske otoke, nakon čega su produljili napade na istočnu obalu Švedske. Nakon nekoliko bezuspješnih protuudara, te neuspješnog pomorskog desanta kod Ratana, pri čemu su izgubili veliki broj vojnika, Švedani su kapitulirali i bili prisiljeni prihvatići ruske uvjete mira zaključenog u Fredrikshamnu 17. rujna 1809. Po odredbama tog ugovora Rusiji je pripala cijela Finska i Ålandske otočje, a na području Finske osnovana je velika kneževina kao sastavni dio Rusije. Velika Kneževina Finska u to je vrijeme bila daleko od bilo kakvog oblika suverene države, ali je činjenica da nakon rata dobiva određeni stupanj autonomije i svojevrsne oblike vlastite državnosti, te mogućnost razvoja vla-

Jean-Baptiste Bernadotte (dolje, slika Fredrika Westina) prvo je bio istaknuti Napoleonov maršal, potom nasljednik švedske krune i napsoljetku kralj Karlo XIV. Ivan. Od Švedske je opet učinio istaknutu političku i vojnu silu. Osnivač je dinastije koja vlada Švedskom i danas

stite administracije, iako u potpunosti unutar Ruskog Carstva.

BERNADETTE STUPA NA SCENU

Teški poraz u ratu izazvao je opći revolt u cijeloj zemlji. Švedski parlament prisilio je kralja Gustava IV. Adolfa na abdikaciju i donio Ustav, čime je Švedska iz apsolutističke prešla u ustavnu monarhiju. Budući da kraljev sin Karlo XIII. nije imao direktnih nasljednika, parlament je 1810. za nasljednika švedske krune izabrao francuskog maršala

Jean-Baptiste Bernadottea. Taj izbor se pokazao izvrsnim potezom švedskog parlementa: Bernadotte je osobno poznavao Napoleona još iz vremena njegove talijanske kampanje tijekom Francuskih revolucionarnih ratova. No, njihovi su međusobni odnosi bili, najblaže rečeno, prilično zategnuti. Naime, Bernadotteova supruga Désirée Clary bila je svojedobno Napoleonova zaručnica, što Korzikanci nikada nije oprostio Bernadotteu. Kada je švedski parlament Bernadottea imenovao prijestolonasljednikom, on je započeo otvoreno i žestoko štititi švedske nacionalne interese, zblživši se i s ruskim carem Aleksandrom I. Njemu je, poznavajući Napoleonovu taktiku, tijekom Bonaparteovog pohoda na Rusiju savjetovao povlačenje po sustavu "spaljene zemlje". Isključivo zbog Bernadotteovog osobnog angažmana, Švedska 1812. ponovno pristupa protunapoleonskoj koaliciji nakon francuskog poraza u ruskoj kampanji.

Bernadotte preuzima zapovjedništvo tzv. Sjeverne armije, koju su činile pruske, ruske i švedske postrojbe, te odnosi pobjede u bitkama kod Grossbeerena i Dennewitz. Potom, pod njegovim utjecajem švedski kralj Karlo XIII. objavljuje rat Danskoj i uključuje Švedsku na britanskoj strani u Anglodanskom ratu (1807.-1814., vidi podlistak, HV 411). Mirovnim sporazumom u Kielu potpisanim 14. siječnja 1814. Danska je bila prisiljena predati otok Helgoland Velikoj Britaniji, a cijelu Norvešku Švedskoj. Osim toga, izgubila je gotovo cijelu ratnu mornaricu i definitivno prestala biti imalo značajniji vojni čimbenik na prostoru sjeverne Europe.

KLJUČNI FREDRIKSTAD

Iako je suverenitet nad Norveškom Kielskim mirovnim sporazumom pre-

Marinko OGOREC

put prema NEOVISNOSTI

dan Švedskoj, Norvežani su se tome žestoko suprotstavili. Predstavnici norveške Ustavotvorne skupštine u travnju 1814. proglašavaju Norvešku slobodnom i neovisnom ustavnom monarhijom. Na švedsku reakciju nije trebalo dugo čekati. Počeli su intenzivne ratne pripreme i već u srpnju švedske postrojbe prelaze norvešku granicu, čime započinje Švedsko-norveški rat 1814. Švedska je raspologala s daleko nadmoćnjim snagama (oko 45 000 ljudi). Norveška je mogla unovačiti samo oko 26 300 vojnika i časnika, pa je glavnim smjerom napadala prema rijeći Glomi. Pomoćne je postrojbe, jačine jednog korpusa, uputila k strateški važnoj utvrdi Fredrikstad. Nakon kraće kopnene i pomorske blokade utvrda je početkom kolovoza zauzeta. To je omogućilo Švedanima izbjeganje na rijeku Glomu i razbijanje norveških snaga zapadno od nje. Usljedilo je švedsko forsiranje rijeke uz minimalni otpor protivnika, a zatim prodor prema sjeverozapadu i opće povlačenje norveške vojske. Zbog opasnosti od okruženja i potpunog uništenja glavnine vojske, Norveška je zatražila primirje koje je zaključeno već 14. kolovoza iste godine. Posebnim sporazumom od 20. listopada 1814. osnovana je švedsko-norveška personalna unija, a Norveška je priznala prava Švedske na utvrdi Fredrikstad i norveške pogranične oblasti.

RAZDOBLJE KONSOLIDACIJE

Nakon smrti Karla XIII. na švedsko prijestolje dolazi maršal Bernadotte kao kralj Karlo XIV. Ivan i postaje osnivač dinastije koja Švedskom vlada do današnjih dana. Odmah po dolasku na prijestolje, poduzeo je radikalne mjere na konsolidaciji stanja u zemlji i promjeni njezine cijelokupne politike. Na

U švedskom sustavu fortifikacija, koji je uspostavio Bernadotte, u budućem vremenu svakako je najveću stratešku ulogu imala moćna utvrda Boden koja je zatvarala operativne pravce mogućeg napada na sjeverne granice. Imala je sustav kazemata i fortova sa 140 velikokalibrskih topničkih oruđa i posadu od oko 30 000 vojnika i časnika

međunarodnom planu politiku ekspanzionizma zamijenio je proglašenjem politike neutralnosti, a na unutarnjem započeo je opsežnu obnovu gospodarstva, monetarne stabilnosti i učvršćenja parlamentarizma. Unatoč deklarativnoj neutralnosti, Švedska je nastavila razvijati snažne oružane snage, zbog straha od susjeda (osobito Rusije), te izgrađivati vojnu infrastrukturu i sustav fortifikacija.

POVIJESNI MIRNI RAZLAZ

Kako bi se otklonile sve moguće tenzije s južnim susjedima, Švedska se na Bečkom kongresu 1815. godine odrekla Pomoraniye u korist Prusije, a tijekom Krimskog rata zadržava svoju neutralnost. Jedino odstupanje od proglašene neutralnosti Švedska je prekršila šaljući opsežnu vojnu pomoć Danskoj tijekom Prvog šlezviškog rata (1848. – 1850.) zbog velikog utjecaja Skandinavskog političkog pokreta (politički cilj bio im je ujedinjenje svih skandinavskih zemalja) u parlamentu. Zahvaljujući svojoj politici neutralnosti tijekom Krimskog rata, Švedska uspijeva Pariškim mirovnim sporazumom iz 1856. isposlovati čvrsto britansko-francusko jamstvo protiv eventualnih novih

Muzejirasto

Rusku pobjedu kod Oravainena navodno je riješio manjak streljiva kod Švedana, koje je osim toga bilo znatno slabije kvalitete. Po nekim povjesničarima, švedski vojnici bili su žrtve beskupuloznih trgovaca i ratnih profitera, koji su crni barut namijenjen za vojne potrebe mijesali s finim pijeskom. Naravno, balističke vrijednosti i paljbenе mogućnosti takvog streljiva bile su, najblaže rečeno, borbeno neprihvatljive. Na fotografiji gore su topovske kugle kojima su se Švedani koristili u bitci

ruskih posezanja na Baltiku. No, unatoč evidentnom gospodarskom progresu i liberalno-demokratskom uređenju zemlje, Norvežani nisu bili zadovoljni svojim statusom u uniji, pa 1905. norveški parlament jednostrano raskida uniju sa Švedskom. Tadašnji kralj Oskar II. Švedski odrekao se norveške krune, a za novog vladara samostalne Norveške imenovan je danski kraljević Carl, koji je započeo vladati kao Haakon VII. Razpad norveško-švedske unije prvo je razdruživanje europskih zemalja koje je izvršeno mirnim putem, bez uobičajenih ratova ili revolucija, te potoka krvi koji su redovito pratili stvaranje ili nestajanje država u cijeloj prethodnoj europskoj (i svjetskoj) povijesti. ■

DOMOVINSKI RAT

dr. sc. Ante NAZOR, ravnatelj Centra

Nakon što je u prošla dva broja Hrvatskog vojnika objavljeno "Izvješće o političko-sigurnosnoj situaciji na području 5. vojne oblasti od svibnja do srpnja 1990.", u ovom broju prezentirat će se "Izvješće Komande 9. korpusa OS SFRJ Komandi VPO (vojno-pomorske oblasti) o dostignutom stupnju borbene gotovosti, moralnom stanju postrojbi, popuni ljudstvom i časničkim kadrom te materijalno - tehničkim sredstvima", od 27. travnja 1991. godine. Izvješće je potpisao "komandant" general-potpukovnik Trajčevski Tomislav.

U izvješću se sa zabrinutošću navodi da je u "ogromnom" porastu javljanje na lječničke preglede i

- prilagodjenim planovima vežbovnih aktivnosti obezbedjeno je stalno prisustvo jedinica u najugroženijim rejonom u gotovosti dela snaga za angažovanje u rejonom u kojima može doći do eskalacije međunarodnih i drugih sukoba,

- planskim angažovanjem snaga OB, 9. K/bVP i ič/prikupljaju se bezbednosno-obaveštajni podaci sa teritorije,
- raspored angažovanih snaga na vežbovnim prostorijama-rejonima:

a) garnizon Benkovac (Debelo Brdo) 2-OKB/221.mtbr (sastav 3of, 2ml.ofn, 63 vojnika, 9 t-55, 4 ot i 1 m/v)

b) garnizon Knin (Suho Polje kod s. Kijevo) 1.mčmb/221.mtbr (sastav 5 of, 1 ml.of., 122 vojnika, 2

ci 9. K su do sada uspješna izvršavali svoje obaveze. Stalne aktivnosti visokog intenziteta, te opća političko-bezbjednosna situacija, uslovjava pojavu određenog zamora i psihološke napetosti kod sastava. Međutim, usprkos navedenom nisu zabilježeni slučajevi težih povreda službenih obaveza, a što ukazuje da je u sastavu prisutno shvaćanje ozbiljnosti sadašnjeg trenutka, te prihvatanje svih obaveza koje postavlaju zahtjevi ostvarenja visokog stepena borbene gotovosti, kao i zadatka postavljenih od strane vojnog rukovodstva. Stabilni medjunarodni odnosi, koje karakterizira odsustvo težih slučajeva narušavanja, upravo su omogućili da se usprkos cijelom nizu otežavajućih okolnosti,

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

POKUŠAJ UVODENJA IZVANREDNOG STANJA U HRVATSKU

BORBENA GOTOVOST 9. KORPUSA OS SFRJ U TRAVNUJU 1991. GODINE (1. DIO)

broj bolovanja „starešina“ u 9. korpusu, te „pojava znatnog broja vojnika oglašenih nesposobnim za vojnu službu“, što se tumači „kao odraz napetosti i određenog zamora sastava“, koje se na duži rok može odraziti na međujudske odnose i opće stanje morala. Uz to, zbog niske razine školske spreme (velik broj vojnika imao je samo osnovnu školu) spominje se i „nepovoljna kvalitativna struktura vojničkog sastava“, no ističe se „čvrsta opredjeljenost za očuvanje Jugoslavije kao zajednice ravnopravnih naroda i narodnosti“. „Na osnovu usmenog zahteva KVPO dostavljamo vam traženi vanredni izveštaj o dostignutom stepenu borbene gotovosti.

1.- u skladu sa direktivom KVPO za upotrebu snaga VPO u vanrednim prilikama DT broj 715-468 od 24. 08. 1990. godine svim do sada primljenim naredjenjima i aktom str. pov.broj 167-10/63 od 12. 04. 1991. godine, u komandama i jedinicama (MS) 9. korpusa na jačanju b/g i realizaciji pomenutih naredjenja uradjeno je sledeće:

- sve starešine mirnodopskog sastava nalaze se u komandama i jedinicama,
- rad komande 9.K je organizovan po smenama (3 smene - gbk), a u prvo potčinjenim komandama puk-brigada rukovodeći dežurni su ojačani i sa 3-4 starešine rođova službi,
- jedinice veze, osloncem na SCV i SCV stavljenе su u punu b/g aktiviranjem planiranih veza po planu, "Kremen".
- izvršeno je pojačano obezbeđenje objekata sa težištem na izdvojenim objektima uz ojačanje odbrane objekata: "Manojlovac" i "Trbounje" sa po jednim streљačkim vodom iz sastava 221. mtbr,

t-55, 12 ot i 1 m/v)

c) na pojedine pravce, po odluci komandanta 9.K i posebnom planu nob i nadzor za obav. poslove upućuju se svakodnevno kombinovane grupe u cilju izvidjaja teritorije, prikupljanje podataka a po potrebi odvraćanja i razdvajanja sukobljenih strana.

2.- Stanje i problemi b/g

a) stepenom b/g i sistemom i metodom RiK-a obezbedjujemo naredjeni stepen b/g i izvršenje naredjenih zadataka i obaveza 9.K. Loša popunjenoša starešinama u osnovnim i taktičkim jedinicama umanjuje efikasnost RiK-a, a isti ublažavamo preraspodelom rada starešina iz drugih sastava korpusa i formacijskih dužnosti.

Dokumenta plana veze su ažurna i pozitivno utiču na b/g sistema veze. Popunjenoša jedinica ljudstvom i sredstvima veze je dobra ali nedostatak pojedinih složenijih sredstava veze kao što su radio-relejni uredjaji i uredjaji noseće frekvencije negativno utiču na b/g sistema veze. Jedinice su osposobljene za izvršavanje namjenskih zadataka.

2b. Moralno stanje:

Izuzetno nepovoljna političko-bezbjednosna situacija u zoni odgovornosti 9. K, koja kao permanentno stanje traje od augusta mjeseca 1990. godine, nakon intervencije snaga MUP-a RH na Plitvicama doveđena je do stanja krajnje radikalizacije političkih stavova nacionalno orijentiranih političkih stranaka i njihovog članstva, te kao odraz toga do bezbjednosne situacije u kojoj se svakodnevno dešavaju incidentni slučajevi od kojih svaki za sebe može lako eskalirati u međunarodni oružani sukob velikih razmjera.

U takvom okruženju, pored obimnih redovnih aktivnosti i velikog broja izvanrednih zadataka pripadni-

osnovni zadaci uspješno izvršavaju.

Kao odraz napetosti i određenog zamora sastava, javlja se podatak o porastu javljanja na lječničke preglede, gdje se za takve preglede svakodnevno javlja 70 do 80 ljudi. U 9. K za I. tromjeseče 1991. na lječnički pregled se javilo 500 starješina, a od čega je njih 107 dobilo bolovanje u trajanju od sedam, dvadeset, pa i više dana.

Nepovoljna je i okolnost da su od četiri komandanta bataljona, tri odsutna zbog bolovanja, a komandant okb ima ocjenu VLK VB Split da je nesposoban da obavlja sadašnju dužnost.

Kod starješina je uočeno nezadovoljstvo što su u pogledu određenih materijalnih i statusnih stimulacija u potpunosti izjednačeni sa svim drugim garnizonima u kojima okruženje i uvjeti života i rada nisu ni približno teški kao u garnizonima Knin i Benkovac. Smatraju da bi ih po pravima trebalo izjednačiti sa starješinama na službi na Kosovu. Kod starješina je prisutna zabrinutost za porodice, a posebno nakon demonstracija održanih pred zgradom Komande 9. K, te rušilačkih pohoda u Splitu i Šibeniku. Prijetnje upućene pripadnicima JNA i njihovim porodicama u pomenutim dogadjajima u Kninu, Splitu i Šibeniku i poređ poduzetih mjeru, ipak su postigle svoje negativne psihološke efekte.

Na stanje morala jedinica, a posebno na obuku, sigurno utiče i kvaliteta vojničkog sastava, posebno vojnika martovske generacije. Karakterističan je nizak nivo školske spreme tako da su u 221. mtbr "A" klasifikacije čak 264 vojnika tek sa osnovnom školom a to je 60 posto vojničkog sastava te jedinice. Poražavajući su i podaci o broju ograničeno sposobnih za vojnu službu, te pojave znatnog broja vojnika oglašenih nesposobnim za vojnu službu.

IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA

Litografija ALBERT JELAČIĆ OD BUŽIMA

Priložena litografija bojana je ručno, kredom u boji na papiru 268 x 344 mm. Dolje na sredini je naslov "ALBERT JELACHICH VON BUZIM / k.k. Hauptmann beim Serefsaner Corps". U prvom planu prikazan je Albert Josip Jelačić (1806. – 1869.) kao zapovjednik pogranične serežanske pukovnije, i to kao konjanik s crvenom kapom opšivenom krznom i s kokardom na čeonom dijelu. Na vrećastom dijelu kape prepoznaju se ilirske oznake, šesterokraka zvijezda, a ispod je polumjesec. Preko tamnomodrog kratkog kaputa ukrašenog bogatim ukrasnim vticama veza ističe se zlatna ešarpa od desnog ramena na lijevi bok, ispod je crveni prsluk ukrašen vezom. Preko ramena prebačena je crvena serežanska kabanica koju drži vrpca na prsimu. Za širokim kožnatim pojasmom iznad kojega je crvena marama zataknuti su jatagan, bodež i pištolj. Desna mu je ruka opuštena uz nogu što ostavlja dojam lakoće jahanja. Konjanik jaše crnog konja ispod čijeg sedla je crvena tkanina svečano urešena i s obrubnom zlatnom trakom, te izvezenim monogramom, "FJ".

Iza Jelačića jaše ulanski časnici na bijelom konju. Konjanik iza leđa ima kopljje na kojem je zlatno-plava zastavica, u modrom je časničkom kaputu s visokim zlatnim ovratnikom. Ramene epolete, dugma i opasač zlatne su boje. U prvom planu s desne strane stoji serežan i graničarski pješak. Serežan je naslonjen na pušku, od koje je vidljiv kundak i mehanizam za opaljivanje. Prikazan je u desnom profilu i obučen u plavi kaputić ispod kojega je bijela košulja do iznad koljena. Ima svijetloplave hlače a na nogama obuću vezanu s dugim kožnatim trakama ispod kojih su srebreni visoki štitnici. Preko ramena prebačen mu je crveni serežanski ogrtić. Na glavi ima kapu. Za širokim kožnatim pojasmom na kojemu su dvije torbice vide se drške jatagana i kubure. Graničarski pješak s kalpakom nosi smeđi kaputić a na leđima se vidi da nosi naprtnjaču. U lijevoj ruci drži dugu pušku s bajonetom. Modre hlače ukrašene su na gornjem dijelu zlatnim gajtanima.

Lijevo u pozadini vidi se silueta serežana s leđa. Kapa i kabanica označavaju serežana koji na lijevom ramenu drži dugu pušku.

Hrvoje STRUKIĆ

Iz navedenog proizlazi da će odredjeni broj vojnika biti stalno izložen, povećanom naprezanju što će se na duži rok odraziti na medjuljudske odnose i opće stanje morala.

Zaključak:

1. Političko bezbjednosna situacija koju karakterizira stalna mogućnost izbjivanja međunacionalnih sukoba, te stalni pritisci na JNA da se svrsta u medjorepubličkim konfrontacijama, produciraju izrazito nepovoljno racio-psihološko okruženje za život i rad pripadnika 9.K.

2. Objektivne poteškoće koje se ogledaju prije svega u nepovoljnoj kvalitativnoj strukturi vojničkog sastava te u određenim nepovoljnim statusnim i materijalnim rješenjima u odnosu na starješine, dodatni su negativni činilac stanja morala u 9. K.

3. Shvatanje uloge i zadatka JNA u sadašnjoj političkoj situaciji u zemlji, čvrsta opredjeljenost za očuvanje Jugoslavije kao zajednice ravnopravnih naroda i narodnosti, te stabilni i kvalitetni međuljudski odnosi, usprkos svim negativnim okolnostima, obezbjeđuju stabilno stanje morala sastava 9. K, a time i traženi stupanj b/g.

3. Sa primljenim regrutima (553 ili 86 posto) u vremenu od 15-20. 03 do sada smo realizovali prosečno po dva pripremna gadjanja iz streljačkog naoružanja i realizovali osnovne teme vojnostručne obuke iz faze obuke pojedinca. Kroz intenziviranje obuke realizovan je i jedan broj tema na terenu iz faze obuke jedinica odeljenja i voda.

4. Popuna sa ljudstvom 9. K je sledeća:

1. 221. motorizovana brigada "A"

a) Komanda brigade: oficira sleduje 25. Popuna je izvršena sa 24 oficira ili 96 posto. Mladih oficira sleduje 2 popuna je izvršena sa 2 mlađa oficira ili 100 posto.

b) Komanda stana: sleduje mlađih oficira 4 popuna je izvršena sa 4 ili 100 posto.

Vojnika sleduje 2 popuna je izvršena sa 13. U toku meseca maja otpušta se dva vojnika. Svi vojnici su obučeni.

c) 1. motorizovani bataljon "A"

Oficira sleduje 20 popuna je izvršena sa 20 ili 100 posto.

Mladih oficira sleduje 10 popuna je izvršena sa 10 ili 100 posto.

Vojnika sleduje 489 popuna je izvršena sa 517 ili 105,7 posto.

Mladih vojnika (martovska partija) ima 157. U toku meseca maja otpušta se 197 vojnika, i to 75 vojnika majske partije i 122 vojnika junske partije, tako da će stanje

popune na dana 05.06.91. godine iznositi 320 vojnika ili 65 posto.

Sadašnje stanje popune sa obučenim vojnicima (bez martovske partije vojnika) iznosi 368 ili 75 posto. Ukupno ograničeno sposobnih vojnika po raznim osnovama u bataljonu ima 140, i to mlađih vojnika (martovska partija) 90 i starih vojnika 50.

d) Popuna mehanizovanog bataljona OT M-60 "A"

Oficira sleduje 12. Popuna je izvršena sa 12 ili 100 posto, mlađih oficira sleduje 9. Popuna je izvršena sa 9 ili 100 posto. Vojnika sleduje 305. Popuna je izvršena sa 311 ili 102 posto.

U popunu je uračunato i 105 vojnika (regruta) primljenih u martu 1991. godine. Popuna sa obučenim vojnicima izvršena je sa 206 ili 98 posto. U toku meseca maja otpušta se 65 vojnika majske i junske partije. Ograničeno sposobnih ima 40 i to mlađih vojnika (martovska partija) 19 i starih vojnika 21.

e) Popuna oklopнog bataljona t-77 "A"

Oficira sleduje 12. Popuna je izvršena sa 12 ili 100 posto. Mlađih oficira sleduje 7. Popuna je izvršena sa 7 ili 100 posto. Vojnika sleduje 227. Popuna je izvršena sa 237 ili 104,4 posto. Mlađih vojnika (martovska partija) ima 78. Popuna sa obučenim vojnicima je 159 ili 70 posto. U toku meseca maja otpušta se 15 vojnika, majske i junske partije. Ograničeno sposobnih ima 20 vojnika, i to martovske partije 8 i ostalih 12.

f) Popuna inžinjerijske čete

Oficira sleduje 3. Popuna je izvršena sa 3 ili 100 posto.

Mlađih oficira sleduje 3. Popuna je izvršena sa 3 ili 100 posto. Vojnika sleduje 70. Popuna je izvršena sa 42 ili 60 posto. Od toga 22 vojnika obučena i 20 vojnika martovske partije.

U toku maja otpušta se 5 vojnika.

g) Popuna voda veze

Oficira sleduje 1. Popunjeno je sa 1 ili 100 posto.

Mlađih oficira sleduje 2. Popunjeno je 2 ili 100 posto.

Vojnika sleduje 25. Popunjeno je sa 32 ili 128 posto. Od toga 20 vojnika obučenih i 12 vojnika neobučenih.

h) Popuna pozadiinskog bataljona.

Oficira sleduje 7. Popuna je izvršena sa 7 ili 100 posto.

Mlađih oficira 16. Popuna je izvršena sa 16 ili 100 posto.

Vojnika sleduje 109. Popuna je izvršena sa 154 ili 141 posto.

Svi vojnici su obučeni. U toku meseca maja otpušta se 40 vojnika."

(nastavak u sljedećem broju)

"Moj san o miru za jedan dan" na UN-ovoj marki iz 2006. godine

Prijevozna sredstva UN-ovih mirovnih snaga na omotnici prvog dana poštanske uprave UN-a iz 2010.

FILATELIJA

"Europa - mir i sloboda - olujno i vedro nebo". Hrvatska marka iz 1995.

MARKE - U SLUŽBI MIRA

Dobri primjeri poštanskih maraka kao prenositeljica mira jesu dvije hrvatske marke iz 1995. godine izdane na temu Europa: Ruke anđela i Olujno i vedro nebo. Osim Hrvatske još je 48 zemalja 1995. godine izdalo marke na temu Mir i sloboda kojom je između ostalog obilježena 50. obljetnica pobjede nad fašizmom. Zanimljive su i serije od po šest poštanskih maraka UN-a od 2004.-2006. "Moj san o miru za jedan dan" čiji dizajn potpisuju djeca iz svih dijelova svijeta

Ivo AŠČIĆ

U skladu s aktima Svjetske poštanske unije i hrvatskim nacionalnim zakonodavstvom samo nacionalni poštanski operator može izdavati poštanske marke Republike Hrvatske. Marke se izdaju temeljem pristiglih prijedloga građana i institucija. Predmeti i dizajn poštanskih maraka usko su povezani s kulturnim identitetom zemlje, pridonose širenju kulture ili pomažu u očuvanju mira. Na markama koje su od izuzetnog značenja za zemlju izbjegava se politički karakter ili teme uvredljive prirode vezanu uz osobu ili zemlju.

Motivi na markama mogu biti različiti, od kulture, znanosti i povijesti do sporta ili obilježavanja važnijih obljetnica ili aktualnih događaja. Povjerenstvo za izbor motiva, likovnih i grafičkih rješenja poštanskih maraka RH, koje imenuje mjerodavno ministarstvo, odabire teme te donosi plan njihova izdavanja za određeno vremensko razdoblje. Osmisljavanje i izrada likovnih i grafičkih rješenja poštanskih maraka povjerava se vodećim hrvatskim likovnim umjetnicima i dizajnerima. Ulaskom RH u Europsku uniju dizajn će biti omogućen i svjetski poznatim umjetnicima. Procesi tehnike tiskanja poštanskih marka vrlo su specifični posebice zbog vrlo velikih zahtjeva u pogledu kvalitete i svih sigurnosno-zaštitnih elemenata poštanskih maraka.

"50 godina sudjelovanja Austrije u mirovnim misijama" na austrijskoj marki iz 2010.

Luksemburška vojska u sastavu UNPROFOR-a u misiji na području Hrvatske i BiH (1992.-1995.) na marki iz 2007.

"Heroji Kenije - mirovne snage kenijске vojske" na marki iz 2008.

MIROVNE MISIJE UN-a

Od kada je prva mirovna misija UN-a 1948. godine na Bliskom istoku započela s osiguranjem mira, ona je do današnjeg dana sudjelovala u čak 67 misija diljem svijeta, u nestabilnim i ratom zahvaćenim područjima. Stotine tisuća vojnika, desetci tisuća policajaca i civila iz više od 120 zemalja dalo je svoj doprinos jačanju stabilnosti i sigurnosti u svijetu. Nažalost, više od tri tisuće vojnika poginulo je pod zastavom UN-a.

Svoje prvo sudjelovanje u mirovnoj misiji Ujedinjenih naroda Republika Hrvatska započela je 1999. godine i od tada je sudjelovala i sudjeluje u više misija pod okriljem UN-a. Sudjelujući u mirovnim misijama priпадnici OSRH-a, obučeni i prethodno dobro pripremljeni, imaju prigodu učiti i usavršavati se rame uz rame s pripadnicima oružanih snaga drugih zemalja, te tako stjecati znanja i iskustva koja će im koristiti nakon povratka u Hrvatsku, ali i u budućnosti, u drugim misijama.

Prema podacima za studeni 2012. godine, 117 hrvatskih vojnika i 10 policajaca je sudjelovalo u devet UN-mirovnih misija. Čak 75 posto od ukupnog broja hrvatskih mirotvoraca sudjeluje u UN-ovoj misiji na Golanskoj visoravni (UNDOF). Ne treba zaboraviti da su i vojnici iz drugih zemalja sudjelovali u nakladi od gotovo dva milijuna. Osim maraka izdali su i više različitih filateličkih suvenira. Iako se marke koriste samo za poštanski promet u tri poštanska ureda (New York, Beč i Ženeva) ovisno o valutu izdavanja marke (američki dollar, euro i švicarski franak), one su zbog iznimnog interesa sakupljača maraka prodane. ■

mirovnim misijama u Hrvatskoj (npr. UNPROFOR) kada je to bilo od velike važnosti za hrvatski narod. Luksemburška pošta je 2007. izdala poštansku marku kojom je obilježeno sudjelovanje njihove vojske u sastavu UN-a u mirovnoj misiji na području Hrvatske i BiH.

Poštanske marke kao svjedoci događaja, vjerno prikazuju povijesni razvoj i misiju mirovnih snaga UN-a. S ovih umjetničkih djela saznat će se o zemljama sudionicama, mirovnim operacijama, Međunarodnom danu mirovnih misija, Nobelovoj nagradi za mir UN mirovnih snaga iz 1998., opremi, prijevoznim sredstvima i sl.

O zanimljivosti mirovnih misija UN-a govori i podatak kako su brojne zemlje izdale marke na tu temu. Jedne od poznatijih su marke UN-a koji su u više navrata izdavali marke s motivima mirovnih snaga. Između ostalog, 2010. godine su izdali marke na temu UN promet – zemlja, zrak i kopno, čak 15 različitih poštanskih maraka u nakladi od gotovo dva milijuna. Osim maraka izdali su i više različitih filateličkih suvenira. Iako se marke koriste samo za poštanski promet u tri poštanska ureda (New York, Beč i Ženeva) ovisno o valuti izdavanja marke (američki dollar, euro i švicarski franak), one su zbog iznimnog interesa sakupljača maraka prodane. ■

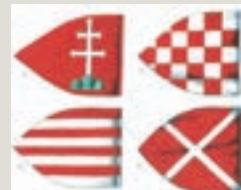
NACIONALNI IDENTITET U VOJNIM ZASTAVAMA U SREDNJEM VIJEKU

Krajem XV. i početkom XVI. stoljeća heraldička se umjetnost počinje "deformirati" iz jednostavnih i jasnih simbola u vrlo kompleksne. Djelomično je to bilo stoga što je sve više osoba imalo grbove, koji su se međusobno morali razlikovati, a dijelom i zato jer se tada grbovi počinju prikazivati sve više i više artistički, kako je njihova izvorna funkcionalnost (kao konkretnog štita i kacige viteza u oklopu) prestajala biti značajna

U prošlom broju prikazano je kako se u kasnom srednjem vijeku, nakon pojave heraldike, javljaju dvije glave vrste zastava na bojnom polju – one koje predstavljaju nazočnost istaknutih pojedinaca i koje se temelje na njihovu osobnom grbu te druga vrsta zastava koja indicira svojevrsnu nacionalnu pripadnost (u okviru u kojem se u to doba može govoriti o nacijama) odnosno neku drugu vrstu kolektivnog identiteta. Take su primjerice engleska zastava Sv. Juraja (crveni uspravni križ u bijelom polju) i škotska Sv. Andrije (bijeli kosi križ u plavom polju), koje su plemići s britanskih otočja isticali uz svoje osobne zastave, ili su ti protonacionalni amblemi bili uključeni u njihove standarde (dugačke zastave trokutastog oblika zaobljenog kraja, s takvom nacionalnom oznakom uz kopljte te nizom složenih amblema vlasnika – bedževa, parola, ukrasnih vrpci, floralnih motiva itd.). Takva je i žuta zastava Svetog Rimskog Carstva s crnim orlom rabljena u srednjoj Europi, ali i zastave viteških redova (Ivanovaca, Templara itd.) koje su uz osobne zastave isticali kao svojevrsnu „nacionalnu“ zastavu pripadnici tih redova. Zastave postrojbi iz švicarskih kantona, koje su nosili plaćenici u službama mnogih vladara srednjovjekovne Europe, sve uključuju crveno polje s bijelim križem kao oznaku pripadnosti – a koja kasnije postaje temelj švicarske nacionalne zastave. Mađarski istraživač ratnih zastava Győző Somogyi prikazuje takve nacionalne zastave koje su se navodno koristile u Bitci na Mohačkom polju, 1526. – četiri koje su nosili kapetani hrvatskog bana, štitolikog (tzv. ogivalnog) oblika, jedna crvena

s mađarskim dvostrukim križem, druga s ispruganim crveno-bijelim poljem, treća s crveno-bijelo šahiranim poljem te četvrta crvena s bijelim Andrijinim križem. Zastava s dvostrukim križem i ispruganim poljem trebala bi predstavljati Ugarsku (tzv. stari i novi ugarski grb, i danas čine sastavljeni grb Mađarske), šahirana zastava hrvatske zemlje a ona s kosim križem, vjerojatno, zemlje Sedmogradske (Transilvanije). Potvrda ovih zastava u drugim izvorima za sada nije poznata te ih treba uzeti s rezervom, ali i poticanjem da se o njima nešto više poštuša saznavati. Prema do sada poznatim izvorima, ugarski su kraljevi iz dinastije Jagelovića u to vrijeme koristili grb s tri okrunjene lavlje glave (tj. ono što danas zovemo grbom Dalmacije) kao grb cijelog hrvatskog kraljevstva. Šahirani grb kao simbol Hrvatske pojavljuje se otprilike u to doba među habsburškim simbolima njihovih pretenzija na hrvatske krajeve i čini se neobično da bi se pojavio kao simbol u konkurenčkoj vojsci pod zapovijedanjem Jagelovića. Naime krajem XV. i početkom XVI. stoljeća, razvojem ratnog umijeća i tehničke, štitovi se već pomalo prestaju nositi u borbi, a pojedinci i postrojbe se na ratištu identificiraju umjesto toga svojim zastavama.

S druge pak strane, u to doba u Europi se vode vjerski ratovi, posljedica kojih je unošenje cijelog niza novih, neheraldičkih oznaka među simbole na zastavama, a osobito bojnih pokliča promidžbenog tipa te ikonografskih vjerskih motiva. Zastave u vrijeme reformacije i protoreformacije postaju vrlo složene, umjetnički izrađene, no funkcionalno znatno inferiornije od svojih ranijih primjera.

Zastave iz bitke na Mohačkom polju, 1526. godine (rekonstrukcija Somogyi: Magyar hadizászlók, Budimpešta, 2011)

Željko HEIMER

SAMOSTALNA SATNJA VEZE

Zastava Samostalne satnije veze – Zagreb plava je sa žutim pleterom obrubljenim znakom u obliku turnirskog štita, u njemu srebrna paukova mreža ispred koje je crnim obrubljeni grba grada Zagreba (u plavom na briješu bijeli grad sa zidinama otvorenih vrata i tri kule praćen s desna bijelom šestorakrom zvijezdom i s lijeva bijelim mlađkom) i crni pauk te u dnu crno obrubljena zlatna vrpca sa crvenim natpisom SSV. Uz gornji rub zastave trobojne crveno-bijelo-plave pruge cijelom dužinom.

Znak prati oblik tzv. turnirskog zasječenog štita, koji s jedne, gornje strane, ima kosi rub i ispod njega uvijenu okomitu stranicu – sličan štit pojavljuje se na najstarijem sačuvanom grbu grada Zagreba (odnosno zagrebačkog Griča) na kamenom reljefu 1499. godine sačuvanom na Crkvi Sv. Marka ispred Banskih dvora. Veličina zastavnog polja je 105 × 195 cm, a obrubljeno je s tri strane zlatnim pozamantierijskim resama dužine oko 7 cm. Za razliku od većine zastava koje su izrađene od jednobojnog zastavnog polja, ovdje je ono izrađeno ušivanjem trobojne vrpce duž gornjeg ruba plavog polja zastave. Zastavni rukav dobiven je posuvravčanjem takvog dvodjelnog zastavnog polja. Zastava se danas čuva u zbirci zastava Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. ■

Znak postrojbe tipičan je za početno razdoblje Domovinskog rata kad se kombiniraju originalni elementi popularne kulture, urbanog stripovskog izričaja i svježeg pristupa simbolici s tradicionalnim elementima heraldike i nacionalnih simbola poput pletera i trobojnica

Dodatacne informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i uporabi zastave, kao i ispravke te ostalo što bi moglo pomoći u izradi cjelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

MULTIMEDIJA

Redizajnirani Magic Remote

LG Electronics je predstavio novi, redizajnirani daljinski upravljač, Magic Remote. Iako dolazi s novim dizajnom, upravljač i dalje ujedinjava četiri načina upravljanja: glas, geste, pokazivanje i kotačić. Dostupan je u dva modela. Jedan se dostavlja s LG-evim Premium, a drugi sa standardnim CINEMA 3D pametnim televizorima. Tipke Premium Magic Remotea imaju LED pozadinsku rasvjetu za uporabu u mraku, a karakterizira ih i kompaktniji dizajn za udobnije držanje. Često korištene tipke su pažljivo razmještene za još prirodnije korisničko iskustvo. Uz novi softver Natural Language Recognition korisnik može upravljati televizorom na opušteniji, razgovorniji način. Više nema potrebe za neprirodnim stankama između naredbe i izgovaranja sadržaja koji se želi

Jednim Magic Remoteom moguće je učinkovito upravljati svim pametnim televizorima, set-top box uređajima, soundbarovima i Blu-Ray playerima

gledati. Nadalje, jednim Magic Remoteom moguće je učinkovito upravljati svim pametnim televizorima, set-top box uređajima, soundbarovima i Blu-Ray playerima u dnevnoj sobi. Uz značajku pokazivanja, LG-ev Magic Remote postaje produžetak tijela korisnika, što ga čini savršenim uređajem za igranje videoigara koje se temelje na pokretu. Kotačić je idealan za pomicanje

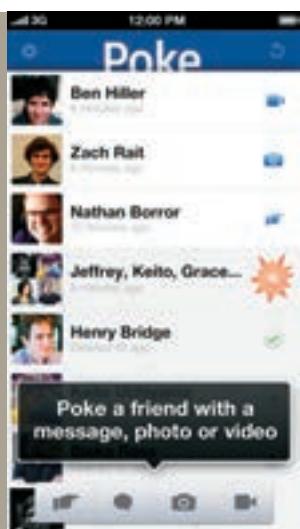
gore-dolje pri pregledavanju internetskih stranica ili zumiranje tijekom uporabe aplikacija poput Google Maps. Određenim gestama s upravljačem korisnici mogu brzo pristupiti često korištenim izbornicima ili pokrenuti potrebne funkcije čime štede vrijeme. Primjerice, mogu prebaciti na omiljeni TV kanal ispisivanjem njegova rednog broja upravljačem u zraku.

Sony nadograđuje Xperia

Kako je ranije najavljen, pametni telefoni Xperia T, Xperia TX i Xperia V svoj OS će nadograditi tijekom veljače i ožujka iduće godine. Xperia P, Xperia J i Xperia dobit će Jelly Bean krajem ožujka. Zadnji na listi za nadogradnju naći će se Xperia S, Xperia SL, Xperia ion te Xperia acro S, a kada kažemo zadnji, mislimo na relativno neodređeni vremenski okvir drugog kvartala 2013. Zanimljivo je kako je Google službeno

lansirao Jelly Bean još u srpnju 2012. Sporo uvođenje nadogradnje tvrtka opravdava brojnim elementima koje mora uzeti u obzir kod svakog smartphonea. Pritom misli na različite podržane rezolucije, hardverske platforme i količinu sistemske radne memorije. U prijevodu, optimizacija za nadograđenu verziju OS-a za svaki uređaj očigledno uzima popriličnu količinu vremena, ako je uopće izvediva.

MOBILNE APLIKACIJE

Poke za poruke

Facebook je objavio konkurenčiju Snapchatu, aplikaciji koja briše poslani sadržaj nakon određenog vremena. Poke je zasebna aplikacija koja omogućuje slanje tekstualnih, slikovnih ili video-poruka te famozno "pokanje", koje smo već navikli koristiti na web verziji Faceboka. No, aplikacija za sada nema poveznice s web-verzijom. Stoga, ako nekoga *pokate* na Facebook.com, on neće primi-

ti "Poke" u aplikaciji, pa tako sve što se odvija u Poke aplikaciji ostaje u njoj. Aplikacija odmah na početku nudi četiri opcije, dakle "Pokanje", slanje poruka, slike koju možete malo urediti i ubaciti tekst, te video, nakon čega možete odabrati za koliko sekundi želite da vam poruka nestane. Facebook Poke je za sada dostupan samo za iOS, a vrlo vjerojatno će uskoro stići i Android verzija

Pripremio Mladen PALIĆ

ASUSOVA KOMBINACIJA

Asus je predstavio novi neobični hibrid ultrabooka i tableta s dva ekrana koji rade neovisno. ASUS TAICHI dostupan je u dvije varijante, oznaka 21 i 31, a razlikuju se po određenim hardverskim komponentama. U oba modela moguće je ugraditi Intel Core i7-3517U ili i5-3317U, Windows 8 ili Windows 8 Pro, SATA III SSD sa 128 ili 256 GB podatkovnog prostora, grafičku Intel HD 4000, 4GB DDR 3 radne memorije. Oba sadrže kameru od pet megapiksela na strani tableta te 720p kameru na dijelu prijenosnika. Jači model, osim utora Mini VGA, USB 3.0, micro HDMI-ja, te utora za slušalice sadrži i čitač SD kartica. Kod prijenosnika ne morate razmišljati hoćete li ga koristiti kao prijenosno računalo s tipkovnicom ili ćete ga zaklopiti i koristiti kao tablet. Zbog toga

ima ugrađena dva ekrana, s obje strane poklopca. Kada ga otklopite možete raditi normalno kao na laptopu, a kad ga zaklopite pali se stražnji dio i tada uređaj koristite kao tablet. I kad ga zaklopite vrlo je tanak, tanji od većine standardnih prijenosnika. Bez obzira na 11,6 inčni ekran i male dimenzije, ima QWERTY tipkovnicu punu većine i s pozadinskom rasvjjetom. Isto tako, oba ekrana mogu raditi istodobno, a i neovisno.

Aplikacija VLC za Windows 8 i RT

Iako VLC radi bez problema na Windowsima 8 u desktop okruženju, Video Lan planira korištenje te verzije aplikacije u Metro sučelju. Za finansijsku potporu razvoja aplikacije pokrenut je projekt na Kickstarteru koji je pet dana prije isteka roka prikupio 40 000 britanskih funti, dovoljno za realizaciju projekta. Aplikacija će najprije podržavati rad na Win-

dowsima 8 na x86 hardveru, a u kasnijoj fazi bi trebalo stići i izdaje za ARM, odnosno Windows RT. Jedna od najvećih prepreka u razvoju aplikacije bit će poštivanje pravila za objavu na Windows Storeu, tako da će trebati prepraviti dobar dio postojećeg koda koji koristi Win32 API-je. Nakon uspješnog razvoja za uređaje s Windowsima RT, portanje

na Windows Phone trebalo bi biti relativno jednostavan zadatak. Aplikacija bi trebala podržavati velik dio funkcionalnosti iz desktop verzije: titlove, streaming s mreže, reprodukciju s Blu-ray i DVD medija... Do danas, VLC player je instaliran na više od 100 milijuna Windows uređaja a izrada novog playera će trajati oko tri mjeseca.

WEB-INFO

www.czub.cz

Svjesni globalnog interesa za svoje proizvode, u tvrtki Česka Zbrojovka kao početnu stranicu stavili su inačicu na engleskom jeziku. Tu su i češka, njemačka i španjolska inačica. Naravno, Zbrojovku najbolje znamo po njezinu vojno-policiskom proizvodnom programu, ali ne smijemo zaboraviti niti lovačko oružje, koje tvrtka ističe u prvi plan. Nedavno je predstavljena lovačka puška CZ 557. Stranica je vizualno dopadljiva i dovoljno informativna, dobro će vas uputiti u široki assortiman tvrtke. Svakako kliknite na Support, pa Public Download: skinut ćete izvrsne kataloge u .pdf-u. Zanimljiv je i multimedijalni odjeljak, iako je logično očekivati fotografije veće rezolucije i veći broj videoklipova. S druge strane, autori sitea jako su se potrudili oko wallpapera, maštovitih i napravljenih u stilu "pucačkih" videoigara ili filmskih plakata.

D. VLAHOVIĆ

Obitelj je najuzvišenije djelo, remek-djelo stvaranja. Bog želi da obitelj ima samo jedno obilježje: jednu jedinu ljubav, potrebu za poštivanjem bračnih drugova i potrebu za poštivanjem dostojanstva djece

BOG JE STVORIO OBITELJ

Obitelj je središte Božje misli, dakle u središtu svijeta koji je stvorio Bog. Promotrimo pripovijest o Stvaranju: nakon što je stvorio sve stvari, Bog stvara obitelj. U biblijskom jeziku ovo označava da je obitelj najuzvišenije djelo, remek-djelo stvaranja. Promotrimo događaj Otkupljenja: Bog je poslao svoga Sina na zemlju i izabrao je jednu obitelj da se u njoj nastani i da ga ona ohrani. Bog nije našao mjesto dostojniye od obitelji: u Betlehemu je sve siromašno: jedino bogatstvo koje je Bog htio je obitelj. Zar nas sve ovo ne potiče na razmišljanje? Zar to nije poruka? Promotrimo Isusov život: prvo čudo je učinio na radost obitelji u Kani Galilejskoj. I ovo ima veliko značenje; ono je znak Božje naklonosti.

No, kakva je obitelj koju Bog želi? Kakav plan je Bog osmislio za obitelj? Kakav je plan izvan kojeg ne samo da nema prave obitelji, već nema ni dostojanstva, mira i radosti življena? Bog želi da obitelj ima samo jedno obilježje: jednu jedinu ljubav, potrebu za poštivanjem bračnih drugova i potrebu za poštivanjem dostojanstva djece. Biblija je oduvijek predstavljala preljub (tj. bračnu nevjero) kao vrlo veliki grijeh: nevjera je izdaja u kojoj je prezren sam Bog, jer je zgaženo i njegovo najvrjednije djelo. Ako je obitelj slika Božja, nevjera uništava ovu sliku jer Bog je vjeran. Bog je taj koji je vjeran! Očito da je poziv na vjernu ljubav potrebna priprema prije vjenčanja, nakon vjenčanja, zahtjeva vrlo određen način života. Tko ima obitelj ne može si dopustiti lakoumna ponašanja, izlaganja opasnosti, egzibicije, prepustanje zamarnostima: sve je to izdaja vjernosti jedinoj ljubavi. Ženi, pa čak i adolescentica, koja bez srama izlaže svoje tijelo svima, nedostojnim odijevanjem vjernost je u opasnosti;

**"Nažalost,
toliko smo se
navikli na kuće
bez djece i crkve
bez siromaha da
imamo dojam
kako nam je do-
bro. Djeca sme-
taju, siromasi
uznemiruju!"**
P. MALLOLARI

**"Problem nije
nezakonito
dijete, već
protuzakoniti
roditelji: tj.
problem muš-
karca i žene ko-
jima je rođenje
jednog stvore-
nja samo slučaj
ili nezgoda."**
N. FABBRETTI

**"Ponašanje
teddy boyosa i
blousons noir
su, u velikoj
mjeri, pobuna
i negodovanje
mladih ljudi
koje se osve-
ćuje jer nisu
pronašli toplinu
na vlastitom
ognjištu."**
**Kardinal L.J.
SUENENS**

muškarac koji, bez srama njeguje priateljstva sa ženama, oduzimajući pažnju i vrijeme koje bi trebao posvetiti svojoj ženi, već je na putu nevjere: to je samo pitanje vremena!

OBITELJ JE NERAZRJEŠIVA
Obitelj u Božjem naumu je nerazrješiva. Isus je jasno potvrdio ovu oznaku obitelji kada je rekao: „Tko otpusti svoju ženu i uzme drugu, čini preljub.“ Nerazrješivost je posljedica vjernosti jedinoj ljubavi; nerazrješivost je religiozna oznaka obitelji; nerazrješivost je ono što jednoj obitelji daje poziv i poslanje.

Na kraju, obitelj je otvorena životu i zauzeta u odgajanju života. Naime, Bog ljubi život i želi da čovjek bude njegov suradnik u daru života i sazrijevanju života. Danas, nažalost, prevladava sebičnost i obitelji postaju sve više protivne životu, sve manje raspoložene za žrtvu koja dovodi do prihvatanja i odgajanja života. I pobačaj postaje olako prihvaćena praksa: no ako nasilje uđe u majčinu utrobu, nemojmo očekivati svijet mira i poštivanja tuđeg života. Gdje će onda ljudski život biti siguran? Ako jedna majka može ubiti, kome se onda može zabraniti ubeđstvo? Ni odgoj djece se danas više ne smatra

**Obitelj je prva Knjiga života, prva škola
evanđelja: neka svatko od nas, danas, ra-
dosno obnovi svoju odluku iz koje je rođena
njegova obitelj te neka bude radostan što
ostvaruje Božji plan**

Iznevjeriti se nerazrješosti znači uvrijediti Boga u njegovoj najljepšoj osobini: vjernosti. Bog je vjeran; zbog toga su i muškarci i žena pozvani na vjernost u obiteljskoj nerazrješivosti. Katolička crkva je svim silama branila nerazrješivost: Crkva neće nikada prihvati razvod braka, a od onih koji su napustili obiteljsko jedinstvo Crkva traži da ne pristupaju svetoj pričesti jer ne mogu ostvariti sakramentalnu vjernost Bogu jer su na neki način izdali vjernost obitelji koju je Bog želio. Ovaj stav Crkve je veliko služenje obitelji te čin odanosti prema stvarnosti obitelji. Mnogi ga danas ne razumiju: no, kako vrijeme prolazi, primjetit će kako je Crkva jedina čuvarica istinitosti Božjeg plana – obitelji.

neodgodivom roditeljskom zadaćom: djeca žive u blagostanju, no zapuštenost prevladava nad odgojem vrijednosti koji daje smisao životu. Ovo je pravi problem sadašnjeg trenutka s kojim su povezani svi ostali problemi: problem gladi u svijetu povezan je s problemom obitelji; problem nasilja povezan je s problemom obitelji; problem ovisnosti je povezan s obitelji. Branimo i (za)štítimo obitelj ako želimo spasiti svijet i život od skoka u mrak i prazninu: napadajući obitelj uništavamo sliku Božju i od nje činimo nečitku i nerazumljivu karikaturu. Majka Terezija je u posljednjem razdoblju svojega života usklknula: "Ne bih nikada bila donijela odluku da se posvetim siromasima da u svojoj obitelji nisam naučila ljubiti siromašne, pomagati im, pružati im pomoći!"

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE**

raspisuje
INTERNI NATJEČAJ

**za popunu mjesta u multinacionalnim zapovjedništvima
i NATO školi Oberammergau**

STOŽERNI ČASNIK ZA PLANIRANJE

(razina pukovnik)/ujedno nacionalni predstavnik RH u multinacionalnom zapovjedništvu

LAND PLANNER in Multinational Core Planning Team/Joint operations Planning Group, Deputy Chief of Staff Operations Directorate, CJ 5 Division ULM, SR NJEMAČKA
(Rank/Branch of Service: OF-4, Service: Army, Language English 3-3-3-2, SC: NATO/Secret),

Uvjeti:

- posebna vojna znanja: ZSŠ
- minimalno 5 godina u službi
- perspektivnost u službi – standard S
- radno iskustvo na području međunarodne vojne suradnje
- poželjna vojno diplomatska izobrazba
- završen međunarodni tečaj stožerne razine

ČASNIK INSTRUKTOR/DIREKTOR TEČAJA

(razina bojnik – pukovnik)
Instructor/Course Director, Joint Operations Department,
NATO School Oberammergau, SR NJEMAČKA
(Rank/Grade: OF-3/4, Service: Any, Language English 3-3-3-3, SC: NATO/Secret).

Uvjeti:

- posebna vojna znanja: ZSŠ
- minimalno 5 godina u službi
- perspektivnost u službi – standard S
- radno iskustvo na području međunarodne vojne suradnje
- završen međunarodni tečaj stožerne razine

STOŽERNI ČASNIK ZA OPERACIJE

(razina bojnik) ujedno nacionalni predstavnik RH u multinacionalnom zapovjedništvu SO Reports/Assessment, OF-3, HQ MNC NE Szczecin, Republika Poljska
(Rank/Grade: OF-3, Service: Any, Language English 3-3-3-3, SC: NATO/Secret).

Uvjeti:

- posebna vojna znanja: ZSŠ
- minimalno 5 godina u službi
- perspektivnost u službi – standard S
- radno iskustvo na području međunarodne vojne suradnje
- završen međunarodni tečaj stožerne razine

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 19. i 20. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu:
Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Sarajevska cesta 7, 10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 8 dana od datuma objave natječaja u Hrvaskom vojniku.

KAKVA GOD BILA VAŠA PROŠLOST **BUDUĆNOST JE GRIPEN**

NOVA GENERACIJA borbenih zrakoplova Gripen u punoj je upotrebi diljem svijeta, objedinjujući vrhunsku tehnologiju i istinsku multifunkcionalnost.

Gripen ima najbolji omjer broja mogućih letova zrakoplova u određenom vremenu (Sortie Generation Rates), najveću fleksibilnost slijetanja i najveću borbenu učinkovitost i sve to za samo djelić operativnih troškova tijekom cijelog svog životnog vijeka, u usporedbi s drugim sličnim borbenim zrakoplovima.

Saab i njegovi međunarodni industrijski partneri isporučuju sustave sa svojstvima koja njihovi konkurenti mogu ponuditi tek kao obećanja. To će Gripenu osigurati vodeću poziciju na području performansi i mogućnosti borbenih zrakoplova još dugo nakon 2040. godine. ●●●●

Više o Gripenovoj priči o uspjehu možete naći na www.gripen.com